

Gorenjski Glas

PETEK, 9. AVGUSTA 2019

LETO LXXII, ŠT. 63, CENA 1,85 EUR | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH | INFO@G-GLAS.SI | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Julija silovit napad lubadarja

V gorenjskih gozdovih se lubadar še ne umirja. Še nikoli v zgodovini gozdarstva na blejskem gozdnogospodarskem območju niso na mesec odkazali toliko lubadark kot v letošnjem juliju. Količina lubadark je letos v primerjavi z lani višja tudi na kranjskem območju.

CVETO ZAPLOTNIK

Bled, Kranj – »Letos smo do slej označili za posek že 200 tisoč kubičnih metrov lubadark, lani v enakem obdobju 130 tisoč 'kubikov' (in še 120 tisoč kubičnih metrov v vetrolomu poškodovanega drevja), predlani 220 tisoč kubičnih metrov. Samo v letošnjem juliju smo jih odkazali 80 tisoč 'kubikov' (od tega 50 tisoč v Bohinju), kar je absolutni mesečni rekord v zgodovini gozdarstva na blejskem gozdnogospodarskem območju. Glede

na izkušnje in stanje na terenu ocenjujemo, da se bo sedanja količina lubadark do konca leta vsaj podvojila. Predlani je znašala 452 tisoč kubičnih metrov in lani 336 tisoč, lani je bilo dodatno še 147 tisoč kubičnih metrov poškodovanega drevja iz vetroloma. V primeru zelo tople jeseni nas skrbi Pokljuka, kjer množica manjših jeder lubadarja lahko 'eksplodira',« ugotavlja Andrej Avsenek, vodja blejske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, in dodaja, da se lubadar na blejskem

območju še ne umirja, ampak gradacija še traja, le nekoliko bolj je koncentrirana. »Izboljšanja stanja ni mogoče napovedati, saj so vse sedanje optimistične prognoze propadle, ker so očitno mehanizmi narave tako neznani ali spremenjeni, da jih ni možno predvideti.«

»Razmere so najhujše na območju krajevne enote Bohinj. Bohinjska Jelovica je pred uničenjem, na robovih izginjajo celotni smrekovi sestoji,« je zaskrbljen Andrej Avsenek.

► 12. stran

Gozdarji zavoda za gozdove so letos na Gorenjskem označili za posek že okrog 230 tisoč kubičnih metrov lubadark. / Foto: Tina Dokl

V gorenjskih kampih polno gostov

Državna statistika v kampih beleži precejšen porast števila nočitev. Tako kot v preteklih nekaj letih so z dozdajšnjim potekom sezone zelo zadovoljni tudi v gorenjskih kampih, kjer na vrhuncu sezone kapacitete marsikje komaj sledijo povpraševanju.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Po priljubljenosti med turisti se dopustovanje v kampih pri nas uvršča na tretje mesto, takoj za hoteli in apartmaji. Po podatkih statističnega urada so letošnjega junija prav v kampih zabeležili največjo porast nočitev, in sicer za 28 odstotkov v primerjavi z lanskim junijem. Če so imeli lanskega junija v kampih 224 tisoč prenočitev gostov, je letošnjega junija številka narasla na dobrih 287 tisoč. Prihodov turistov je bilo skoraj 110 tisoč oziroma 25 tisoč več kot junija lani.

► 13. stran

Kampi predstavljajo tretjo najbolj priljubljeno obliko prenočevanja na počitnicah, takoj za hoteli in apartmaji. / Foto: Tina Dokl

Pripravljajo protestni shod

Jutri bo v Velikih Laščah zaradi vse pogostejših napadov volkov na živali in prepočasnega državnega ukrepanja protestni shod, na katerem pričakujejo tudi gorenjske kmete.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Sindikat kmetov Slovenije bo jutri, v soboto, z začetkom ob desetih dopoldne pripravil na trgu v Velikih Laščah protestni shod, ki bo potekal pod geslom 'Slovensko podeželje ne bo zverinjak!'. Na shod vabi kmete, ki so jih prizadeli napadi zveri, in vse druge, ki želijo podpreti prizadevanja za varno, obdelano in poseljeno podeželje.

Protest podpirajo tudi nekatere druge nevladne kmetijske organizacije in

politične stranke. V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije so prepričani, da se zakon o interventnem odvzemu medveda in volka izvaja prepočasi in da je učinkovito tudi izvajanje odstrela na podlagi odločb za izredni odstrel. Pokazalo se je tudi, da dodatna zaščita (visoka ograja in pastirski psi) ne nudi zadostne in dovolj učinkovite zaščite živalim in ljudem. Priča smo napadom tudi na 'ustrezno' varovanih pašnikih,« ugotavljajo v zbornici.

► 2. stran

AKTUALNO

Kako zadolžene so gorenjske občine

Po treh letih zmanjševanja dolgov je v lanskem letu skupna zadolženost slovenskih občin znova narasla. Kljub temu so občine s širšega območja Gorenjske dolg zmanjšale. Največji dolg na prebivalca ima Občina Komenda.

3

GORENJSKA

Parkiranje razdvaja domačine

V Civilni iniciativi Vršče so kritični do parkiranja pri Vintgarju in opozarjajo, da v Agrarni skupnosti Podhom niso izglasovali uporabe pašnika Vršče za parkiranje. V Turističnem društvu Gorje se sklicujejo na pogodbo.

5

GORENJSKA

Kamnolom v Stahovici želijo razširiti

Družba Calcit je dala pobudo za spremembo namenske rabe prostora, ki bi jim omogočila širitev kamnoloma v Stahovici. Pobuda je za občino in krajane pogojno sprejemljiva, saj jih skrbijo vplivi na okolje in zajetje pitne vode.

9

CG+

Blejskim parkom vračajo življenje

Doktor agronomije Jan Bizjak s sodelavci skrbi za hortikulturno urejenost zelenih javnih površin v blejski občini. »Bledu je že narava dala izjemno darilo, z odnosom do urejenih površin pa pokažemo, da to znamo ceniti,« pravi.

19

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo sončno poletno vreme. Najbolj vroče bo v soboto. V nedeljo dopoldne bo nekaj oblačnosti.

16/32 °C

jutri: sončno in vroče

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Andrej Šifrer: 40 let norosti

Andrej Šifrer bo na koncertu v petek, 6. septembra 2019, ob 20. uri v Letnem gledališču Khislstein predstavil svoj 15. studijski album z naslovom 40 let norosti. Štirideset let je namreč že minilo od takrat, ko je pevec izdal svojo prvo ploščo z naslovom Zoboblues. Njegov prvi singel Zoboblues je namreč izšel jeseni leta 1977 in od takrat dalje Andrej Šifrer s svojim prepoznavnim glasom navdušuje staro in mlado. Na koncertu se mu bosta pridružila Tina Marinšek in Eugene Hideaway Bridges.

Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili dve vstopnici, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Kakšen je naslov zadnjega albuma Andreja Šifrerja? Odgovore pošljite do ponedeljka, 19. avgusta 2019, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Nagrajenki

V nagradnih igrah, ki sta bili objavljeni 30. julija 2019, prejme vstopnici za muzikal Briljantina v Kranju Danica Larisi iz Zgornjih Gorij, avokadovo olje Yanumi pa Mirijam Tavčar iz Žirovnice. Nagrajenkama čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **VINKO ŽURAN** z Visokega.

Višjo zavarovalno premijo napoveduje tudi Triglav

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Potem ko je ob koncu julija zvišanje premije prostovoljnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja napovedala zdravstvena zavarovalnica Vzajemna, je zdaj podražitev tovrstnega zavarovanja napovedala še Triglav, zdravstvena zavarovalnica. S 1. septembrom bo mesečno premijo zvišala za 7,8 odstotka, na 35,55 evra.

Kot so ob napovedani podražitvi sporočili iz zavarovalnice, je letos skupna rast odhodkov za zdravstvene storitve, ki se financirajo iz obveznega in dopolnilnega

zdravstvenega zavarovanja, že za nekaj odstotnih točk presešla 7,6-odstotno rast, kot so jo načrtovali v zavodu za zdravstveno zavarovanje. V zavarovalnici namreč ugotavljajo, da naraščajo tako število opravljenih storitev kot cene nekaterih storitev, na kar pa zdravstvene zavarovalnice nimajo vpliva. Porast obsega zdravstvenih storitev je tudi posledica staranja prebivalstva, država pa ob spodbudni gospodarski rasti namenja več denarja za zdravstvo oziroma za storitve, za katere del sredstev zagotavljajo tudi zavarovalnice iz dopolnilnega zavarovanja.

Popolna zapora ceste v Rakovniku

Rakovnik – Ta konec tedna bo v Rakovniku vzpostavljena popolna zapora lokalne ceste Medvode–Sora–Puštal (Rakovnik 13–14). Promet bo v tem času potekal do zapore z označenimi obvozi.

Pripravljajo protestni shod

◀ 1. stran

»Zveri zaradi prevelike številčnosti in posledično težjega dostopa do hrane v naravi prihajajo v bližino naselij in tako izgubljajo še tisto malo strahu pred človekom. To pa povečuje možnost napadov tudi na

države zahtevajo, da pripravijo dodatne ukrepe za omejitve napadov volkov in drugih zveri in dolgoročno strategijo upravljanja z divjadjo in zvermi. V stranki NSi opozarjajo vlado, da naj takoj ukrepa, saj kmetje zaradi napadov zveri že izgubljajo potrpljenje. V Sloven-

Lovskim družinam bo pri lovu na volkove, ki napadajo živali, pomagala intervencijska skupina Zavoda za gozdove Slovenije, ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa je že začelo postopek za spremembo uredbe, s katero naj bi delež sofinanciranja zaščitnih ukrepov (električne ograje) zvišali s sedanjih od trideset do petdeset odstotkov na od petdeset do devetdeset odstotkov.

ljudi,« menijo v zbornici, kjer v imenu kmetov zahtevajo hitrejšo in doslednejšo izvajanje interventnega zakona in bolj intenziven lov na medvede in volke, predvsem na območjih, kjer povzročajo škodo in sejejo strah med prebivalstvom. V Zadrugi zvezi Slovenije ugotavljajo, da niso ogrožene le živali v ogradah, ampak vse bolj tudi ljudje. Od

ski kmečki zvezi pri Slovenski ljudski stranki so prepričani, da je volkove treba ohraniti le v kočevskih gozdovih, medtem ko jih drugje na slovenskem podeželju ne sme biti.

Med udeleženci jutrišnjega shoda bo zanesljivo tudi kmet Janez Primožič iz Kopačnice. Za udeležbo ima tehtne razloge. V soboto mu je volk pobil tri ovce in

Janez Primožič iz Kopačnice

dve kozi, še osem ovc je ranil, od katerih bosta dve verjetno poginili. Za čredo, ki obsega 45 ovc, štirideset jagnjet in štiri koze, je to kar precejšnja izguba. Kot je dejal Janez, je bil volk pri svojem početju zelo vztrajen, saj je dopoldne kar štirikrat prišel na pašnik, ki je le štirideset metrov oddaljen od hiše, pri tem pa ga ni niti malo motilo, da so bili blizu

ljudje. »Doslej pri nas še nikoli nismo imeli opravka z volkom, težave so se začele lani jeseni, ko je v Davči napadel žrebeta. Od takrat se dokaj redno pojavlja na našem območju, sliši se celo, da ni sam, ampak da gre za volčjo družino – s samcem, samico in mladiči,« je dejal Janez, ki ni najbolj prepričan, ali bo protest prinesel kakšne rešitve ali ne.

Nova župnika v Preddvoru in Gorjah

Jezerjani so se poslovili od dolgoletnega župnika Janeza Hama, ki bo živel na Olševku in pomagal v Župniji Šenčur. Na Jezersko pa prihaja Branko Zadnik.

JOŽE KOŠNJEK

Kranj – V Katoliški cerkvi na Slovenskem je začetek avgusta čas kadrovske spremembe v župnijah. Tudi letos je bilo tako. Vodstvo ljubljanske nadškofije se je odločilo za nekatere spremembe tudi v gorenjskih župnijah. Za novega preddvorskega župnika in hkrati soupravitelja Župnije Kokra je bil imenovan Pavel Okoliš, ki je bil doslej župnik Župnije Brdo in soupravitelj Župnije Zlato Polje. Šenčurskemu župniku Urbanu Kokalju je tako prenehala služba upraviteljstva župnij Preddvor in Kokra. Novega župnika so dobili tudi v Gorjah. Vodenje župnije je odslej v rokah v Kranju rojenega dr. Mateja Pavliča, ki je bil dolgoletni tajnik kardinala dr. Franca Rodeta in je bil po študiju

v Rimu imenovan tudi za sodnika cerkvenega sodišča v Ljubljani. Matija Selan, župnik Župnije Zasip, pa je bil razrešen soupraviteljstva Župnije Gorje. Bernard Rožman iz Predoselj,

Na Jezerskem so se konec julija poslovili od svojega dolgoletnega dušnega pastirja Janeza Hama. Zaradi bolezni se je odpovedal službovanju na Jezerskem. Novi jezerski župnik je Brane Zadnik, ki je doslej služboval v Župniji Čatež ob Savi. Faranom ga je med nedeljsko mašo predstavil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore. Jezerjani vabijo k mašam tudi zaradi izvrstnega petja domačega cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom Ane Smrtnik.

dosedanji kaplan v Župniji Železniki, bo odslej upravitelj Župnije Brdo in soupravitelj Župnije Zlato polje. Upravitelj Župnije Jesenice in soupravitelj Župnije Svete Križ nad Jesenicami Boris

Rozman je odslej soupravitelj Župnije Dovje. Njen župnik Franc Juvan se je namreč zaradi zdravstvenih razlogov odpovedal župniji, v kateri bo še naprej bival in bo pomagal novemu soup-

ravitelju. Anton Marinko je bil imenovan za duhovnega pomočnika v Župniji Jesenice, Martin Mlakar, duhovni pomočnik v Župniji Zapoge, je po novem duhovni pomočnik v Župniji Šenčur,

nekdanji dovški in tudi »triglavski« župnik Franc Urbanija, dosedanji duhovni pomočnik v Župniji Jesenice, pa bo po novem duhovni pomočnik v Župniji Kamnik. Univerzitetni profesor dr. Anton Štrukelj pa je od avgusta dalje duhovni pomočnik v Župniji Bled, Alojzij Golob, dosedanji župnik Župnije Dobrova, pa je novi duhovni pomočnik v Župniji Vodice.

Novi zadolžitvi sta dobila tudi dva na Gorenjskem rojena duhovnika. Letošnji novomašnik Rok Pogačnik iz Radovljice je bil imenovan za kaplana v Ribnici, frančiškanski pater Bogdan Knavs, rojen v Mošnjah, pa se vrača na Sveto Goro, kjer bo gvardijan frančiškanskega samostana in rektor bazilike. Obenem bo tudi kaplan v Župniji Solkan.

Oskrba s pitno vodo bo motena

Bistričica – Komunalno podjetje Kamnik obvešča uporabnike pitne vode, da bo na vodovodnem sistemu Kamniška Bistrica oziroma na območju Bistričice prihajalo do občasne motene oskrbe oziroma dobave pitne vode, in sicer zaradi izgradnje kanalizacijskega in vodovodnega omrežja, ki tam poteka te dni. Morebitne motnje na omrežju bodo predvidoma trajale do začetka oktobra.

Tržnica in stražiški festival piva

Stražišče – Danes, 9. avgusta, med 17. in 19. uro bo na Baragovem trgu v Stražišču potekala mesečna lokalna eko in konvencionalna tržnica, že tako odlično ponudbo pridelkov pa bodo med 17. in 21. uro popestrili butični slovenski pivovarji. Na stojnicah bodo na voljo tudi domače jedi, tokrat pa se bo predstavila kmetija Hribar iz Predoselj, ki bo v degustacijo in prodajo ponudila tudi Hribarjevo klobaso.

Kako zadolžene so občine

Po treh letih zmanjševanja dolgov je v lanskem letu skupna zadolženost slovenskih občin znova narasla. Kljub temu so občine s širšega območja Gorenjske dolg zmanjšale.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Skupni dolg slovenskih občin in njihovih pravnih oseb je po podatkih ministrstva za finance ob koncu lanskega leta znašal slabih 853 milijonov evrov, kar je dobrih enajst milijonov več kot konec leta 2017. Gre za prvi porast zadolženosti slovenskih občin po tem, ko je zadolženost v prejšnjih treh letih padala. Najbolj zadolžena je bila ponovno Mestna občina Ljubljana s 153,7 milijona evrov dolga, sledijo ji Maribor, Koper in Celje, na petem mestu pa je Mestna občina Kranj s 23,3 milijona evrov dolga.

V Kranju dolg manjši za dobra dva milijona

Kljub temu da se je na ravni države dolg povečal, pa je 25 občinam z območja širše Gorenjske skupni dolg uspelo zmanjšati za dobre štiri milijone na 78,8 milijona evrov. Najbolj zadolžena

Mestna občina Kranj je z dobrimi 23 milijoni evrov dolga najbolj zadolžena med gorenjskimi občinami. / Foto: Gorazd Kavčič

gorenjska občina Kranj je denimo konec lanskega leta izkazovala 2,2 milijona evrov manj dolga kot leto prej.

Več kot deset milijonov evrov dolga je imela Škofja Loka, sledi Komenda z nekaj več kot šestimi milijoni evrov dolga. Za več kot pet

milijonov so bili konec leta zadolženi tudi v Domžalah in Medvodah. Gledano po deležu so se lani najbolj zadolžili v Vodichah, kjer so dolg povečali za več kot trikrat, na 1,7 milijona evrov. Enajstim občinam je dolg uspelo zmanjšati. Poleg Kranja je to uspelo še občinam Komenda, Škofja Loka, Jesenice, Kamnik, Domžale, Bled, Tržič, Preddvor, Naklo in Bohinj. Največ, za 28 odstotkov, so dolg zmanjšali v Kamniku.

Pet občin brez dolga

Občine Bohinj, Žiri, Žirovnica in Jezersko so ob koncu leta izkazovale do pol milijona evrov dolga, pet občin pa je leto zaključilo brez dolga. To so Šenčur, Mengeš, Kranjska Gora, Gorje in Cerklje. V Cerkljah so bili za zdaj zadolženi le enkrat, v času gradnje Doma Taber in drugih večjih infrastrukturnih projektov. »Za zdaj se še ne mislimo zadolževati. Trenutno čakamo ponudbe za krvavški vodovod, pri katerem je ocenjena vrednost 12 milijonov evrov, do tega polovico financiramo sami. Vendar mislim, da bomo zmogli tudi brez kreditov. Glede na to, da v občini poteka več projektov, pa bomo morali pri pripravi naslednjega rebalansa in tudi prihodnjih proračunov zmanjšati vrednosti tistih postavk, ki za razvoj občine niso tako

nujni,« o prihodnjih načrtih občine pravi cerkljanski župan Franc Čebulj.

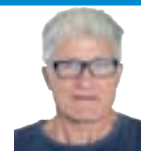
Po dolgu na občana prva Komenda

Po dolgu na občana so med vsemi slovenskimi občinami znova v vrhu Gornji Petrovci s slabima dvema tisočakoma na vsakega občana, na petem mestu pa je Komenda z 986 evri dolga na vsakega prebivalca. Večina dolga izvira iz časa županovanja prejšnjega župana Tomaža Drolca, ko se je občina nezakonito zadolžila za investiranje poslovne cone. Občina v zadnjem času dolg zmanjšuje, letos je tako že padel pod tisoč evrov na občana. »Razdložili bi se radi čim prej, vendar gre zaradi zakonskih obveznosti do države in nujnih investicij, kot je bila lani denimo nadgradnja osnovne šole, počasneje, kot bi si želeli,« pravi komendski župan Stanislav Poglajen, ki si želi, da bi v poslovni coni čim prej dobili okoljsko dovoljenje, s čimer bi lahko aktivirali sedem hektarov veliko območje, ki ga imenujejo kar Žabji rajon, kar bi precej pripomoglo k zmanjševanju dolga občine.

Med ostalimi gorenjskimi občinami si po dolgu na prebivalca sledijo Preddvor (517) in Škofja Loka (472). Nad slovenskim povprečjem, ki znaša 414 evrov pa sta še občini Bled (447) in Kranj (416).

K

KOMENTAR
CVETO ZAPLOTNIK

Pogled s kolesa

V zadnjih štirih letih sem bil s kolesom v skoraj vseh gorenjskih krajih, natančneje – v 463 krajih od skupno 469, kolikor jih je na območju upravnih enot Jesenice, Radovljica, Tržič, Kranj in Škofja Loka. Pogled s kolesa na Gorenjsko je malo drugačen kot iz avtomobila – že zato, ker je vožnja s kolesom počasnejša in je tudi več časa za opazovanje, razgledovanje, razmišljanje ...

Vožnja po hribovskem svetu se mi je celo bolj vtisnila v spomin kot po ravninskem območju, verjetno zato, ker sem bil v nekaterih od teh krajev prvič v življenju in ker sem se moral za to, da sem jih dosegel, bolj preznajiti. Med vožnjo po hribovskih naseljih, tudi na devetsto metrih nadmorske višine, sem »hribovcem« zavidal čudovit razgled v dolino in na bližnje hribe, spokojni mir in svež zrak, pri tem pa me je »pogled z vrha« še bolj utrdil v prepričanju, kako neznansko lepa in lepo zelena je Gorenjska. Občudoval sem hribovske kmete in gozdarje, ki v strmini kosijo, sušijo in spravljajo travo, sekajo drevje, vlečejo hlode iz grap, se s traktorji in drugimi stroji vozijo po nevarnih poteh, gozdnih vlakih in cestah. Poslušal sem zgodbe o hribovskem življenju – o tem, kako so starejši, s srcem in dušo navezani na zemljo, še pripravljani delati v težavnih razmerah ne glede na zaslužek, kako vse več mladih zanimajo donosnejše

službe in lažje delo v dolini, kako je na hribovskem območju malo zanimanja za najem ali nakup kmetijske zemlje ... Videl sem prazne, opuščene hiše in kmetije, na katerih je že zamrla gospodarska (kmetijska) dejavnost, a tudi veliko primerov dobre prakse, kjer se že na zunaj vidi, da so tod doma podjetni in pridni ljudje. Razmišljal sem o tem, kako se domačini pozimi, ko zapade sneg in ceste zaledenijo, vozijo v dolino po strmih cestah, kjer na marsikaterem ovinku manjka varovalna ograja, ki ločuje cesto od prepada. Ugotavljal sem, da občine kar dobro skrbijo za svoja hribovska naselja (le redki odseki cest so še makadamski), a da imajo še veliko dela, preden bodo »hribovcem« zagotovile enako infrastrukturo kot »nižincem«. Na kolesu sem kot popotnik doživel to, kar pogosto slišim od tujcev – namreč to, da so tudi na Gorenjskem doma prijazni ljudje. Ko sem v klancu proti Svetemu Lenartu potiskal kolo ob sebi, mi je ustavil domačin in me ogovoril: »Gospod, je kaj narobe?!« »Vse je narobe. Klanecc je za moja leta prestrm,« sem se smejal. Ko sem sopihal iz Smoleve proti Rovtam v Selški dolini in spraševal po bližnjici, me je prijazni domačin povabil na kavo in kozarec vode. In ko naju je s sinom v krajih pod Krvavcem ujela nevihta, je ustavila gospa s kombijem in se ponudila, da naju s kolesi vred zapelje domov.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Požarna sanacija jeseniške bolnišnice

Jesenice – Vlada je v načrt razvojnih programov za obdobje 2019–2022 uvrstila požarno sanacijo jeseniške bolnišnice v višini 2,6 milijona evrov. Denar bo zagotovilo ministrstvo za zdravje, ocenjena vrednost sicer znaša 2,66 milijona. V požarni sanaciji bodo izvedli gradbena, obrtniška in inštalacijska dela na bolnišničnih stavbah A in B. Izvedba projekta je nujna in ga bodo izvajali skupaj z energetsko sanacijo, ki je po navedah ministrstva že potrjena in za katero so zagotovljena evropska kohezijska sredstva v višini 1,97 milijona evrov.

Prostovoljna akcija v domu starostnikov

Jesenice – V Domu dr. Franceta Bergelja na Jesenicah so svoji stanovalcev dali pobudo, da bi prostovoljno uredili domsko teraso. V akciji so tako ponovno zasadili in uredili visoke grede, očistili teraso in prepleskali nadstrešek, mize in klopi. Vodstvo doma je zadovoljno, da so se svoji na ta način vključili v življenje doma, obnovljena terasa pa bo stanovalcem kot tudi njihovim obiskovalcem še naprej nudila prijeten kotiček za druženje. Za opravljeno delo so se vsem prostovoljcem in donatorjem tudi iskreno zahvalili.

Ob prazniku zlati grb Simonu Oblaku

V torek, na predvečer obletnice postavitve Aljaževega stolpa na vrhu Triglava, so v Kranjski Gori pripravili slovesnost ob letošnjem občinskem prazniku. Župan Janez Hrovat je priznanja občine podelil Miroslavi Smolej, Darinki Tarman in Zvonku Jerebu, zlati grb pa Simonu Oblaku.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora – Občinski praznik v Kranjski Gori vse od ustanovitve občine pred 24 leti praznujejo v spomin na dan, ko je 7. avgusta 1895 tedanji dovški župnik Jakob Aljaž na vrhu Triglava, na zemljišču, ki ga je kupil za zgolj en goldinar, postavil kasneje po njem poimenovani stolp. Tudi letos so na predvečer praznika na trgu pred cerkvijo v središču Kranjske Gore pripravili slovesnost, na kateri je župan Janez Hrovat podelil priznanja zaslužnim posameznikom.

Letos so jih prejeli Miroslava Smolej, Darinka Tarman in Zvonko Jereb ter Simon Oblak, ki je prejel zlati grb Občine Kranjska Gora. Miroslava Smolej, upokojena učiteljica slovensščine in angleščine, je vse svoje življenje posvetila

Župan Kranjske Gore Janez Hrovat (v sredini) z letošnjimi nagrajenci: Simonom Oblakom, Darinko Tarman, Miroslavo Smolej in Zvonkom Jerebom / Foto: Tina Dokl

izobraževanju mladih in delovanju na področju kulture v občini. Zelo dejavna je pri društvu invalidov in neutrudna pri aktivnostih društev in organizacij v občini. Letos praznuje

osemdeset let. Je tudi članica dueta »vaški klepetulji Mina in Franca«, v katerem skupaj z drugo nagrajenko Darinko Tarman navdušuje domačine in obiskovalce Kranjske Gore. Darinka

Tarman je zelo aktivna na področju pomoči občanom, ki so zaradi starosti, bolezni ali obnemoglosti vezani na dom. S svojim strokovnim znanjem kot nekdanja medicinska sestra pomaga

društvu invalidov, sodeluje z Rdečim križem, bila je ena prvih prostovoljk v Domu Viharnik, obenem pa še vedno izvaja kreativne delavnice s področja ljudskega izročila, domače kulinarike, soustvarja družabne in kulturne dogodke ter sodeluje z Gornjesavskim muzejem.

Zvonko Jereb je priznanje občine prejel za nesebično pomoč ob naravni nesreči, ko je lansko jesen vodna ujma prizadela vas Belca. Da je s svojo strokovnostjo, odzivnostjo, pogumom in drznostjo rešil dva domačina, ujeta v poslopju, ki ga je nevarno poplavljal voda, je tvegala lastno življenje, so poudarili domačini z Belce, ki so ga predlagali za prejemnika priznanja.

Simona Oblaka s Kranjsko Goro že tako rekoč vse življenje povezuje šport; kot član najožjega vodstva družbe Lek in predan športnik,

predvsem košarkar, se je že konec osemdesetih vključil v delovanje organizacijskega odbora Pokala Vitranc ter postal eden njegovih vidnejših in najbolj predanih članov. Danes pa ga najbolj poznajo po njegovi tesni povezanosti z Rusko kapelico. V organizacijo vsakoltnih spominske slovesnosti je tesno vključen vse od začetka leta 1993. Tudi po njegovi zaslugi se je kapelica trdno zasedla v zavesti slovenske javnosti ter postala pomemben ambasador slovenstva ter eden najvidnejših simbolov Slovenije v Rusiji. »Simon Oblak je s svojo zagnanostjo pustil v kraju neizbrisen pečat. Dogodki, ki jih je pomagal sooblikovati, so v zadnjih treh, štirih desetletjih postali sinonim za Kranjsko Goro in celotno Zgornjesavsko dolino,« je zapisano v obrazložitvi priznanja.

Konec tedna brezplačen avtobus v Vrata

V Zgornjesavski dolini nadaljujejo prizadevanja za zmanjšanje prometne obremenjenosti alpskih dolin, zato za tri najbolj obremenjene konce tedna v avgustu vključno s podaljšanim prazničnim koncem tedna v Mojstrani zagotavljajo dodatna brezplačna parkirišča ter prav tako brezplačen avtobusni prevoz do Aljaževega doma v Vratih.

MARJANA AHAČIČ

Mojstrana – V okviru aktivnosti spodbujanja trajnostne mobilnosti in umirjanja prometa v dolini Vrata v Mojstrani tudi letos avgusta organizirajo brezplačen avtobusni prevoz na relaciji Mojstrana–Vrata. Kot pojasnjuje podžupan Kranjske Gore Bogdan Janša, so lanskoletni med domačini in obiskovalci dobro sprejet projektni dan umirjanja prometa razširili na tri najbolj

obremenjene konce tedna v avgustu, ko sicer dolina ne bo popolnoma zaprta za promet, bodo pa organizatorji, ob občini so to še TNP, Slovenski planinski muzej in Planinska zveza Slovenije, obiskovalce spodbujali, naj svoje vozilo pustijo na enem od brezplačnih parkirišč v Mojstrani in se v dolino Vrata odpravijo peš, s kolesom ali brezplačnim avtobusom. Ta bo ves dan do poznega popoldneva vsako polno uro vozil od parkirišča pri

nekdanji Železniški postaji Mojstrana do Aljaževega doma v Vratih in nazaj. Zadnja vožnja avtobusa iz Vrat bo ob šestih zvečer.

»Prometna problematika alpskih dolin in prelazov ni pereča samo v Julijskih Alpah, pač pa v širšem alpskem prostoru. Hrup, prah, onesnaženost z delci in presežena nosilna zmogljivost okolja imajo negativen vpliv na naravo,« poudarjajo v Triglavskem narodnem parku.

Brezplačno bo avtobus ob koncih tedna od jutra do poznega popoldneva vsako polno uro vozil od parkirišča pri nekdanji Železniški postaji Mojstrana do Aljaževega doma v Vratih in nazaj. Zadnja vožnja avtobusa iz Vrat bo ob šestih zvečer.

»Občina Kranjska Gora si skupaj s partnerji prizadeva trajnostno urediti promet v dolini Vrata. Interes tako naravovarstvenikov kot turističnih delavcev in drugih deležnikov je, da se v Vratih pritisk motornega prometa

omili. Določeni predeli v Alpah so v tovrstni politiki obiskovanja primer odlične prakse, ki je običajno kljub začetnim nasprotovanjem in izzirom izredno dobro sprejeta, predvsem pa nujna,« pa poudarja podžupan Janša. »Cilj

brezplačnih avtobusnih prevozov je spodbuditi obiskovalce k prepoznavanju prednosti tovrstnih prometnih režimov in hkrati upravljavcem podati izredno pomembno izkušnjo.«

Sicer pa so v letošnji poletni sezoni za planince pripravili še eno novost, in sicer po vzoru iz tujine posebno parkirno uro, na kateri planinci, ko pustijo avto na parkirišču, označijo predvideni čas prihoda nazaj v dolino in pripišejo svojo telefonsko številko. Če vozilo dlje časa ostaja na parkirnem mestu in je na uri naveden čas prihoda močno preokračan, imajo pristojne službe možnost, da po telefonu preverijo, ali je planinec varno na poti, oziroma ukrepajo v primeru, da se znajde v težavah.

Podžupan Kranjske Gore s parkirno uro, namenjeno planincem. Na njej označijo predviden čas vrnitve v dolino in napišejo telefonsko številko ter tako omogočijo pristojnim službam, da se hitreje odzovejo, če ugotovijo, da nekdo potrebuje pomoč. / Foto: Gorazd Kavčič

	ODHOD/DEPARTURE											
NEKDANJA ŽELEZNIŠKA POSTAJA MOJSTRANA	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00
MOJSTRANA TRGOVINA	6.06	7.06	8.06	9.06	10.06	11.06	12.06	13.06	14.06	15.06	16.06	17.06
SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ	6.10	7.10	8.10	9.10	10.10	11.10	12.10	13.10	14.10	15.10	16.10	17.10
PRI ROSU	6.13	7.13	8.13	9.13	10.13	11.13	12.13	13.13	14.13	15.13	16.13	17.13
KOČA PRI PERIČNIKU	6.23	7.23	8.23	9.23	10.23	11.23	12.23	13.23	14.23	15.23	16.23	17.23
VSTOP V GALERIJE	6.29	7.29	8.29	9.29	10.29	11.29	12.29	13.29	14.29	15.29	16.29	17.29
POLDOV ROVT	6.35	7.35	8.35	9.35	10.35	11.35	12.35	13.35	14.35	15.35	16.35	17.35
PARKIRIŠČE ALJAŽEV DOM	6.40	7.40	8.40	9.40	10.40	11.40	12.40	13.40	14.40	15.40	16.40	17.40

	ODHOD/DEPARTURE											
PARKIRIŠČE ALJAŽEV DOM	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00
POLDOV ROVT	7.05	8.05	9.05	10.05	11.05	12.05	13.05	14.05	15.05	16.05	17.05	18.05
VSTOP V GALERIJE	7.11	8.11	9.11	10.11	11.11	12.11	13.11	14.11	15.11	16.11	17.11	18.11
KOČA PRI PERIČNIKU	7.17	8.17	9.17	10.17	11.17	12.17	13.17	14.17	15.17	16.17	17.17	18.17
PRI ROSU	7.27	8.27	9.27	10.27	11.27	12.27	13.27	14.27	15.27	16.27	17.27	18.27
SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ	7.30	8.30	9.30	10.30	11.30	12.30	13.30	14.30	15.30	16.30	17.30	18.30
MOJSTRANA TRGOVINA	7.34	8.34	9.34	10.34	11.34	12.34	13.34	14.34	15.34	16.34	17.34	18.34
NEKDANJA ŽELEZNIŠKA POSTAJA MOJSTRANA	7.40	8.40	9.40	10.40	11.40	12.40	13.40	14.40	15.40	16.40	17.40	18.40

Parkiranje razdvaja domačine

V Civilni iniciativi Vršče so kritični do parkirnega režima v okolici turistično priljubljene soteske Vintgar in opozarjajo, da člani Agrarne skupnosti Podhom na letošnjem občnem zboru niso izglasovali, da se pašnik Vršče nameni za parkiranje. V Turističnem društvu Gorje, ki upravlja parkirišče, se sklicujejo na veljavnost pogodbe, ki so jo pojasnili tudi pri Agrarni skupnosti Podhom.

SUZANA P. KOVAČIČ

Gorje – V Civilni iniciativi (CI) Vršče se ne strinjajo s trditvijo strokovnega vodje Turističnega društva (TD) Gorje, da se pločevina umika iz Podhoma in okolice Vintgarja. V CI namreč ugotavljajo, da so Vršče še vedno zaparkirane. Kot tudi pojasnjujejo: »Letos so v finančnem načrtu TD Gorje, ki ga je na junijskem izrednem občnem zboru predstavil predsednik TD, opredeljena sredstva za najem parkirnih površin. Za pašnik Vršče, ki je v lasti Agrarne skupnosti (AS) Podhom, je namenjenih petdeset tisoč evrov (kar je nekajkrat več kot lani), za parkirišče na Lipu pa 44 tisoč evrov. Člani AS Podhom na letošnjem občnem zboru niso izglasovali, da se pašnik Vršče v najem za namesto parkiranja. TD Gorje pa trdi, da so s predsednico AS Podhom podpisali pogodbo za parkiranje. Namen agrarnih skupnosti je po zakonu »zagotavljanje upravljanja s premoženjem članov, trajno gospodarjenje s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči, skupno uresničevanje interesov prebivalcev na podeželju, ohranjanje posebnosti in običajev na podeželju ter razvoj podeželja«.

Strokovni vodja TD Gorje Tomaž Bregant zagotavlja, da je društvo sklenilo najemno pogodbo za zemljišče na območju Vršč (ledinsko ime prostora) v dobri veri, da so navedbe v predlogu pogodbe točne, za kar pa, kot je poudaril, odgovarja predsednica agrarne skupnosti skupaj z upravnim odborom. Če so bila pooblastila presežena, bi seveda šlo za nično pogodbo, ugotavlja Bregant in dodaja: »Vse dokler se kaj takega ne ugotovi, je za TD Gorje, ki je zemljišče najelo, pogodba veljavna. V upravnem odboru TD seveda verjamemo, da gre za verodostojne sklepe AS Podhom.« Bregant je še poudaril, da je vizija celostnega upravljanja s sotesko Vintgar, ki jo pooseblja upravni odbor društva, da pritiske na prostor, ki nastajajo tudi zaradi motornega prometa, zmanjšujejo. »S tem namenom smo najeli parkirišče na Lipu na Rečici, od koder obiskovalce v sotesko brezplačno vozi avtobus, gostje pa plačajo samo parkirnilno, ki je na vseh parkiriščih enotna.«

Tajnik AS Podhom Jakob Por je pojasnil, da so o sklenitvi najemne pogodbe s TD Gorje odločali na občnem zboru agrarne skupnosti

Iz Civilne iniciative Vršče so poslali fotografijo zasedenega parkirišča na Vrščah in ob tem navedli, da se pločevina ne umika iz okolice Vintgarja ...

... in za primerjavo dodali še fotografijo slabo zasedenega parkirišča na Lipu na Rečici, od koder z avtobusi vozijo turiste v Vintgar.

marca, od 32 članov (solastnikov) je bilo prisotno 24 članov, ki so predstavljali 85,41 odstotnih deležnih pravic oziroma solastništva

AS Podhom. Z 58 odstotki glasov za so sklenili najemno pogodbo za čas, ko na pašniku ni živine (od junija do septembra). Kot je še

poudaril, je iz lokacijske informacije razvidno, da se najemno razmerje sploh ne sklepa za kmetijsko zemljišče, temveč za zemljišče, ki

je namenjeno za oddih, rekreacijo in šport ter da je po sklenitvi pogodbe po anonimni prijavi zemljišče ogledal kmetijski inšpektor, ki nepravilnosti ni ugotovil: »To zemljišče je po veljavnem Občinskem prostorskem načrtu namenjeno za parkiranje dnevniških obiskovalcev Vintgarja, za avtodome, šotorišče ter rekreacijske površine. Podrobneje bo namembnost tega zemljišča opredeljena s Podrobnim prostorskim načrtom Vršče, ki ga pripravlja Občina Gorje.« V AS Podhom so še pojasnili, da so bili na delu zemljišča Vršče v preteklosti brez soglasja lastnika, to je AS Podhom, postavljeni nelegalni objekti (nadsrešnice za parkiranje osebnih vozil, za katere bi moralo biti pridobljeno gradbeno dovoljenje za nezahtevne objekte), zato so jih morali investitorji odstraniti, kar vsem ni bilo pogodu.

»Za celotno vas Podhom je zelo pomembno, da je mirujoči promet ustrezno urejen. V preteklosti se je velikokrat dogajalo, da so zaradi premalo parkirnih površin in slabega urejanja mirujočega prometa obiskovalci soteske Vintgar parkirali vozila kar na dovoznih cestah, na dvoriščih hiš ali ob cestah. S takšnim načinom parkiranja je bil otežen ali celo onemogočen tudi promet intervencijskih vozil. Tudi zato je AS Podhom sprejela ustrezne sklepe o oddaji zemljišča v najem za ureditev parkiranja za obiskovalce,« je še poudaril Jakob Por.

Pridobili koncesijo za žičnico na Vitranc

Vlada je kranjskogorskemu žičničarjem podelila koncesijo za gradnjo krožne kabinske žičnice na Vitranc. O prednostih in slabostih projekta na okrogli mizi, ki jo je organizirala Cipra, društvo za varstvo Alp.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora – V začetku meseca je vlada kranjskogorskemu žičničarjem, družbi RTC Žičnice Kranjska Gora, podelila koncesijo za gradnjo krožne kabinske žičnice na Vitranc, saj izpolnjujejo pogoje, določene z uredbo o koncesiji, to pa pomeni, da imajo veljavno registracijo za opravljanje dejavnosti, poravnane davke, prispevke in druge obvezne dajatve, da niso v postopku prisilne poravnave, stečaja ali likvidacijskega postopka, so finančno in poslovno sposobni ter imajo strokovno usposobljene kadre in zadostne tehnične

zmogljivosti za opravljanje koncesije. Koncesija je podeljena za dobo štirideset let od dneva podpisa koncesijske pogodbe.

V zvezi s tem je organizacija Cipra, društvo za varstvo Alp, v četrtek v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti Kranjska Gora pripravila okroglo mizo, na kateri so želeli spregovoriti o doprinosu investicije za lokalno prebivalstvo ter izzivih, ki jih investicija prinaša za varstvo narave in okolja. »Osvetliti želimo vplive načrtovane investicije za vidika turističnega razvoja, habitat divjega petelina, rabe vode in energije, spreminjanje pokrajine in drugih

procesov, ki jih tovrstne investicije prinašajo v gorsko pokrajino,« pravijo.

Srečanja naj bi se udeležil tudi župan Kranjske Gore Janez Horvat, ki sicer pravi, da Občina Kranjska Gora načeloma podpira gradnjo žičnice na vrh Vitranca in da upa, da se bo investitorju uspelo dogovoriti tako z vsemi pristojnimi službami, ki izdajajo dovoljenja, kot tudi z naravovarstveniki. »Kranjska Gora potrebuje vrh Vitranca, ki je bil z žičnico dostopen že pred več kot šestdesetimi leti, ko je tam deloval tudi Dom Vitranca, danes pa je ena od črtnih točk v našem turizmu,« meni župan Hrovat.

Pot na Malo Mojstrovko zaprta

Kranjska Gora – V letošnji poletni sezoni so planinske poti v Sloveniji spet množično obiskane, zato markacisti pospešeno organizirajo obsežnejše akcije obnove poti. Naslednjo pripravljajo ta konec tedna na planinski poti od Tičarjevega doma na Vršiču do Male Mojstrovke. Organizira jo Komisija za planinska pota PZS skupaj s Planinskim društvom Jesenice, ki je skrbnik te poti. »Gre za obnovo zahtevnejšega dela pod sedlom Grebenci, kjer je sedaj zelo drobljiv in drseč grušč. Markacisti bodo ob steni namestili 110 metrov žične vrvi in tako planincem omogočili varnejši prehod,« je sporočil Janko Rabič iz jeseniškega planinskega društva. Pot Vršič–Grebenc–Mala Mojstrovka bo zato od danes do nedelje, 11. avgusta, zaprta. Planince pozivajo, naj dosledno spoštujejo zaporo, saj v nasprotnem primeru s hojo na tem območju lahko ogrozijo svojo varnost in varnost markacistov.

16. DO 25.8
WWW.JAZZKAMP.COM

PETEK 16. 8. ob 20.30
EDDIE LUIS & HIS JAZZ PASSENGERS feat. SUPREME SISTERS
Café galerija Pungert

SOBOTA 17. 8. ob 20.30
KONCERT MENTORJEV GLASBENIH DELAVNIC JAZZ KAMPA KRANJ 2019
Café galerija Pungert

NEDELJA 18. 8. ob 20.30
GREGOR FTIČAR TRIO in gost **PETER SAVIZON**, vokal
Café galerija Pungert

PONEDELJEK 19. 8. ob 20.30
GOSTOVANJE POLETNE SOLE JAZZA HRVAŠKE GLASBENE MLADINE IZ GROŽNJANA
Café galerija Pungert

TOREK 20. 8. ob 20.30
FILOSOFIA Salsa band
Café galerija Pungert

SREDA 21. 8. ob 20.30
EMIL SPANYI & DAVID GAZAROV DUET
KLAVIRJEV in gost **ALVIN QUEEN**, bobni
Letno gledališče Khislstein

ČETRTEK 22. 8. ob 20.30
NINA STRNAD -TRENUTKI Z JOŽETOM PRIVŠKOM-
Café galerija Pungert

PETEK 23. 8. ob 20.30
JANEZ BONČINA BENČ S PRIJATELJI
Café galerija Pungert

SOBOTA 24. 8. ob 10.00
JAZZ KAMP KRANJ FEST
na različnih lokacijah v starem mestnem jedru mesta Kranj

SOBOTA 24. 8. ob 20.30
ZAKLJUČNI KONCERT UDELEŽENCEV JAZZ KAMPA KRANJ 2019
Café galerija Pungert

Nadomestna lokacija v primeru dežja
Stolp Škrlatovec.

Izboljšati želijo vozni park

Občinski svetniki v Gorjah so s sprejetjem rebalansa proračuna zagotovili, da bo občina lahko kandidirala za sofinanciranje nakupa električnih minibusov. Novost je tudi reševalno vozilo za Zdravstveni dom Bled.

SUZANA P. KOVAČIČ

Gorje – Na včerajšnji izredni seji občinskega sveta v Gorjah so svetniki sprejeli rebalans proračuna. Kot je pojasnil župan Peter Torkar, so v občini začeli izvajati projekt trajnostne mobilnosti: »Kandidirali bomo za sredstva Eko sklada za nakup desetih električnih minibusov (17 potnikov na minibus). Želimo namreč izboljšati turistične prevoze do soteske Vintgar, da jo še bolj razbremenimo motornega prometa. Občina mora zagotoviti tudi šolske prevoze in bodo ti minibusi prišli še kako prav. Vzpostava

Župan je še povedal, da je bila večja investicija v zadnjem času nakup reševalnega vozila za Zdravstveni dom Bled v vrednosti 168 tisoč evrov, ki so jih prav tako že zagotovili junija z rebalansom proračuna. Reševalno vozilo, ki sta ga sofinancirali Ministrstvo za zdravje in Osnovno zdravstvo Gorenjske, so prejšnji teden že predali namenu. S to investicijo je Reševalna postaja Bled pridobila še eno popolnoma opremljeno reševalno vozilo. »Razširjen vozni park bo tako omogočal nemoteno izvajanje prevozov. Reševalna postaja Zdravstvenega doma Bled je odgovorna za nujne reševalne

Reševalno vozilo so prejšnji teden predali namenu.

viti želimo boljše povezave s sosednjimi občinami, še posebno z Bledom, in našim občanom s prevozom z električnimi minibusi zagotoviti boljši dostop do javnih storitev, npr. do zdravstvenega doma, knjižnice ... Vlogo za razpis ima občina pripravljeno, sprejetje rebalansa je bilo še zadnje dejanje, da jo lahko oddamo in se nadajamo, da bodo sredstva odobrena. Investicija je vredna v celoti 549 tisoč evrov, od tega naj bi bilo sofinanciranih do osemdeset odstotkov.«

prevoze ter nujne in sanitetne prevoze za vse štiri občine – Bled, Gorje, Bohinj in Radovljica, kar pomeni 34 tisoč ljudi, kot tudi za ogromno število turistov in dnevnih obiskovalcev. Na območju teh štirih občin je tudi veliko športnih prireditev svetovnega, evropskega in državnega obsega. Novo reševalno vozilo za nujno medicinsko pomoč bo tako pripomoglo k varnosti in kvaliteti službe nujne medicinske pomoči in nujnih reševalnih prevozov za to področje Gorenjske,« je še pojasnil Peter Torkar.

Ponovno Ovčarski bal na Jezerskem

Jezersko – V nedeljo, 11. avgusta, ob Planšarskem jezeru na Jezerskem organizirajo tradicionalno, najstarejšo slovensko etnografsko prireditev Ovčarski bal. Letos bo to že enainšestdesetič. Ponovno boste lahko spremljali prikaz starih običajev iz življenja na planini, prigon ovc v dolino ter spoznali dela, povezana s predelavo ovčje volne. Program se bo začel ob 11. uri z najmlajšimi jezerskimi folklorniki in harmonikarji, za pestro glasbeno popoldne pa bo od 14. ure dalje skrbel ansambel Veseli svatje. Brbončice boste lahko razvajali z domačimi jedmi, pripravljenimi na tradicionalen način na odprtem ognjišču. Prireditev pa je znana tudi po sveže ocvrtih kvašenih flancatih, ki še danes ponazarjajo prazničnost dogodka.

Šola že ima nova okna

Učencev Osnovne šole Koroška Bela letošnjo zimo pri pouku ne bo več zeblo. S pomočjo dobrodelne akcije, donacij in Občine Jesenice jim je uspelo zbrati 50 tisoč evrov in zamenjati dobršen del dotrajanih oken v učilnicah in kabinetih.

URŠA PETERNEL

Koroška Bela – »Zaradi dotrajanosti oken so učenci na prepihu in mrazu.« Takole se je glasil naslov članka, ki smo ga objavili januarja v Gorenjskem glaslu. Takrat je ravnatelj Osnovne šole Koroška Bela Rok Pekolj opozoril na dotrajanost oken v učilnicah in kabinetih; okna so ponekod imela tudi za prst velike špranje ... Dobrega pol leta po kasneje se naslov članka glasi povsem drugače. Šola že ima nova okna, predvsem po zaslugi odločnosti ravnatelja in njegovih sodelavcev, ljudi dobrega srca in Občine Jesenice.

Na marčevskem dobrodelnem koncertu jim je s pomočjo donacij in prispevkov uspelo zbrati dobrih devet tisoč evrov, dva večja donatorja sta skupaj prispevala dobrih 13 tisoč evrov, Občina Jesenice pa je z rebalansom proračuna zagotovila še 27 tisoč evrov. Skupaj torej okrog 50 tisoč evrov, s katerimi bodo lahko zamenjali okna v desetih učilnicah in šestih kabinetih, kar pomeni dve tretjini vseh, ki jih je treba zamenjati.

V teh počitniških dneh so tako v šoli izvajalci, ki vgrajujejo nova, sodobna trislojna

Ravnatelj Rok Pekolj je več kot zadovoljen, da jim je uspelo zamenjati dobršen del dotrajanih oken. / Foto: Gorazd Kavčič

okna, in to po naj sodobnejšem sistemu vgradnje. Ravnatelj Rok Pekolj je več kot zadovoljen tako z dosedanjim potekom projekta kot tudi z izbranim izvajalcem. Prepričan je, da oken zdaj ne bo treba menjati vsaj štirideset let, obeta pa si tudi energetske prihranke. In če je še lansko zimo učence in učitelje v nekaterih učilnicah zeblo, je ravnatelj prepričan, da bo letošnjo zimo povsem

drugače. Učilnice in kabine ti bodo lepo ogreti, brez prepiha, bo pa treba skrbeti za redno prezračevanje.

Ker so poslali vlogo na Eko sklad, si obetajo povračilo 25 odstotkov stroškov, ki jih bodo namenili za nakup še preostalega dela oken v jedilnici in štirih učilnicah v šolski stavbi, ki je bila zgrajena konec osemdesetih let prejšnjega stoletja (šola sicer sestavlja tri različno stare stavbe).

»Zahvaljujem se vsem, ki so kakorkoli pomagali, s prispevki, donacijami, tudi samo s pozitivno energijo. Vsem v imenu učencev in zaposlenih en velik hvala!« je dodal Pekolj in napovedal, da bodo s prenovno šolo nadaljevali prihodnje leto, ko naj bi Občina Jesenice poskrbela za celovito energetske sanacije šolske stavbe, zgrajene med drugo svetovno vojno.

Prenova šole in vrtca po načrtih

Konec junija so se začela gradbena dela za dozidavo in prenovno vrtca in Podružnične osnovne šole Simona Jenka Center, po dobrem mesecu dni pa na Mestni občini Kranj ugotavljajo, da prenova dobro napreduje. Zaključuje se energetska sanacija vrtcev in šol.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Prenova vrtca in Podružnične osnovne šole Simona Jenka Center je bila načrtovana že več let, začela pa se je konec junija. Dela, ki jih mora izvajalec končati v letu dni, vključujejo celovito prenovno zapuščenega degradiranega objekta nekdanje srednje ekonomske šole za namene štirih enot vrtca, osmih enot osnovne šole in prostore uprave šole skupaj z opremljanjem, prenovno fasade in skupne jedilnice obstoječega aktivnega dela objekta osnovne šole in prenovno ter ureditev zunanjih funkcionalnih in zelenih površin s šolskim igriščem. Vrednost celotnega projekta je nekaj manj kot šest milijonov evrov, pri čemer bo kranjska občina iz proračuna prispevala 1,7 milijona

Prenova Podružnične osnovne šole Simona Jenka Center bo trajala eno leto. / Foto: Tina Dokl

evrov, preostalo pa so evropska in državna sredstva.

Trenutno dela pospešeno izvajajo v zahodnem križu objekta, saj morajo biti končana najkasneje do septembra letos, tako da bo lahko učni proces v tem delu objekta potekal nemoteno. Tam poteka prenova

garderob za telovadnico in razdelilne kuhinje. Istočasno pripravljajo vse za začetek izvedbe povezovalnega hodnika med objektoma. Postavljen je tudi gradbeni oder za potrebe obnove strehe in kasneje tudi fasade.

V tem mesecu so v fazi zaključevanja tudi celovite

energetske sanacije več kranjskih osnovnih šol: Jakoba Aljaža s športno dvorano, Helene Puhar, Staneta Žagarja, Matije Čopa in Podružnične šole Kokrica. Še pred poletjem so se že zaključile energetske sanacije vrtcev Janina, Najdihojca in Živ Žav ter Podružnične šole Trstenik.

Na Osnovi šoli Staneta Žagarja so v fazi pridobitve projektne dokumentacije za izvedbo požarne ureditve, urejajo pa tudi pomivalnico. Poteka tudi prenova strehe na Osnovni šoli Predoslje, urejajo dodatno učilnico na Osnovni šoli Stražišče ter hladilnico na Osnovni šoli Jakoba Aljaža.

Načrtujejo tudi preplastitev večjega šolskega športnega igrišča pred Osnovno šolo Predoslje in nekaj manjših investicijsko-vzdrževalnih del po ostalih šolah.

Kaj zdaj delajo prejšnji gorenjski župani?

Novembra lani so bili na lokalnih volitvah izvoljeni župani. Večino mandatov so dobili dotedanji župani, nekaj pa je novih. Kaj danes počnejo prejšnji župani, ki bodisi niso več kandidirali za nov mandat bodisi niso bili znova izvoljeni?

DANICA ZAVRL ŽLEBIR,
VILMA STANOVNIK,
SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Dva nekdanja župana sta se od svojih funkcij poslovila že ob parlamentarnih volitvah: Marjan Šarec, ki je vodil Občino Kamnik, je namreč s svojo stranko sestavil koalicijo in vlado ter postal premier. V Kamniku ga je za čas do lokalnih volitev zamenjal podžupan Igor Žavbi. Na županskih volitvah pa ni bil izvoljen, temveč je to mesto zasedel njegov protikandidat Matej Slapar. Prejšnji bohinjski župan Franc Kramar pa je kandidiral za poslanca državnega zbora in bil tudi izvoljen, na županskem mestu ga je nadomestil podžupan Jože Sodja, ki je bil pozneje tudi izvoljen za župana Občine Bohinj.

Zadnikar se je upokojil

Novega župana Roka Robleka, najmlajšega med vsemi slovenskimi, je lani dobila Občina Preddvor. Njegov predhodnik Miran Zadnikar, ki je občino vodil od njene ustanovitve (z

Miran Zadnikar / Foto: Tina Dokl

izjemo enega mandata, ko je bil župan Franc Ekar), je bil izvoljen za občinskega svetnika. Kako pa je sicer uredil svoj položaj? »Po volitvah sem dva meseca izkoriščal zakonsko možnost o prejemanju nadomestila. Ko pa sem februarja letos izpolnil tudi drugi pogoj za upokojitev, dosegel sem namreč starost šestdeset let, sem dobil odpravnino in se upokojil,« je pojasnil Zadnikar, ki dodaja, da bi bil v lokalni politiki pripravljaven aktivne sodelovati, zlasti pri projektih, začelih v prejšnjih mandatih,

vendar pa sedanje občinsko vodstvo njegovih izkušenj ne izkoristi.

Rebolj k nekdanjemu delodajalcu

Jurij Rebolj, ki je v prejšnjem mandatu vodil Občino Jezersko, pa se je od občinske politike popolnoma poslovil. Tudi on je tri mesece po prenehanju županske funkcije izkoriščal možnost 80-odstotnega na-

Jurij Rebolj / Foto: Tina Dokl

domestila, ki ga mu je omogočila zakonodaja, nato pa se je zaposlil pri delodajalcu v Logatcu, kjer je bil zaposlen že pred nastopom županskega mandata. Z ženo Tanjo se sicer na Jezerskem ukvarjata s turizmom, kjer v objektu Cvet gora (prejšnji hostel Stara pošta) oddajata prenočišča z zajtrkom in turistom omogočata kampingiranje. »Ne, na dopust še nisem šel, sicer pa tako ali tako živim v kampu,« je dejal Rebolj, ko se nam je oglašil z delovnega mesta.

Ješe upokojenec in občinski svetnik

Trenutno pa je dopustoval (sicer upokojeni) nekdanji škofjeloški župan Miha Ješe. Ko smo se na začetku julija z njim srečali ob

Miha Ješe / Foto: Tina Dokl

odprtju obnovljenega odseka panoramske ceste pod Lubnikom, kamor je prikolesaril, je napovedal, da bo naslednji dan tudi formalno vstopil v upokojenski stan. Da se je to res zgodilo, so v naslednjih dneh potrldili njegovi nekdanji sodelavci, ki jih je ob tej priložnosti pogostil. Še naprej pa ostaja občinski svetnik v svetniški skupini z imenom Miha Ješe in prijatelji Loke in sodelavec v nekaterih občinskih projektih. Ukvarja se tudi z mednarodnim sodelovanjem. Tako se je nedavno pridružil društvu Rovtarji na njihovem gostovanju v Nemčiji, kjer so se udeležili vsakoletne Europeade.

Trilar nazaj v svoje podjetje

Mestni svetnik je tudi nekdanji župan Mestne občine Kranj Boštjan Trilar, ki pa ni več predsednik stranke Več za Kranj. »Po koncu županskega mandata sem se ponovno zaposlil v svojem podjetju, kjer se največ ukvarjam z izobraževanjem na področju vodenja in upravljanja, s kadrovske

Boštjan Trilar / Foto: Tina Dokl

strategijo ter finančno tehnologijo (fintech). Več časa sem našel tudi za rekreacijo, kar pomeni, da pridno kolesarim, tečem in obiskujem fitness. Tako sem izgubil že sedemnajst kilogramov,« je povedal Boštjan Trilar.

Mencinger upokojen, a še aktiven v politiki

Nekdanji dolgoletni župan Tomaž Tom Mencinger, ki je tri mandate vodil Občino Jesenice, je od letošnje pomladi z vsemi izpolnjenimi pogoji po

Tomaž Tom Mencinger

statusu upokojenec, po načinu življenja, kot pravi, pa ne. Še vedno je aktiven v politiki, saj je občinski svetnik in član odbora za gospodarstvo, pa tudi dnevna rutina se mu ni tako zelo spremenila – še vedno vstaja zgodaj zjutraj in v medijih natančno spremlja dogajanje doma in po svetu. Ima pa, kot je povedal, zdaj nekaj več časa za redne aktivnosti v naravi, in kar ga še posebej veseli, za druženje z vnuki, čeprav mu dan še vedno hitro postane prekratek.

Mravlja zelo zaposlen kot podjetnik

Marko Mravlja je Občino Naklo vodil dva mandata, za župana je kandidiral tudi tretjič, a ni bil izvoljen. Ostaja v občinski politiki, izvoljen je bil na jesenskih lokalnih volitvah za občinskega svetnika na listi SDS in je tudi član občinskega Odbora za komunalo in in-

Marko Mravlja / Foto: Tina Dokl

frastrukturo. Tudi on je tri mesece po prenehanju županske funkcije izkoriščal možnost 80-odstotnega nadomestila, kot pa je povedal pred dnevi, je zelo zaposlen podjetnik in kot motorist aktiven v Moto klubu Ptički brez gnezda.

V SPOMIN

Marjan Černivec

(1927–2019)

častni član PGD Kranj Primskovo
in kronist lokalne zgodovine

Marjan se je tako rekoč na predvečer svojega rojstnega dne poslovil od svojih dragih.

Rodil se je 12. avgusta leta 1927 na Primskovem, na domačiji pri Jernejčevih, v družini, kjer je bilo enajst otrok. Izučil se je za kovača. Delovna pot ga je od tekstilnih podjetij Ibi in Tekstilindus vodila v Vino Kranj. V gasilske vrste je vstopil kot desetletni fantič. V društvu je opravljal vidne funkcije, prejel številna priznanja, od leta 1996 je bil častni član društva.

Marjana smo poznali kot velikega poznavalca in zbiratelja krajevne zgodovine, kot pisca člankov, bil je kritičen opazovalec dogajanja okoli sebe. Pomagal je graditi porušeno Aljažovo kapelico na Kredarici. Med prebiranjem Marjanovih zapisov ne morem mimo članka, ki zelo zaznamuje njegovo življenje, to je članek z naslovom Marjan je vesel drugačnih časov, ki je bil v časopisu Gorenjski glas objavljen avgusta 2007. V njem pisec opisuje, kako je bil Marjan vesel, ko so se na gasilske domove spet začeli vračati zavetniki gasilcev sv. Florjani, in kako so po krajih spet začeli organizirati Florjanove maše.

Zadnjih deset let svojega plodnega življenja je preživel v Domu upokojencev v Kranju. Kot predstavnik stanovalcev je bil izvoljen v Svet zavoda. Ob tem je še vedno rad, in to skoraj vsak dan, prišel v rodno vas, obiskal vrt pred domačo hišo, župnika in druge lokacije v kraju.

Ob vsem tem je velikokrat omenjal svojo družino. Po smrti žene Pavle in hčerke Sonje je veliko skrb za ata prevzela hčerka Mira in njena družina.

Marjan je z nami dočakal letošnjo 140-letnico društva PGD Kranj Primskovo. Osebnost mi veliko pomeni, da mi je čestital ob izdaji gasilskega biltena. Njegov močan stisk roke mi je povedal vse.

Janko Zupan, PGD Kranj Primskovo

Javna dražba za prodajo nepremičnin

Bohinjska Bistrica – V okviru stečajnega postopka Gradbenega podjetja Bohinj bo 3. septembra javna dražba za prodajo nepremičnin. Na dražbi bodo štiri parcele v katastrski občini Bohinjska Bistrica, za katere je izhodiščna cena 243 tisoč evrov. Dražba bo potekala z zviševanjem izključne cene.

PRAZNIK
IDRIJSKIH
ŽLIKROFOV

**Sobota, 24. avgust 2019
IDRIJA**

Več kot 25 jedi z idrijskimi žlikrofi
Stojnice **mikropivovarjev**
in **regionalnih vinarjev**
Tržnica izdelkov Idrija Izbrano
in drugih lokalnih proizvajalcev
Glasbeni program in
program za otroke • Prost vstop • Brezplačno
parkirišče
1 ura vožnje iz Kranja

www.idrijski-zlikrofi.si

Medijski pokrovitelj:
Gorenjski Glas

Zgodba s srečnim koncem

Štorklje, ki so jih po poškodbi samice odpeljali v zatočišče na Muti, so minuli torek v okolici Cerklj spustili nazaj v naravo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – V začetku julija smo poročali o nezgodi, ki se je pripetila družini štorkelj, ki že več let gnezdijo v Cerkljah. Po poškodbi samice namreč samec sam ni mogel preživljati štirih

odraščajočih mladičev, zato so jih takrat odpeljali v Zatočišče za živali prosto živčih vrst na Muti, kjer so v tem času okrevale.

»Po rentgenski sliki smo bili sprva skeptični, saj je imela samica zlomljen plečni obroč, ki je ključen za

letenje, dviganje in jadrnanje. Vendar smo kost uspešno fiksirali in se je dobro zacelila, tako da je samica že po treh tednih začela leteti,« je o dobrem okrevanju poškodovane štorklje povedal dr. Zlatko Golob iz zatočišča na Muti.

V zavetišču so se dobro počutili tudi štirje mladiči. »V naši oskrbi so pridobili od 1400 do 1800 gramov. V času rasti štorklje namreč potrebujejo veliko kvalitativne hrane, vsak dan pojedjo od 25 do trideset odstotkov svoje telesne teže hrane, kar pomeni, da je rast res intenzivna. Pri nas smo jih hranili z živimi mišmi, podganami in ščurki, enodnevnimi piščanci in ribami ter posebnimi vitamini za riboje-de ptice,« dodaja Golob.

V torek dopoldan so ptice obročkali in jih na polju nedaleč od gnezda na dimniku cerkljanskega župnišča tudi izpustili na prosto. Kljub temu je težko reči, ali se bodo pridružile samcu, ki je ostal v Cerkljah. »To je težko napovedati. Ko mladiči štorkelj poletijo iz gnezda, namreč družina ne ostane skupaj,« pravi Tilen Basle, varstveni ornitolog iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

Štorklje bodo še nekaj tednov ostale v Cerkljah, nato pa bodo skupaj z drugimi odletele na jug. Kot pravi

Štorklje so tudi obročkali. Na fotografiji sta Dušan Dimnik iz centra za obročkanje ptic in Tilen Basle iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

Basle, bodo za potovanje porabili od dveh tednov do enega meseca. »Štorklje sicer lahko preletijo ogromne razdalje v enem dnevu, tako da bi potovanje lahko opravile precej hitro, a se na poti ustavljajo na območjih, kjer je dosti hrane, dokler ne dosežejo cilja kje v Tanzaniji ali Nigru. Vendar se tudi po Afriki precej selijo in lahko priletijo celo povsem na jug celine,« še pojasnjuje Basle, ki dodaja, da za razliko od odraslih, ki se poleti praviloma vračajo v isto gnezdišče, mlade štorklje prvo poletje pogosto preživijo na jugu. »Velikokrat ostanejo v Afriki ali se pomaknejo nekoliko na sever. Ena izmed štorkelj,

ki smo ji pred časom sledili prek GPS-oddajnika, je poletje preživela v Turčiji. Prija jim nekoliko toplejša klima. Poleg tega morajo spolno dozoreti. Velikokrat tudi spletejo nekakšno testno gnezdo, čeprav se še ne parijo,« o zanimivih navadah teh ptic, ki so vse bolj pogoste tudi na Gorenjskem, pripoveduje Basle.

Kam bo pot zanesla cerkljanske štorklje, tako ne vemo zagotovo, dejstvo pa je, da se je zgodba o nesrečni družini štorkelj za zdaj srečno razpletla. Če jim bo sreča naklonjena, letošnji naraščaj čaka še dolgo življenje, saj te ptice lahko živijo tudi več kot dvajset let.

Preden so odletele, so se štorklje še kar nekaj časa sprehajale po polju.

Jubilej doma na Kališču

V soboto je bila na Kališču pod Storžičem slovesnost ob 60. obletnici odprtja tamkajšnjega planinskega doma. Nekdanji Dom Kokrškega odreda je bil zgrajen 2. avgusta 1959 ob 60-letnici Planinskega društva Kranj, ki ga tudi upravlja.

JANEZ KUCHAR

Mače – Slovesnost so začeli s sveto mašo, ki jo je daroval župnik Pavle Juhant, druženje pa nadaljevali s

pozdravnimi nagovori in z glasbo; za zabavni program je poskrbel humorist Peška, za hrano in pijačo pa oskrbnik doma na Kališču. Številne navzoče je nagovoril

oskrbnik doma Goran Krstič. Zahvalil se je vsem, ki mu pomagajo pri oskrbovanju doma, in tistim, ki so ga gradili, vzdrževali in posodabljali, omenil pa je tudi

družčine in skupine »kaliških kljuk«, ki skozi vse leto zvesto in zavzeto obiskujejo planinski dom. Tine Marenče, predsednik Planinskega društva Kranj, je dejal, da planinske postojanke postajajo vse bolj sestavni del osnovne slovenske turistične ponudbe, zato pričakujejo državno pomoč pri vzdrževanju in obnovi planinske infrastrukture. Franci Ekar, bivši dolgoletni predsednik in sedaj častni predsednik Planinskega društva Kranj ter eden še redkih živčih, ki je tudi fizično delal pri gradnji kališkega planinskega doma, je povedal, da so se priprave na gradnjo začele s trasiranjem nove planinske poti, uporabne tudi za konjsko nošnjo, iz Mač na planino Kališče in nato še do vrha; trasiral jo je Franc Jalen. Za postavitev postojanke sta kranjska občina in Gozdno gospodarstvo Kranj društvu brezplačno dodelila v uporabo zemljišče Agrarne skupnosti Bašelj. Gradnja doma

Na slovesnosti ob obletnici doma na Kališču

je potekala od 1953. do 1959. leta, odprli pa so ga 2. avgusta 1959, ob 60-letnici Planinskega društva Kranj, ki ga tudi upravlja. Dom na Kališču je potlej postal ena prvih visokogorskih postojank, ki je bila odprta tudi v zimskem času. Ekar se je na slovesnosti zahvalil tudi vaščanom Mač, ki so z razumevanjem podpirali gradnjo in kasneje oskrbovanje doma, pa tudi vsem posestnikom gozdov, ki so brez kakršnih koli pogojevanj dali soglasja za postavitev tovrne žičnice. Preddvorski župan Rok Roblek je poudaril, da je planinski dom na Kališču pomemben za razvoj aktivne telesne kulture, športne

rekreacije pa tudi za dopolnjevanje preddvorske turistične ponudbe. Pavel Juhant, duhovnik in vnet planinec, ki je daroval sveto mašo za vse pokojne graditelje planinskega doma, ponosno reče v gorah, in za obiskovalce gora, da bi se z goro varno vračali v domača zavetja, je sklenil z mislijo: »Naredimo vse in si prizadevamo, da bodo gore in planinski svet ostali v slovenskih rokah.«

Prva oskrbnika planinskega doma na Kališču sta bila Rado Čarman in Stanko Likar, prvi in dolgoletni zimski oskrbnik pa je bil Jože Kerč, ki je postal prava planinska kališka legenda.

Praznovanja 60-letnice Planinskega doma na Kališču se je udeležilo veliko pohodnikov in ljubiteljev Kališča.

Kamnolom želijo razširiti

Družba Calcit je podala pobudo za spremembo namenske rabe prostora, ki bi jim omogočila širitev kamnoloma v Stahovici. Ta pobuda je za občino in krajanje pogojno sprejemljiva, je bilo slišati na nedavnem posvetu, saj jih skrbijo vplivi na okolje in tamkajšnje zajetje pitne vode.

JASNA PALADIN

Stahovica – V kamnolomu v Stahovici, kjer podjetje Calcit izkorišča bel kalcit in sivi apnenec, mineralne surovine na obstoječem pridelovalnem prostoru ni več za dolgoročno proizvodnjo, zato v podjetju, kjer imajo sicer koncesijo za 85 hektarov zemljišč (površina dejanskega kamnoloma je 14,5 hektara), iščejo možnosti za izkoriščanje zunaj sedanjih meja pridobivalnega prostora. Geološke in morfološke meritve so namreč pokazale, da so razmere na hribu Grohat, severno od obstoječega kamnoloma, ugodne za nadaljevanje pridobivanja kamnine, zato so podali pobudo za spremembo namenske rabe prostora, ki bi jim omogočila širitev. S spremembo namenske rabe bo podjetju omogočena pridobitev nove koncesije za pridobivanje mineralnih surovin, ki bo manjša za približno trideset hektarov, bolj smiselna in usklajena z geološkimi in terenskimi razmerami na območju.

Dobrih trideset hektarov veliko območje pobude za

spremembo namenske rabe se nahaja severno in severozahodno od obstoječega kamnoloma in je večinoma poraščeno z gozdom. Poseg bi pomenil zmanjšanje površine gozda za 27 hektarov. Ker je eksploatacija načrtovana na severnem pobočju hriba, z južne strani (torej s ceste) ne bo vidna. Družba Calcit ima v lasti že večino potrebnih zemljišč, za manjkajoče parcele pa so že dogovorjeni z lastniki za odkup. Širitev pridobivalnega prostora proti severu bi pomenila optimalnejšo lego kamnoloma, manjšo vizualno degradacijo, manjše vplive predvsem na bivalno okolje. Kot pa poudarjajo v podjetju, nameravana širitev ne bo povzročila večjih obremenitev na cestno infrastrukturo, saj naj bi se število kamionov, ki vozijo iz kamnoloma do končnih kupcev (okoli petdeset na dan), zaradi predvidenega zmanjšanja odkopnega materiala z potrebe gradbeništva zmanjšalo za polovico. Največjo vlogo ima Calcit sicer v papirništvu in pri proizvodnji barv, leta 2017 pa so v kamnolomu

Stahovica proizvedli slab milijon ton proizvodov.

Ker se skladno z zakonom izhodišča za spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Občine Kamnik oblikujejo v sodelovanju z nosilci urejanja prostora in drugimi udeleženci ter tudi javnostjo, je občina pripravila posvet, s katerim je izmenjavo mnenj želela omogočiti že v zgodnji fazi postopka. Kot je poudaril župan Matej Slapar, si želi občina zagotoviti nadaljnji uspešen razvoj družbe Calcit (gre za najbolj uspešno podjetje v občini Kamnik), a hkrati želijo zaščititi tudi okolje, zato je pobuda za občino pogojno sprejemljiva.

»Družba Calcit je tehnološko, ne rudarsko podjetje. Imamo avtomatizirano proizvodnjo s stalnim spremljanjem vseh ključnih parametrov, močno razvojno skupino, ki omogoča nenehen tehnološki razvoj in ustrezno varstvo okolja, uporabljamo najnaprednejše stroje, orodja in opremo, proizvode transportiramo večinoma z vlakci. Podjetje

Kamnolom v Stahovici, kjer kalcit izkoriščajo že od leta 1934, se bo s spremembo prostorskih aktov lahko razširil za trideset hektarov.

je dobro vpeto v družbo, saj je sponzor več športnih klubov. Razvojne perspektive Calcita so dobre, potrebe po naših proizvodih so velike, raziskave na območju Stahovice pa kažejo na dobre možnosti nadaljnje pridobivanja mineralne surovine – vse to so glavni

razlogi za pobudo za širitev območja kamnoloma. Zagotoviti si želimo dolgoročen obstoj v kamniški občini, sami pa nameravamo poskrbeti za tak razvoj, ki bo čim manj invaziven za okolje,« je na posvetu zatrdil izvršni direktor Calcita Miha Kirn, glede zajetja

vode, ki je v neposredni bližini kamnoloma in najbolj skrbi okoliške prebivalce, pa v Calcitu zatrjujejo, da s svojo dejavnostjo že do sedaj niso ogrožali pitne vode, s širitvijo pa se bo eksploatacija samo še bolj oddaljila od zajetja, zato škodljivih vplivov ni pričakovati.

Pločnik v Struževem bodo gradili po fazah

VILMA STANOVNIK

Struževo – Poleg večjih prenov v letošnjem poletju v kranjski občini poteka tudi več manjših gradbenih del, med drugimi tudi gradnja pločnika v Struževem.

Pred dnevi se je v našem uredništvu oglasil bralec iz Stružvega, ki je sicer pohvalil, da se je končno začela prepotrebna gradnja pločnika, zanimalo pa ga je, zakaj se je zgradil le manjši del pri avtobusni postaji in kdaj se bo gradnja nadaljevala.

Kot so pojasnili na kranjski občini, je bila za pločnik v stanovanjski soseski Struževo v Kranju lani izdelana projektna dokumentacija. Pločnik večino poti poteka po opornem zidu, ker v območju ceste ni dovolj prostora za njegovo umestitev. To investicijo zelo podraži, zato je bil projekt že v osnovi razdeljen na dve fazi. Prva faza poteka in bo dokončana še v tem tednu. Gre za območje okrog avtobusnega postajališča, ki je zaradi

Foto: Gorazd Kavčič

Te dni se gradnja pločnika ob avtobusni postaji zaključuje.

varnosti udeležencev, predvsem otrok, najbolj potrebna ureditve. Druga faza se bo nadaljevala v prihodnjih letih, kdaj točno, pa je zaradi velikega finančnega zaloga, saj je investicija ocenjena na okoli tristo tisoč evrov, težko napovedati. »V Struževem smo veseli, da se je začel

urejati pločnik, in upamo, da se bo gradnja nadaljevala čim prej, računamo, da že naslednje poletje. To bo zagotovilo večji poseg, gradnja bo dražja, predvidene pa so tudi cestne zapore,« je povedal predsednik Krajevne skupnosti Struževo Tomaž Sajovic.

Dopolnjena izdaja knjige o cerkvi sv. Ane

Tunjice – Župnija Tunjice, Občina Kamnik in Društvo Tunjski glas so izdali knjigo Baročna lepota na Bukovem griču; gre za prenovljeno in dopolnjeno izdajo knjige o cerkvi sv. Ane v Tunjicah, ki je bila prvotno izdana pred sedmimi leti, ob 250. obletnici blagoslova temeljnega kamna za novo cerkev. Knjiga je ob izidu hitro pošla, zato so se v Tunjicah odločili za ponatis, dodali pa so tudi nekaj novih spoznanj o cerkvi in njeni zgodovini. Današnja cerkev je zgradil Peter Pavel Glavar med letoma 1762 in 1766.

Akustični večer v Loškem pubu

Škofja Loka – Če so vam všeč Parni valjak, Plavi orkestar, Dubioza Kolektiv, S.A.R.S., Prljavo kazalište, Riblja čorba in morda še katera skupina, potem jutri, v soboto, ne smete zamuditi nastopa tria Teško vama s nama. Mladi Gorenjci bodo nastopili z izvedbami "jugo klasik". Njihov prvi koncert je mnogim ostal v spominu, saj so fantje poskrbeli za pravo zabavo. Vstop je prost, dogodek na terasi Loškega puba pa se bo začel ob 22. uri.

Uspešni na olimpijadi

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – V mestu Jongin v Južni Koreji je potekala 17. mednarodna lingvistična olimpijada, na njej pa je sodelovalo 54 ekip iz 36 držav. Slovenske barve so letos zastopali Sebastian Kordiš z Gimnazije Škofja Loka, Ana Meta Dolinar z Gimnazije Bežigrad, Ana Luetič z Gimnazije Vič in Rok Tadej Brunšek z Gimnazije ŠC Velenje.

Kot so pojasnili na Zvezi za tehnično kulturo Slovenije, so nastopali tako ekipno kot posamično. Ekipno tekmovanje je trajalo tri ure, naloga pa je bila sestavljena iz precej neznanega sistema sporazumevanja – iz posebnega načina zapisovanja, ki se uporablja pri ritmični

gimnastiki za opis elementov, ki jih izvajajo telovadci. Tekmovalci na ekipnem tekmovanju iz lingvistike so si ogledali vrsto posnetkov gimnastičnih nastopov in nekaj zapisov zanje ter ugotovili sistem zapisovanja. Pri tem je nalogo zelo uspešno rešilo toliko ekip, da se je strokovna žirija odločila, da letos podeli več bronastih in srebrnih medalj kot običajno, zlato pa je pripadlo ekipi Slovenije. Zlato ekipno medaljo so naši tekmovalci obogatili še z individualnimi uspehi. Rok Tadej Brunšek je osvojil bronasto medaljo, Ana Meta Dolinar in Sebastian Kordiš sta dosegla častno omembo za dosežen rezultat, medtem ko je Ana Meta Dolinar osvojila še priznanje za najboljšo rešitev problema.

Filmi na Planini

Kranj – Tri petkove poletne večere bo na igrišču na Planini 1 v Kranju moč preživeti v družbi blokov, zvezd in treh različnih filmskih zgodb. Prva predstava bo na sporedu v petek, 16. avgusta, ob 20. uri. To bo film Parada Srđana Dragojevića. V petek, 23. avgusta, se ob 20. uri obeta film A je to! Pat in Mat znova v akciji, za zaključek pa bo v petek, 30. avgusta, ob 21. uri na sporedu še predstava Kralj plaže. Ob četrtkih v Kranju še vedno vabijo na ogled filmov na Vovkovem vrtu, med 29. avgustom in 2. septembrom pa se obeta festival FilmMixer.

Poudarek na sporedu, letos tudi znana imena

Mednarodna zasedba z vrhunskim flavtistom Danom Laurinom bo z glasbo Antonia Vivaldija in njegovih sodobnikov jutri zvečer v Radovljiški graščini odprla 37. Festival Radovljica. Pred začetkom smo se pogovarjali z dolgoletnim umetniškim vodjo Domnom Marinčičem.

IGOR KAVČIČ

Vprašanje, ali je vse pripravljeno za jutrišnji začetek festivala, je po trinajstih letih izkušeni, ki jih imate z umetniškim vodenjem Festivala Radovljica, najbrž odveč?

Mislím, da je vse pripravljeno za začetek, preostanek festivala pa zahteva še zelo veliko koordinacijskega dela. Poleg tega se lahko kaj zaplete, kakšen glasbenik lahko zboli, odpovejo lahko let, izgubijo kakšen kovček ali pa je treba nepredvideno poskrbeti za kakšen instrument. Vseeno se lahko pohvalim, da v vseh teh letih na 120 koncertih ni bilo tako rekoč nobenih občutnih sprememb v programu. Nihče ni zbolel, imeli smo vse potrebne instrumente in vsi so nastopili, kakor je bilo napovedano.

V mednarodno pisani zasedbi boste na uvodnem koncertu igrali violončelo. Na sporedu je glasba Antonia Vivaldija in njegovih sodobnikov ...

Solist na sobotnem odprtju bo znani švedski flavtist

Dan Laurin, ki se že od vsega začetka kariere veliko posveča Vivaldiju. Njegove koncerte je posnel na štirih zgoščenkah. Spremljali ga bomo godalci iz Poljske, Madžarske in Slovenije. Na sporedu bodo tudi skladbe, ki so tesno povezane s Slovenijo. Med njimi sta čembalski koncert, ki se je ohranil na Ptuj in ga pripisujejo Jožefu Kastelicu iz Šoštanja, in šele pred dvema mesecema prepoznani trio Arcangela Corellija iz nenavadnega rokopisa iz leta 1692, ki ga hranijo v Ljubljani.

V letošnjem programu sicer kar tri koncerte posvečate slovenski glasbeni dediščini oziroma glasbi, ki je nastajala na slovenskih tleh. Se na novo odkriva naša glasba iz preteklosti?

V naših arhivih je veliko glasbe, ki ni na voljo v sodobnih izdajah in več stoletij ni bila izvajana. Za vse tri koncerte so tako nastale nove edicije. Že tretje leto nadaljujemo cikl sodobnih premier glasbe iz kodeksov, ki so bili nekoč last ljubljanskega

knezoškofa Tomaža Hrena. Tokrat bomo slišali dvozborske psalme italijanskih mojstrov s konca 16. stoletja in mnogi izmed njih so se ohranili samo v Ljubljani. Eden izmed koncertov se navezuje na sklepni koncert lanskega festivala: po ansambelskih plesih Isaaca Poscha, posvečenih kranjskim plemičem, so tokrat na vrsti Poschevi moteti za razne kombinacije pevskih solistov.

Hkrati vam je v Radovljico uspelo pripeljati tudi nekaj svetovno znanih izvajalcev. Gre za sad vaših dolgoletnih prizadevanj ali jih Festival Radovljica kot tak privablja s svojo prepoznavnostjo?

V zadnjih letih je občutno večji poudarek na sporedu kakor na znanih imenih, a letos je nanese, da so med nastopajočimi slavni ruski violončelist Aleksander Rudin, morda najbolj znani čembalist Pierre Hantaï, že omenjeni Dan Laurin pa tudi sijajni švicarski improvizator Rudolf Lutz. Dolgo sem razmišljal, kdo bi nastopil z Bachovimi Goldbergovimi

Foto: Jana Jocič

Domen Marinčič je dolgoletni umetniški vodja Festivala Radovljica, kot multiinstrumentalist pa nastopa tudi v različnih ansamblih doma in v tujini, ki izvajajo staro glasbo.

variacijami. Pierre Hantaï jih je menda izvedel že več kakor stokrat in za ta koncert sva se dogovarjala kar dve leti. Z Danom Laurinom smo pred leti posneli zgoščenko, Rudolf Lutz je na festivalu nastopil že pred leti, Aleksandra Rudina pa je predlagal pianist, s katerim

bosta jeseni snemala Schubertovo komorno glasbo. Izvajata tudi sonato za redko glasbilo arpeggione, s katerim se zdaj ukvarja Rudin.

Kaj vas sicer najbolj razveseljuje pri vsakoletni pripravi programa, koncept festivala, raznolikost nastopajočih,

stalna tako domača kot tuja publika, kaj drugega?

Veselje imam s samim konceptom, malo manj veselja je vsakič znova z organizacijskim delom, po uspešnih projektih je spet vse v redu, jeseni pa bom nujno potreboval počitnice. Zelo sem vesel, kadar se med poslušalci pojavi kdo iz bolj oddaljenih slovenskih krajev ali celo kakšen znanec iz tujine, ki pride v Radovljico posebej zaradi festivala.

V nedeljo bo sledil koncert z glasbo francoskega renesančnega skladatelja Josquina Despreza. Njegove motete in šansone za glas in lutnjo bosta izvajala baritonist Romain Bockler in slovenski lutnjar Bor Zuljan, ki že vrsto let živi v Franciji. Polifonijo Josquina Despreza izvajata v lastnih priredbah za glas in lutnjo, obogatitih z ekspresivnimi okraski in diminucijami. V torko bo zasedba Musica Cubicularis izvajala motete iz zbirke Harmonia Isaaca Poscha, ki je zadnja leta preživel na Kranjskem.

Tako blizu, a skrito za zidovi

V Mali galeriji je na ogled razstava najnovejših likovnih del Veronike Vesel Potočnik. Z naslovom Skrito za zidovi angažirana umetnica pravzaprav ne skriva, ampak odkriva odnos ljudi do okolja in narave – in ta ni dober.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Tokratna razstava likovnih del v galeriji Likovnega društva Kranj ne predstavlja le pogleda v najnovejšo produkcijo Kranjčanke akademske slikarke Veronike Vesel Potočnik, saj nam umetnica v zanj značilnem angažiranem likovnem pristopu hkrati sporoča, lahko bi dejali tudi opominja, da človeška civilizacija v odnosu do okolja ravna, milo povedano, zelo neodgovorno.

»Vedno bolj me determinirajo aktualne razmere v globalnem svetu. Pri tem se ne orientiram konkretno na neki političen ali gospodarski problem, ampak me zanima celostno, kako naša družba deluje v aktualnem času in prostoru. Žal vedno bolj ugotavljam, kako je naša miselnost sebična, brezbržna do okolja ...« pripoveduje Vesel Potočnikova.

Sprehodiva se po razstavnem prostoru. Na levi strani in na steni v ospredju stoji pred velikim platnom z

naslovom Machine solo in sliko Machine, ki je sestavljena iz 35 plošč forex formata dvajset krat trideset centimetrov. Obe deli sta prepleteni s papirjem, ki je že po strukturi najprimernejša podlaga za delo

z akrilnimi barvnimi in tušem. Hiše, naselja, kovinske konstrukcije, cevi, kolesja, mostovi, arkade, kot da sestavljajo neko ogromno arhitekturo človeštva. Slikarka pojasnjuje: »V zadnjem času name močno vplivajo

znanstvenofantastični, domišljjski svetovi. Zanimajo me električne napeljave, industrijski vodi in nekakšno mreženje vsega tega v vedno en in isti sistem. Kamor pride človek, vzpostavi neki sistem, hierarhijo, ki se

je potem drži in na podlagi le te deluje.« Kot ugotavlja umetnostna zgodovinarica Melita Ažman, sicer ne moremo govoriti o natančno dodelani ali izpiljeni podobi, kar tudi ni namen same zgodbe. »Vse, kar nariše, je omejeno na lahkotno shematizirano, a vendar ostro podobo, ki reže v oči zaradi izrazitega poudarka na črno-beli in sivinsko lavirani izpeljavi dela.«

Na desni steni sledi šest miniaturnih platen, slike so seveda na papirni podlagi, z motivom insektov v povečavi in zaplnjenih s prej omenjeno »človeško arhitekturo«. »Izbrala sem insekte, ker jih imamo ljudje za človeške zajedavce, nadležne živali, ki se jih skušamo znebiti. Mar nismo prav ljudje s svojim ravnanjem zajedavci narave. Posegamo v njihov življenjski prostor in jemljemo zase, za svojo korist, ob tem pa zelo redko naravi kaj vrnemo.«

Razstavo zaključuje ducat slik manjšega formata, ki so barvne in v okvirjih. To je pravzaprav tisto, kar je skrito za zidovi, kot nam umetnica sugerira v naslovu. Če v prejšnjih delih želi ohraniti čim bolj utišane barve, s čim manjšim barvnim spektrom, kar bolj jasno izrisuje naslikane oblike, pa nam v »skritih motivih« v različnih

odtenkih zelene želi prikazati svet, ki ga ne vidimo več. »Ne potrebujemo veliko, da se rešimo iz začaranega kroga, samo stopiti moramo nekoliko stran "za zidove" in odpreti oči. Žal smo preveč zagledani vase in gledamo v tla,« še dodaja Veronika Vesel Potočnik, ki je v celostni postavitvi razstave poskušala pokazati predvsem na to omejevanje prostora na račun narave. Tej so namenjene vedno manjše površine, skorajda intimne. Kot da smo naravo spravili v rezervate, hkrati pa smo zapisali zakone, da jo lahko ščitimo pred sabo, človeško raso. Zato je zadnji sklop slik tudi v okvirjih.

»Kontrastna točka med živo in neživo naravo postane opomin in kritična misel, s katero želi opozoriti na odgovornejše ravnanje in obnašanje posameznikov do svojega okolja, hkrati pa izrazi željo po razumnem koriščenju prostorske ureditve, ki naj ohranja in sprejema to, za kar je narava že sama poskrbela,« še dodaja Ažmanova. Slikarka Veronika Vesel Potočnik je ena tistih umetnic, ki se zavedajo časa in prostora, v katerem živimo. Je občutljiva na dogajanje okrog nas, zato jih skuša kritično ovrednotiti in jih skozi svojo likovnost sporočati naprej.

Foto: Igor Kavčič

Veronika Vesel Potočnik nam odkriva, kar je skrito za zidovi, ki si jih postavlja človeštvo.

Dirkaški konec tedna v Poljanski dolini

Za Gorsko hitrostno dirko Lučine je prijavljenih več kot sto štirideset voznikov. Danes povorka skozi Gorenjo vas, jutri uradni trening, v nedeljo dirka. Organizatorji ob progi pričakujejo več tisoč gledalcev.

MAJA BERTONCELJ

Gorenja vas – Ta konec tedna bo 18. izvedba mednarodne Gorsko hitrostne dirke (GHD) Lučine. Prijavljenih je kar 143 voznikov, organizatorji iz AMD Zvezda iz Ljubljane v sodelovanju z lokalno skupnostjo znova pričakujejo več tisoč gledalcev.

Tehnični podatki proge ostajajo enaki: 3950 metrov od Todraža do Lučin, skupaj dvesto metrov višinske razlike. Prijavljeni so številni odlični vozniki, tudi rekorder proge Italijan Federico Liber, ki se je lani spustil pod magično mejo dveh minut in s svojim prototipom Gloria G8P Evo s časom 1:59,39 s povprečno hitrostjo 119,85 km/h postavil rekord proge. Vozniki se radi vračajo v Lučine. Povprečno jih je vsako leto okrog sto, letos pa je številka še precej višja – rekordna.

GHD Lučine je za občino Gorenja vas - Poljane velik dogodek, kar poudarja tudi župan Milan Čadež: »GHD Lučine je največji dogodek v Poljanski dolini in nasploh eden večjih dogodkov, zato je podpora občine zagotovljena. Skupaj soustvarjamo to uspešno zgodbo in takšen način sodelovanja med nami in AMD Zvezda je odličen, zato vsako leto ponudi še več

Gorsko hitrostna dirka Lučine vsako leto privabi veliko gledalcev. Italijan Federico Liber (na sliki) je bil na njej najhitrejši že štirikrat in je tudi rekorder proge. Kdo bo zmagal letos, bo znano v nedeljo. / Foto: Gorazd Kavčič

in prepričan sem, da bo tako tudi v prihodnje.«

Dirka je tudi za gledalce zelo zanimiva. Kot je pojasnil Jure Milač, direktor dirke, se bo spremljevalni program začel danes s povorko vozil skozi Gorenjo vas (ob 18. uri), jutri so načrtovane tri uradne vožnje za trening (prva ob 10.30), v nedeljo pa še dirka v treh vožnjah (predvideni začetki ob 9. uri, 11.30 in 14.30). Zaradi prireditve bo cesta od Todraža do Lučin zaprta, bosta pa med vožnjami gledalce po progi vozila avtobusa, tako da si bo dirko moč ogledati na različnih

lokacijah. »Proga spada med tehnično zahtevnejše gorsko-hitrostne dirke. Hitrosti so velike, kar zahteva obvladovanje dirkalnikov na visokem nivoju,« je še dodal Milač. Organizacija takšnega dogodka je velik zalogaj. Klemen Trček, predsednik AMD Zvezda, pravi, da bo v teh dneh sodelovalo več kot sto dvajset ljudi.

Tudi letos se boste po progi lahko peljali v vlogi sovoznika. Primož Tavčar, predsednik organizacijskega odbora, je potrdil, da ohranjajo dobrodelno akcijo Podarimo dirkaški nasmeh. AMD Zvezda bo

namreč del sredstev, pridobljenih iz t. i. taxi voženj, za katere je veliko zanimanja, prek omenjene akcije namenil v dobrodelne namene. Lani so tako za podružnično osnovno šolo v Lučinah kupili poligon za opravljanje kolesarskega izpita. Tudi tako, kot še pravi Tavčar, pokažejo, da niso »zgoj« organizatorji, ampak da s krajem tudi dihaajo.

Za konec apelirajo še na vse obiskovalce, naj upoštevajo navodila redarjev in policistov ter skrbijo za svojo varnost in posledično tudi za varnost drugih.

Triglav gosti Muro, Domžale pa Celje

Nogometaši Triglava upajo na nov uspeh proti Muri, Domžale pa na prvo zmago v novi tekmovalni sezoni Prve lige Telekom Slovenije.

JOŽE MARINČEK

Kranj – Nogometaši v prvi slovenski nogometni ligi bodo konec tedna odigrali tekme petega kroga.

Triglav bo gostili Muro, tekma na nogometnem igrišču Športnega centra Kranj se bo začela jutri ob 17.30. V dosedanjih štirih medsebojnih obračunih imajo več uspeha Kranjčani, saj so nogometaše iz Murske Sobotne premagali dvakrat, dve tekmi pa sta se končali z neodločenim izidom. »Tekme z Muro so nam vedno prinašale veselje. Kljub temu moramo biti zelo previdni in potrpežljivi ter čakati na priložnosti, ki se nam ponudijo, in jih čim bolj izkoristiti. Upam, da se bo tradicija uspehov nadaljevala in da osvojimo nove tri točke ter zadržimo tretje mesto na

lestvici,« je povedal tehnični vodja članske ekipe Miloš Avdič. Triglavani so v sredo odigrali pripravljeno tekmo in bili doma s 6 : 2 boljši od ekipe Arne Tabor 69.

Domžalčane nova tekma čaka v nedeljo z začetkom ob 18. uri na nogometnem igrišču ob Kamniški Bistrici v Domžalah. Gostili bodo Celjane. Domžalčani morajo zmagati, če se želijo povzpeti z dna tekmovalne lestvice. O tem razmišlja tudi trener Simon Rožman, ki pravi, da bo storil vse, da se to tudi uresniči.

Tekme tretjega kroga bodo konec tedna odigrali nogometaši v drugi slovenski ligi. Kalcer Radomlje gostuje v Rogaški Slatini, Roltek Dob pa v Novem mestu pri Krki. Obe tekmi se bosta začeli jutri ob 17.30.

Bron za košarkarje do osemnajstega leta starosti

Ljubljana – Slovenska košarkarska reprezentanca fantov do 18 let se je z evropskega prvenstva divizije A, ki je potekalo v Grčiji, vrnila z bronasto medaljo. V tekmi za tretje mesto so z 81 : 57 premagali gostiteljico prvenstva Grčijo in tako Sloveniji prinesli drugo medaljo v kategoriji U18. V ekipi, katere glavni trener je Peter Markovinovič, so bili na prvenstvu Dominik Prajljak, Andrej Stavrov, Žiga Samar, Gregor Glas, Rok Nemanič, Klemen Smrekar, Primož Kmetič, Mark Babšek Vrečko, Bine Prepelič, Maj Dušanič, Luka Ščuka in Alen Malovčič.

V nedeljo bodo tekli in hodili na Talež

Ribno – Športno društvo Ribno že tradicionalno organizira tek Conditus Taležlauf – cilj z razgledom. Letošnji bo v nedeljo, 11. avgusta, s startom ob 10. uri pri Hotelu Ribno. Cilj teka je pri Lovski koči na Taležu. Dolžina proge je 9,7 kilometra in poteka večinoma po gozdnih cestah in poteh. Organiziran bo tudi voden otroški pohod s startom ob 9.15 pri Hotelu Ribno in ciljem pri lovski koči na Taležu. Dolžina pohoda je tri kilometre po gozdni cesti. Za pohod ni startnine.

Štirideset let balinanja v Čirčah

Kranj – Letos balinarji kluba Čirče Van-Den praznujejo štirideset let delovanja. V spomin na začetke balinanja v Čirčah bodo jutri pripravili turnir trojk, na katerem bodo nastopile trojke iz 24 slovenskih balinarskih društev. Začel se bo ob 8.30 na balinišču v Čirčah, ki so ga v letih 1998 in 1999 pokrili in je eno redkih balinišč v Kranju, kjer je mogoče balinati tudi v slabih vremenskih pogojih. Balinarji kluba Čirče Van-Den sicer uspešno tekmujejo v prvi državni balinarski ligi vzhod. V tekmovalni sezoni 2018/2019 so osvojili peto mesto.

Lampičeva in Višnarjeva na stopničkah

Kranj – Slovenski smučarski tekači uspehe nadaljujejo tudi v poletni sezoni na tekmovanjih na tekaških rolgah. Na prestižnem festivalu Blink na Norveškem je v močni konkurenci v sprinterski preizkušnji zmagala Anamarija Lampič, tretja pa je bila Katja Višnar. Na drugo stopničko je pred več kot deset tisoč navijači stopila domačinka, svetovna prvakinja v sprintu Maiken Caspersen Falla.

Šenčurjane okrepila srbska košarkarja

Šenčur – KK Gorenjska gradbena družba Šenčur je v svoje vrste pripeljala dva srbska košarkarja, to sta 24-letni center Veljko Brkić in 17-letni organizator Vojin Ivković. S tem se kadrovanje v tem gorenjskem košarkarskem prvoligašu počasi zaključuje, saj bo članska ekipa s ponedeljkom, 12. avgustom, začela pripravljati del za sezono 2019/20.

Devetdeset ur akcije za tretje mesto

Slovenska ekipa, v kateri so bili trije Gorenjci in Štajerec, je na evropskem prvenstvu v t. i. adventure racingu osvojila tretje mesto. V cilju so bili po dobrih devetdesetih urah, v katerih so v različnih športnih panogah premagali petsto šestdeset kilometrov in skoraj sedemnajst tisoč višinskih metrov.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – V Krakovu na Poljskem je konec julija potekalo evropsko prvenstvo v tako imenovanem adventure racingu. Edina slovenska ekipa Intersport adventure team Slovenija, ki so jo sestavljali trije Gorenjci (Meta Dagarin iz Škofje Loke, Klemen Udovič s Prebačevega in Tomaž Cankar iz Žirov) ter Štajerec Andrej Mesner, je osvojila tretje mesto. V konkurenci je bilo 24 ekip iz cele Evrope.

Uspeha so se veselili po štirih dneh in nočeh skoraj neprekinjene akcije, po 560 kilometrih in slabih 17 tisoč višinskih metrih, ki so jih premagali v Visokih Tatrah na območju meje s Slovaško.

Slovenski avanturisti na evropskem prvenstvu (z leve): Meta Dagarin, Andrej Mesner, Klemen Udovič in Tomaž Cankar / Foto: Meta Dagarin

»Z uvrstitvijo smo zelo zadovoljni, še najbolj pa z delovanjem ekipe in dobro voljo na celotni trasi,« pravi Tomaž

Cankar, ki je bil kapetan in navigator ekipe. Ni imel lahke naloge. »Organizatorji so ekipe iz Krakova z avtobusom

odpeljali v neznanu. Zemljevide smo dobivali neposredno pred začetkom etap, tako z izjemo osnovnih podatkov o posameznih etapah nismo vedeli, kam gremo in kakšna bo trasa. Tudi zemljevidi so bili brez zemljepisnih imen, tako da smo se lahko zanesli le na teren in druge topografske podatke, saj organizatorji niso želeli dati posebne prednosti domačim tekmovalcem,« pojasnjuje. Spopadli so se z veslanjem, trekkingom, kolesarjenjem, rolanjem, orientacijskim tekom in jamarstvom.

V cilju so bili po dobrih devetdesetih urah – zaspani, utrjeni, a zadovoljni. Za njimi je še ena uspešna in nepozabna avantura.

Odkupne cene mleka

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja so mlekarne junija letos za mleko, dostavljeno v mlekarno ter s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin, plačale v povprečju 31,17 evra za sto kilogramov, kar je bilo enako kot mesec prej. Ker je mleko v povprečju vsebovalo štiri odstotke maščobe

in 3,3 odstotka beljakovin, je bila povprečna dejanska odkupna cena 33,44 evra in je bila za 72 centov ali za 2,11 odstotka nižja kot maja letos. Odkupovalci so za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin plačali povprečno 28,74 evra za sto kilogramov, cena, izračunana glede na dejansko vsebnost maščob in beljakovin v mleku, pa je znašala 31,62 evra.

Odkupna cena (v evrih/100 kg) za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin (standardna) in glede na dejansko vsebnost maščobe in beljakovin (dejanska)

Mesec	Cena mlekarn		Cena odkupovalcev	
	*standardna	*dejanska	*standardna	*dejanska
December 2012	31,00	32,56	26,56	30,71
December 2013	36,23	38,36	31,06	36,12
December 2014	32,64	34,09	27,77	31,72
December 2015	28,88	30,70	24,86	28,33
December 2016	26,84	30,01	24,15	28,18
December 2017	32,87	35,25	28,63	32,97
December 2018	31,43	34,40	28,37	31,95
Maj 2019	31,17	34,16	28,63	32,10
Junij 2019	31,17	33,44	28,74	31,62

Izplačila denarne pomoči

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je ob koncu julija izdala odločbe o izplačilu denarja za različne ukrepe. V okviru ukrepa Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2018 je do konca letošnjega januarja prejela 361 vlog, od tega 247 vlog mladih kmetov, ki so zaposleni na kmetiji, in 114 vlog mladih, ki niso zaposleni na kmetiji. Prvi skupini vlagateljev je ob koncu julija izdala 235 pozitivnih odločb za izplačilo 10,575 milijona evrov denarja, drugi skupini pa 106 pozitivnih odločb za izplačilo 1,97 milijona evrov.

Za subvencioniranje vzreje čebeljih matic je agencija izdala čebelarjem 16 odločb, od tega devet pozitivnih, in jim izplačala skupno

28.900 evrov, za tehnično pomoč jim je izdala 145 odločb, med njimi je bilo 111 pozitivnih, in jim že ob koncu julija izplačala 264 tisoč evrov. Za ukrep Šolska shema je v prvi polovici leta izdala 658 odločb in izplačala 635.076 evrov, julija pa še 164 odločb, s katerimi je odobrila izplačilo še 128.928 evrov. Za zavarovanje posekov, nasadov in plodov ter za zavarovanje živali je štirim zavarovalnicam izdala 14 odločb, na podlagi katerih je 2046 kmetijskim gospodarstvom sofinancirala zavarovalne premije v znesku 2,18 milijona evrov. V okviru ukrepa Finančna pomoč ob smrti, invalidnosti ali nezmožnosti za delo na kmetijskem gospodarstvu je izdala prvi sklop letošnjih odločb – 18 odločb za izplačilo 12.532 evrov.

Priznanja mladim rejcem

Kranj – Društvo rejcev govedi črno-bele pasme v Sloveniji, Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete in Srednja kmetijska šola Grm so julija pripravile na Grmu šesto mednarodno šolo za mlade rejce goved. Mladi (vseh je bilo petintrideset) so se v šoli naučili, kako pripraviti živali za razstavo in kako jih predstaviti občinstvu. Predavatelji iz Nizozemske, Švice in Irske so ob zaključku šole izbrali najbolj pripravljene in vodene živali ter podelili priznanja najbolj prizadevnim mladim rejcem. Med prejemniki priznanj so bili tudi mladi s širšega gorenjskega območja. Med rejci, starimi do osemnajst let, je v prvi skupini Matej Pirc iz Volčjega Potoka zasedel peto mesto, v drugi skupini pa je bil Martin Bohinc iz Zaloga pri Cerkljah drugi. Med mladimi rejci, starimi več kot osemnajst let, je bil v prvi skupini Klemen Jereb s Količevega tretji, v drugi skupini je bil Blaž Sajevec iz Vogelj prvi, v tretji skupini pa je bila Monika Pestotnik iz Bele pri Motniku četrta. V kategoriji rejcev, ki so najlepše ostrigli živali in jih profesionalno pripravili za razstavo, je zmagala Lana Fortuna iz Vodice. V skupini mladih rejcev, ki je v času šole najbolj skrbela za živali, je bil tudi Jan Jančar iz Bistrice pri Trziču.

Julija silovit napad lubadarja

◀ 1. stran

»Napad se širi v višje lege proti Martinčku, Rativcu in Spodnjim bohinjskim goram. Tudi v gozdnogospodarski enoti Notranji Bohinj, na Vogarju in v gozdovih nad Zgornjo Bohinjsko dolino, kjer je bil lani vetrolom, je napad lubadarja silovit. Drugačna je slika na Pokljuki, kjer se lubadar pojavlja v značilnih manjših, a tudi že večjih jedrih (od trideset do dvesto kubičnih metrov), predvsem okoli vrzeli, ki so nastale zaradi lanskega, večinoma že saniranega vetroloma. Med huje napadenimi so tudi gozdovi na območju Mežakle in Radovne, na severnem pobočju Jelovice od Kupljenika do Kamne Gorice,« pravi Andrej Avsenek in dodaja, da so za vsa ta območja značilni karbonatna geološka podlaga in nenaravni, torej umetno nastali srednjedobni do starejši smrekovi sestoji.

Zamik pri sanaciji

Lastniki gozdov so letos doslej posekali 182 tisoč kubičnih metrov lubadark (lani v enakem času 141 tisoč, leto prej 219 tisoč), še 80 tisoč kubičnih metrov je v izvedbi. Pri sanaciji prihaja zaradi administrativnih in drugih razlogov do mesečnega ali še daljšega zamika, kar tri četrtine odločb je izvedenih po roku, ki ga z odločbo določijo zavod za gozdove.

V blejskem zavodu za gozdove ocenjujejo, da je letos na razvoj lubadarja v gozdovih na Zgornjem Gorenjskem vplivalo več dejavnikov. Lubadar je dobro preživel lansko zimo, vetrolomi – večji ob koncu predlanskega leta in potlej še nekaj manjših so še dodatno poškodovali in oslabili sestoj, pomemben je bil vpliv visokih poletnih temperatur, tudi v višjih nadmorskih legah.

Juljski skok pripisujejo visokim temperaturam

Na kranjskem gozdnogospodarskem območju je bilo letos odkazilo lubadark do

Smrekovi sestoji so zaradi napada lubadarja vse bolj ogroženi, še zlasti to velja za gozdove na Zgornjem Gorenjskem.

»Normalnih let oziroma lubadarja v normalnih količinah, kakršne smo poznali pred desetletji, verjetno ne bo več oziroma bodo prej izjema kot pravilo. Glede na že ugotovljene in še napovedane podnebne spremembe bodo gradacije podlubnikov vedno obsežnejše in vedno daljše in bodo zajele praktično vse naše gozdove, do zgornje gozdne meje,« meni dr. Jurij Rozman in dodaja, da bo zaradi klimatskih sprememb, ki se kažejo v zviševanju povprečne letne temperature v Sloveniji, v vse pogostejših vročinskih valovih in v vztrajnem naraščanju primanjkljaja vode, smreka verjetno obstala le v višjih, hladnejših legah, v nižjih legah pa le lokalno ob skrajšani proizvodni dobi; marsikje se bo umaknila tudi bukev. V prihodnjih gozdovih bodo imele večjo težo pionirske vrste, rdeči bor, graden in drugi trdi listavci.

konca junija zelo podobno lanskem, dotlej so sicer odkazali za trideset odstotkov več lubadark kot v enakem lanskem obdobju, a je bila krivulja naraščanja mesečne količine lubadark skoraj enaka kot lani. Sprememba je nastopila julija, ko so beležili bistveno močnejši napad lubadarja kot lani. »Večji posek je verjetno posledica lanskih in predlanskih vetrolomov. Juljski skok pripisujemo izredno visokim temperaturam ob koncu junija in ob koncu julija, posledice vročinskega vala pa se bodo v polnosti pokazale šele v tem in v prihodnjih mesecih,« ugotavlja dr. Jurij Rozman, višji svetovalec v odseku za ukrepe v gozdovih v

kranjski območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije, in dodaja, da je nemogoče napovedati, kolikšna bo letošnja letna količina lubadark, saj je to odvisno od številnih dejavnikov, ki vnaprej niso poznani – od vremenskih razmer, morebitne namnožitve naravnih sovražnikov lubadarja ...

Odkazilo lubadark večje na celotnem območju

V zavodu so letos do konca julija odkazali za posek 29.909 kubičnih metrov lubadark (lani v enakem obdobju 17.842 'kubikov'), po grobi oceni pa naj bi ta številka ob koncu leta znašala od sedemdeset do sto tisoč

kubičnih metrov. »Ponovno namnožitev lubadarja beležimo praktično na celotnem območju, odkazilo lubadark se je povečalo tako v Poljanski in v Selški dolini ter na Sorškem polju kot tudi v alpskem delu območja. Največja žarišča so trenutno na Jezerskem,« pravi dr. Jurij Rozman in dodaja, da so v zavodu do 5. avgusta prevzeli posek 21.497 kubičnih metrov lubadark, to pomeni, da so za te količine na terenu preverili, ali so bila vsa dela opravljena v skladu z odločbo o izvedbi sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del – posekana vsa napadena drevesa, les odpeljan iz gozda in sečišče, urejeno v skladu s pravilnikom. Na posek in spravilo čaka še 13.709 kubičnih metrov odkazanih lubadark, pri tem pa je za 2584 'kubikov' že potekel z odločbo določen rok za izvedbo del. Kot pojasnjuje dr. Jurij Rozman, zavod realizacijo izdanih odločb praviloma preveri v petih dneh po poteku roka. Če so dela opravljena, sečišče prevzame, v primeru, da dela še intenzivno potekajo, se po pogovoru z lastnikom o razlogih za zakasnitev in predvidenem zaključku del odloči za ukrepanje, v primeru, da dela po odločbi niso zaključena in se niti ne izvajajo dovolj intenzivno, pa začne postopek upravne izvršbe.

Šampiona kakovosti za Štirnov sirup

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – V okviru priprav na mednarodni kmetijsko-živilski sejem Agra, ki bo v Gornji Radgoni od 24. do 29. avgusta, je že potekalo mednarodno ocenjevanje sadnih sokov, pijač in embaliranih vod. Trideset podjetij in drugih ponudnikov iz Slovenije, Avstrije in

Hrvaške je dalo na ocenjevanje 110 izdelkov, izmed katerih je strokovna komisija pod vodstvom prof. dr. Janeza Hribarja iz Biotehniške fakultete v Ljubljani izbrala najboljše in jih nagradila s šampionom kakovosti ter z velikimi zlatimi, zlatimi, srebrnimi in bronastimi medaljami. Podelila je šest šampionov

kakovosti, od tega je dva – za zeliščni sirup ingver brez dodanega sladkorja in za zeliščni sirup ingver – prejela Dragica Štirn s Suhe pri Predosljah, ki se z izdelavo sokov ukvarja v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Štirnova je poleg tega prejela za sirupa še veliko zlato in srebrno medaljo. Kmetija Princ

s Hudega pri Trziču je za svoje sokove prejela tri velike zlate medalje, tri zlate, tri srebrne in še šest bronastih medalj, Nektar Natura iz Kamnika eno zlato in dve bronasti medalji, družba Voda 902 iz Podloma pri Stahovici pa eno veliko zlato medaljo, tri zlate ter po eno srebrno in bronasto medaljo.

Novo rekordno leto na brniškem letališču?

Na Letališču Jožeta Pučnika se letos obeta nova rekordna sezona. Julija so zabeležili najuspešnejši mesec do zdaj.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornji Brnik – Na brniškem letališču so julija zabeležili nov mesečni rekord. Minuli mesec je namreč čezenj potovalo 207 tisoč potnikov, kar presega mesečni rekord iz leta 2008, ko so v enem mesecu našteali 205 tisoč potnikov. Na Letališču Jožeta Pučnika se, kot kaže, obeta nova rekordna sezona. Milijonti potnik je namreč letališče letos obiskal 21. julija, lani pa denimo sredi avgusta.

Letališču, ki sicer spada med najhitreje rastoče v regiji, se tako obeta nova rekordna sezona, potem ko so že lani zabeležili rekord z več kot 1,8 milijona prepepljenih potnikov in s tem presegli prejšnji rekord iz leta 2008. »V obdobju od januarja do julija smo jih skupaj našteali skoraj 1.070.000, kar je 3,5 odstotka več kot v enakem obdobju lani. Omenjeni mejniki so še en kazalnik rasti prometa na letališču v zadnjih letih, ki sta bili rekordni po številu potnikov v zgodovini letališča, ob trenutni

Letošnjega julija so na brniškem letališču našteali 207 tisoč potnikov. / Foto: Tina Dokl

rasti prometa pa bo najbrž rekordno tudi letošnje,« dozdajšnja rast prometa komentirajo v Fraportu Slovenija, kjer tudi v naslednjih letih pričakujejo rast prometa od tri do štiri odstotke letno. Ravno pred kratkim so zato tudi začeli graditi nov potniški terminal, vreden dobrih 17 milijonov evrov. Sedan

kapacitete namreč omogočajo odpremo petstotih potnikov na uro, v prometnih konicah pa to število že sedaj lahko zraste na osemsto ali devetsto. Z novim terminalom pa bodo lahko odpremili okoli 1250 potnikov v eni uri. V poletnem voznem redu je sicer z brniškega letališča možno potovati na 27

destinacij. Nazadnje je z novo povezavo v Niš 1. avgusta mrežo poletov razširil letalski prevoznik Air Serbia. Potniki lahko v tretje največje srbsko mesto letijo ob ponedeljkih in četrtek, povezava pa bo na voljo tudi v zimskem voznem redu, še pravijo na Fraportu Slovenija.

Bančni sistem dobro prestal stresne teste

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – V Banki Slovenije so letos v bančnem sistemu poleg nadzorniških ciljnih stresnih testov, ki se osredotočajo na likvidnostno tveganje, izvedli še makro stresne teste, s katerimi so preverili stabilnost sistema v primeru, če bi se uresničila malo verjetna, vendar možna sistemska tveganja. Stresni testi so pokazali, da je slovenski bančni sistem stabilen in da tako po osnovnem kot po stresnem scenariju izkazuje primerno kapitalsko ustreznost. »Takšni rezultati so posledica dejstva, da so slovenske banke relativno dobro kapitalizirane in da so izboljšale kakovost svojega kreditnega portfelja,« ugotavljajo v Banki Slovenije in dodajajo, da je to tudi posledica uspešnega zniževanja nedonosnih posojil v zadnjih letih.

Makro stresni testi dopolnjujejo nadzorniške teste. Medtem ko nadzorniški testi potekajo po navodilih nadzornega organa banke in z uporabo internih modelov in bolj podrobnih podatkov, makro stresni testi temeljijo na uporabi iste metodologije za vse banke in po podatkih, s katerimi razpolaga Banka Slovenije. V Banki Slovenije so v letošnje makro stresne teste zajeli obdobje treh let, od leta 2019 do konca 2021, temeljili pa so na podatkih s konca lanskega leta. Za test so uporabili dva makroekonomska scenarija: najbolj verjetni makroekonomski razvoj do leta 2021, ki temelji na zadnjih napovedih makroekonomskih gibanj, in odklon od osnovnega scenarija, ki pomeni zaostritev makroekonomskih razmer (znižanje BDP-ja v treh letih za 2,3 odstotka).

Skupinski nakup peči

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Zveza potrošnikov Slovenije je v ponedeljek začela zbirati spletne prijave za sodelovanje v skupinskem nakupu kaminskih peči na pelete. Tisti, ki se bodo prijavili, bodo na začetku septembra prejeli elektronsko pošto z informacijo o ponudbi skupinskega nakupa in navodili za izvedbo nakupa; v primeru, da se bodo odločili za nakup, pa bodo morali opraviti nakup pri izbranem ponudniku. Prijava na spletni strani nikogar ne zavezuje k nakupu, je pa pogoj za prejem ponudbe in za pridobitev pravice do nakupa peči po pogojih, doseženih v okviru skupinskega nakupa. Prve montaže peči načrtujejo že septembra.

Kot navajajo v zvezi potrošnikov, bodo v skupinskem nakupu na voljo le tiste peči na pelete, ki so na testu potrošniških organizacij dosegle dovolj visoko oceno, ne bo pa ponudbe cenejih modelov. »Tudi tokrat si bomo prizadevali pridobiti za potrošnike čim boljše pogoje nakupa in čim bolj kakovostno storitev, vključno s strokovno (osnovno) montažo, ki je nujna za učinkovito in okolju prijazno delovanje kaminske peči,« je ob začetku kampanje dejala Breda Kutin, predsednica zveze potrošnikov, in dodala, da jih je k novi kampanji spodbudil tudi uspešen zaključek skupinskega nakupa klimatskih naprav, pri katerem je sodelovalo več kot 6300 potrošnikov.

V gorenjskih kampih polno gostov

◀ 1. stran

Približno 73 odstotkov gostov v kampih predstavljajo turisti iz tujine.

Boljši pa ni bil le prvi izmed poletnih mesecev, temveč celotna prva polovica letošnjega leta. V prvih šestih mesecih so v slovenskih kampih zabeležili 548 tisoč prenočitev, v enakem obdobju lani pa 493 tisoč. Z izjemo maja so bili tako v vseh mesecih bolj polni kot lani.

V okolici jezer zadovoljni

Kako pa so za zdaj zadovoljni s sezono v kampih po Gorenjskem? Podatke statističnega urada potrjujejo tudi turistični delavci v gorenjskih kampih, ki – tako kot je v zadnjih letih že v navadi – tudi letos beležijo novo odlično turistično sezono.

Camp Zlatorog ob Bohinjskem jezeru je v zadnjih letih ob vrhuncu poletne sezone vseskozi zaseden in tudi letos ni nič drugače. Kot pravijo, v kampu lahko sprejmejo 750 gostov,

povpraševanja pa je več, zato morajo vsak dan precej počitnikarjev zavrniti. Med gosti prevladujejo Nemci, Nizozemci in Čehi.

Zadovoljni so tudi v družbi Sava Hotels & Resorts, kjer v Campingu Bled v prvih sedmih mesecih letošnjega leta beležijo rast v primerjavi z enakim obdobjem lani, dober obisk kampa pa si obetajo tudi v nadaljevanju sezone.

Izpad zaradi dežja

Nekoliko nižje ob toku Save Bohinjke, v Kampu Šobec, kjer lahko sprejmejo do tri tisoč gostov (število je odvisno od števila oseb na posamezni parceli), so trenutno polno zasedeni, v zadnjem času pa jim je ponagajalo vreme. »Ravno na vrhuncu sezone smo imeli zaradi dežja precejšen izpad, ocenjujemo, da smo v desetih dneh izgubili kakšnih deset tisoč nočitev,« pravi direktor kampa Uroš Ambrožič, ki sicer meni, da bo letošnja sezona na podobni ravni kot

lanska, če pa bi jim bilo vreme bolj naklonjeno, bi bila boljša. Zaradi slabega vremena so letos gostili predvsem manj Nizozemcev, sicer pa tudi v Kampu Šobec zaznavajo več nemških obiskovalcev. Prav Nizozemci in Nemci predstavljajo okoli šestdeset odstotkov vseh gostov v kampu. Sicer pa Ambrožič ugotavlja, da število gostov na posamezno parcelo oziroma prikolico pada: »V zadnjem letu se je pokazalo, ne le pri nas, da ljudje ne potujejo več v tako številni družbi, v šotoru ali prikolici sta večkrat namesto štirih oseb le dve.«

V Šobcu, kjer so v zadnjem obdobju precej vlagali v posodobitev infrastrukture, investicij še niso zaključili. Po koncu sezone namenjajo obnoviti recepcijo, prenovili bodo tudi največji sanitarni objekt v središču kampa in uredili prostoro za kolesarje in pse ter tudi prhe za pse.

Z obiskom so zelo zadovoljni tudi na drugem kraku

Save, v Kampu Špik v Gozdu-Martuljku. Kamp, ki lahko sprejme šeststo gostov, je polno zaseden, a za zdaj naval še obvladujejo in jim gostov ni treba zavračati. Kot pravijo, so lani zabeležili 35 tisoč nočitev, v letošnji sezoni pa bodo te številke še višje. Med gosti je okoli trideset odstotkov Nemcev, sledijo Nizozemci (dvajset odstotkov), okoli 15 odstotkov pa je domačih gostov.

Julij trikrat boljši kot lani

Tudi v Kampu Alpe v Kamniški Bistrici so doslej s sezono zadovoljni. »Od sredine julija smo stoodstotno zasedeni, kar pomeni, da vsako noč pri nas prenoči od 120 do 150 gostov. Že letošnji junij je bil precej boljši kot lanski, julija pa smo našteali trikrat več gostov kot lanskega julija. Za zdaj pa kaže, da bo tudi avgusta kamp dobro zaseden,« pravijo v kampu, kjer med gosti prednjačijo Francozi ter Čehi in Italijani, opažajo pa tudi vse več Špancev.

V Leku zmanjšujejo količino odpadkov

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – Kot ugotavljajo v trajnostnem poročilu družbe, jim je v mengeškem Leku lani uspelo količino odpadkov zmanjšati za deset odstotkov. Količina mešanih komunalnih odpadkov se je zmanjšala za štiri deset odstotkov, nevarnih za 15 odstotkov, nenevarnih pa za skoraj osem odstotkov.

Prav tako so za petdeset odstotkov zmanjšali porabo vode iz javnega vodovoda, za dva odstotka pa porabo

energije. Kot pojasnjujejo v družbi, je k dosežkom na področju energetske učinkovitosti v Mengšu prispeval projekt aktivnega energetskega menedžmenta, ki so ga lani začeli v Mengšu in Ljubljani, letos pa ga vpeljujejo tudi na preostalih lokacijah podjetja v Lendavi in na Prevaljah.

Lek je za investicije v varovanje okolja v zadnjih petih letih namenil več kot 21 milijonov evrov, od tega v lanskem letu 4,9 milijona evrov.

Ne nasedajte sleparjem

Policisti so bili v zadnjem času večkrat obveščeni o tujcih, ki na parkiriščih večjih trgovskih centrov in trgovin prodajajo različne predmete.

VILMA STANOVNIK

Kranj – »V zadnjem času smo bili policisti večkrat obveščeni o tujcih, ki na parkiriščih večjih trgovskih centrov in trgovin »po ugodni ceni« prodajajo različne predmete, kot so noži, različni aparati, posoda, medicinski pripomočki in podobno. Prodajalci so pogosto zelo prijazni in prepričljivi, ljudje pa velikokrat nekritično sprejmejo ponudbo, ki se jim zdi vabljiva,« pojasnjujejo policisti in dodajajo, da marsikdo šele kasneje, ko posumi, da je bil morda ogoljufan, preveri, kakšen posel je sklenil.

»Običajno torej šele naknadno ugotovijo, da so kupili mačka v žaklju oziroma da njihov nakup v resnici ni takšen, kot jim je bil predstavljen. Za tako kupljene predmete se namreč pogosto izkaže, da so pokvarjeni in manj vredni, celo ukradeni,« opozarjajo policisti in svetujejo, da je treba biti pri takšnih nakupih zelo previden.

»Storilci namreč predvsem izkoriščajo nevednost in zaupljivost občanov, zato takšne nakupe odsvetujemo. Odsvetujemo tudi sklepanje pogodb za razne storitve in ponudbe,

na primer za cenejšo dobavo električne energije, sklepanje ugodnejših zavarovalniških pogodb, razna varčevanja in podobno,« še dodajajo in svetujejo, da na ulici ali drugem javnem kraju nikdar ne sklepate kupčij z neznanimi osebami, saj tvegate, da boste drago plačali predmet, ki v resnici ni to, za kar je bil predstavljen. Od sumljivih oseb, ki se izdajajo za prodajalce, izvajalce, serviserje in podobno, zahtevajte na vpogled identifikacijsko izkaznico, delovni nalog podjetja ali drug dokument, s katerim bodo lahko dokazale resničnost svojih navedb in storitev. Če ste v dvomu, ali ne gre morda za goljufa, je priporočljivo takšno osebo tudi odsloviti. Če pa tudi to ne zaleže in ta oseba vztraja in je vsiljiva, lahko občani obvestite tudi policijo, saj gre za vznemirjanje, ki lahko vključuje tudi elemente kršitve javnega reda in miru. Če se vendarle odločite za nakup, policisti svetujejo, da se predhodno posvetujete s svojci in prijatelji ter »akcijo«, »posebno ponudbo« in podobno preverite pri podjetjih, zavodih in institucijah, ki naj bi jih ta oseba zastopala.

Nesreče motoristov

VILMA STANOVNIK

Kranj – Zaradi prometne nesreče sta bila v torek zaprta izvoz iz avtoceste v Naklem in regionalna cesta iz Naklega proti Podbrezjam. V nesreči je bil udeležen voznik motornega kolesa. Zoper voznika, ki je slovenski državljan in je bil v nesreči poškodovan, kranjski policisti vodijo prekrškovni postopek.

V torek zvečer se je na regionalni cesti med Kamnikom in Mengšem zgodila prometna nesreča, v kateri je bil udeležen motorist. Policisti so na kraju ugotovili, da je voznik motornega kolesa vozil iz smeri Mengša proti Kamniku in nameraval v križišču zaviti levo, vendar je zaradi neprilagojene hitrosti izgubil nadzor

nad vozilom in padel po vozišču. V nesreči se je lažje poškodoval. Odrejen mu je bil preizkus z alkotestom, ki je pokazal 0,93 mg/l alkohola v izdihanem zraku. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je motorno kolo vozil brez veljavnega vozniškega dovoljenja. Vozilo so mu zasegli, zoper njega pa bo podan obdolžilni predlog na pristojno okrajno sodišče.

V sredo popoldne so gasilci GARS Kranj posredovali na cesti v Kokri, kjer sta čelno trčila motorist in voznica osebnega avtomobila. Okoliščine kažejo na krivdo motorista in prekršek neprilagojene hitrosti vožnje. Helikopter Slovenske vojske z dežurno ekipo HNMP je poškodovanega motorista prepeljal na zdravljenje v UKC Ljubljana.

Avto trčil v pešca

Tržič – V dopoldan so policisti v Tržiču obravnavali prijavo trčenja voznika osebnega avtomobila VW Beetle in pešca. Nesreča se je zgodila na krožišču. Voznik avtomobila je s kraja odpeljal, vendar so ga policisti izsledili. Zaradi razjasnitve okoliščin policisti prosijo priče za informacije. Sporočijo jih lahko na interventno številko 113 ali anonimni telefon policije o80 1200.

Med iskanimi tudi več Gorenjcev

Na seznamu iskanih oseb, za katerimi je razpisana tiralica, je tudi več Gorenjcev. Sedem let je že na begu Daniel Borojevič, obtožen oboroženega roba banke, ki je tudi na Evropolovem seznamu najbolj iskanih oseb v Evropski uniji.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Slovenska policija je na seznam iskanih oseb, za katerimi je razpisana tiralica, prejšnji teden kot zadnjega uvrstila lastnika kinematografov Kolosej Sergeja Racmana, ki ga že več kot dva tedna neuspešno iščejo zaradi suma zlorabe prostotucije v klubu Marina na Ajševici pri Novi Gorici. Menja je nekje v tujini. Racman pa je le eden od 129 ubežnikov na aktualnem seznamu oseb, ki jih iščejo slovenski pravosodni organi. Na njem je tudi več Gorenjcev. Pogledjmo nekatere od njih.

Med ubežniki je tudi danes 43-letni Daniel Borojevič, za katerim je bila tiralica razpisana 8. avgusta 2012, zadnji znani naslov njegovega bivališča pa je bil v Bistrici pri Tržiču. Borojevič, iščejo ga zaradi oboroženega roba, je eden od sedmih slovenskih ubežnikov, ki so uvrščeni na rdeči seznam iskanih oseb Interpola. Na njem je sicer skupno več kot sedem tisoč kriminalcev z vsega sveta. Europol ga je uvrstil celo na seznam 43 najbolj iskanih oseb v Evropski uniji. Kot rečeno, obtožujejo ga oboroženega roba tedanje Krekove banke v Celju 29. maja 2002. Tega dne je okoli 14. ure oborožen s pištolo vstopil v banko in uslužbenki zagrozil s

smrtjo. Skozi zadnja vrata je zbežal z dobrimi tridesetimi milijoni tolarjev, kar bi danes znašalo okoli 130 tisoč evrov.

Že skoraj dvajset let je na begu Kranjčan Elvir Kurbegović. Mednarodno tiralico je kranjsko sodišče sodišče razpisalo 6. septembra 2009. Iščejo ga zaradi poskusa umora v letu 2006, ko je pred lokalom Caffè inn v Kranju s pištolo ustrelil tridesetletnega Ljubljanačana. Pogled v časopisni arhiv razkrije, da so ob njegovem izginotju gorenjski policisti objavili opozorilo, da je na begu zelo nevaren in skoraj zanesljivo oborožen moški. Kurbegović je bil namreč star znanec policije, saj je bil pred tem že obsojen na šest let zopora zaradi poskusa umora, ker je leta 1999 v diskoteki v Preddvoru s pištolo trikrat ustrelil proti 28-letniku. Ta je preživel, ker je še pravočasno odsunil cev in se na ta način ognil prvima dvema krogelama, nekdo pa je preusmeril tudi tretji strel. Prav tako leta 1999 je bil Kurbegović vpleten tudi v strelski obračun na glavni avtoBUSNI postaji v Kranju med kranjskima tolpama s Planine in Zlatega polja. Tedaj je bil ustreljen v uho in ramo.

Kot je razvidno na spletni strani policije, je bil na seznam oseb, iskanih z mednarodno tiralico, od Gorenjcev zadnji uvrščen Miran

Daniel Borojevič, obtožen oboroženega roba banke v Celju leta 2002, je na Evropolovem seznamu najbolj iskanih oseb v Evropski uniji.

Kranjčan Elvir Kurbegović je na begu od leta 2009, obtožujejo pa ga poskusa umora leta 2006 v Kranju.

Oblak iz Trboj. Obtožen je poslovne goljufije in kaznivega dejanja prikrivanja, so pojasnili na kranjskem okrožnem sodišču, kjer imajo, potem ko so letos vendarle prijeli ubežnika Jožeta Šmita iz Vrbe, trenutno razpisanih še trinajst tiralic. Kot smo pred kratkim poročali, so Šmita kar 18 let iskali zaradi spolnega napada na osebo, starejšo od 15 let, in spolne zlorabe otroka (slednje je v tem času že zastaralo). Februarja letos se je končno predal avstralski policiji, konec junija pa so ga na kranjskem sodišču po priznanju krivde obsodili na pogojno zaporno kazen.

Med dlje iskanimi, od 14. aprila 2007, je tudi Mirko

Biščak iz Suhadol pri Komendi. Tiralico za njim je razpisalo Okrožno sodišče v Ljubljani. Kot so pojasnili, ga iščejo zaradi kaznivih dejanj goljufije in izneverjenja. Na Okrajnem sodišču v Ljubljani pa so na primer izdali nalog za iskanje za Jeseničana Dejana Parežanina, danes starega 48 let. Ko smo sodišče povprašali, česa je obtožen, smo na veliko presenečenje prejeli naslednji odgovor: »V zvezi z vašim novinarskim vprašanjem vam sporočamo, da gre za osebni podatek posameznika, zato vam dotične informacije ne moremo posredovati.« Naj razume, kdor lahko ...

V gorah rešujejo vsak dan

Planinci tako rekoč vsak dan potrebujejo pomoč v gorah, zato so reševalci pogosto na delu.

VILMA STANOVNIK

Kranj – V nedeljo zvečer sta se v Nemški smeri severne stene Triglava zaplezala plezalca in ostala tudi brez klinov. Reševalci GRS Mojstrana so v jutranjih urah pripeljali do njiju. Iz stene ju je nepoškodovano v dolino prepeljal helikopter Slovenske policije z dežurno ekipo GRS na Brniku.

V ponedeljek dopoldne so na območju Jerebikovca tuji planinci zašli z markirane poti in se izgubili na brezpotju. Gorski reševalci GRS

Mojstrana so s pomočjo helikopterske posadke Letalske policijske enote (LPE) in dežurne ekipe GRS z Brnika izsledili izgubljeno skupino in jih na klasičen način pospremili v dolino.

V ponedeljek popoldne so na Tolminskem Kuku omagali štirje nizozemski planinci. Gorski reševalci GRS Bohinj so jih v sodelovanju z dežurno ekipo GRS z Brnika in policijskim helikopterjem nepoškodovane prepeljali v dolino.

Na Kredarici je planinca nenadoma obšla slabost.

Gorski reševalci GRS Mojstrana so v sodelovanju z dežurno ekipo GRS z Brnika in helikoptersko posadko slovenske policije planinca oskrbeli in prepeljali v jeseniško bolnišnico.

V torek popoldne sta planinki, tuji državljanke, zašli s poti na Skuto na zapuščeno pot prek Slemenca. Reševalci GRS Kamnik so s pomočjo helikopterja LPE prišli do njih in jih prepeljali do Kamniške Bistrice.

Na poti s Skute proti Kokriškemu sedlu sta nato v sredo

planinca zašla s poti in obtičala na neprehodnem terenu. Dežurna ekipa GRS Brnik ju je s helikopterjem LPE prepeljala v dolino Kamniške Bistrice.

V sredo so posredovali gorski reševalci GRS Kranjska Gora na ferati Jerman pod Srednjim vrhom. Tam je omagala planinka. Kot so ugotovili, je za kratek čas izgubila zavest. S pomočjo vrne tehnike so jo rešili iz ferate, prijateljica pa jo je nato odpeljala v jeseniško bolnišnico.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Vas, kjer ljudje držijo skupaj

»Praše so nekaj posebnega,« za svojo vas pravijo domačini in tudi krajanji sosednjih vasi, ki Prašane dobro poznajo. To v knjigi V zavetju sv. Marije Magdalene s podnaslovom Življenje vasi Praše pri Kranju ugotavlja tudi Marjeta Žebovec, ki je skupaj s pobudnico domačinko Martino Eržen kraju podarila trajen dokument.

IGOR KAVČIČ

V prireditvenem prostoru gasilskega doma v Mavčičah je bil zadnje juljsko soboto kljub dopustniškemu času živahno. Ne naključno, saj so domačini iz Praš in nekateri, ki so se iz svoje rodne vasi odselili, pa tudi ljudje iz okoliških vasi na desnem bregu Save prišli na predstavitev knjige z naslovom V zavetju sv. Marije Magdalene in podnaslovom Življenje vasi Praše pri Kranju, ki jo je na pobudo in v sodelovanju z domačinko Martino Eržen napisala Marjeta Žebovec. Dan za kulturni dogodek je bil skrbno izbran, saj zavetnica tamkajšnje cerkve goduje 22. julija, prvo nedeljo zatem pa praznik obeležujejo tudi s sveto mašo.

»Današnjega dne sem se zelo veselila. Pred nami je knjiga o naši mali vasi, ki ima sicer samo šestdeset

hiš, a je taka, kakršna je – edinstvena in posebna,« je v uvodu predstavitve povedala Martina Eržen, katere prve iskricke za knjigo o Prašah so se pri njeni avtorici Marjeti Žebovec razvile v pravi ognjemet, ki je v sliki in besedi na kar 250 straneh razsvetlil preteklost in sedanost kraja in ljudi, povezanih z njim. Erženova izhaja iz domačije pr' Gorjanc, po stroki šivi-

Med Kranjem in Smlednikom je bilo Savo najprimerneje prečkati v Prašah. Domačini pravijo, da ime izhaja iz besedne zveze »'prašati, kje priti čez Savo«. K misli na to navaja tudi prvotno ime za prebivalce – Prašane (vprašanje).

lja, pred leti pa se je upokojila iz kranjske Iskre. »Ideja, da tudi Prašani dobimo svojo knjigo, je nastala iz moje notranje potrebe. Po sinovi smrti leta 2016 sem si želela z nečim zapolniti dneve.

Veliko sem brala, tudi podobne knjige, ki jih že imajo nekateri kraji v bližnji okolici, pa sem si rekla, zakaj knjige ne bi imela tudi naša vas.«

Od nekdanj močne kmetije

Sodelavki pri knjigi sta se spoznali v molitveni skupini. »Martina ima zelo rada svojo vas in sovaščane, zato je začutila, da se njihovo izročilo ponese naprej s knjigo.

o svoji vasi vedo kaj povedati. »Zelega sem, da Marjeta občuti naše ljudi. Na obiske sva hodili ob večerih; saj veste, če imaš doma kmetijo, si kmet od jutra do večera,« je poudarila Erženova.

Množico pridobljenih podatkov je avtorica preverila v literaturi, za zahtevnejša zgodovinska poglavja pa je poiskala tudi strokovno pomoč zgodovinarjev. To še posebno velja za poglavje o zemljiški odvezi, ki so jo v avstrijski monarhiji po marčni revoluciji leta 1848 tudi v teh krajih izpeljali v drugi polovici 19. stoletja. »V Prašah je bila zadnja kmetija dokončno odvezana, torej ni bila več lastnina zemljiških gospodov, leta 1875. Menda so v mnogih krajih kmetije potem propadle in je prišlo do razkolov v družinah, v Prašah pa zaradi zemljiške odveze ni propadla prav nobena kmetija. Nasprotno – mnoge še danes veljajo za močne in uspešne,« je ob preučevanju zgodovine Praš spoznala Žebovec, ki vaščanom polaga na srce: »Pomembno je, da Prašani držite skupaj, da ste prijatelji in pomagajte drug drugemu. Vse to sem namreč začutila med pisanjem knjige.« Ob tem dodaja, da sta se odlično razumeli tudi z Martino Eržen in v dveh letih, kolikor je nastajala knjiga, postali veliki prijatelji.

Praše nekoč in danes

Prva tretjina knjige zvesto sledi naslovu, saj je poleg razlage o prvih omembah

Sodelavki pri knjigi o Prašah: avtorica in urednica Marjeta Žebovec ter pobudnica domačinka Martina Eržen / Foto: Igor Kavčič

kraja Praše (kot Prassach) v okviru loškega gospostva posvečena predvsem domači cerkvi sv. Marije Magdalene in krščanski vaški skupnosti v njenem zavetju. Predstavljene so kapele, križi in druga krščanska znamenja, v nadaljevanju pa tudi s cerkvenimi prazniki povezane navade ter druge življenjske navade v kraju.

V osrednjem delu izvemo, kako je bilo v Prašah v času loškega gospostva, poseben poudarek je na zemljiški odvezi, ki je po mnenju avtorice eden od pomembnejših dogodkov v zgodovini kraja, ki ima nasledstvo v današnjih močnih kmetijah. Predstavljenih je 19 kmetij z domačimi imeni, ki delujejo še danes. Posebno poglavje je namenjeno vojnem v dvajsetem stoletju. Zadnja tretjina se dotika aktualnega časa:

društvenega življenja Prašanov, zanimivih osebnosti iz kraja, med katerimi je zagotovo najbolj znan pesnik Simon Jenko. Ob zaključku je navedenih tudi nekaj zanimivih zapisov iz starih časopisov, ki govorijo o dogodkih, ki jih danes obravnavajo organi pregona, oziroma vaščanov, ki so krenili po »nepravih poteh«, kot preberemo v knjigi.

Ob predstavitvi knjige sta pesmi Simona Jenka in njegovega mlajšega brata Ivana Jenka recitala Rudi Zevnik in Jožica Šparovec, svoje pesmi pa je predstavila tudi Marija Kern (Nandetova Minka), ki zdaj živi v Cerkljah. Knjigo, ki je izšla v samozaložbi Marjete Žebovec, je moč naročiti pri avtorici po telefonu ali prek spletne strani www.lepa-beseda.si.

Ob predstavitvi knjige je pesmi Simona Jenka recital Rudi Zevnik, Jožica Šparovec je predstavila pesmi njegovega mlajšega brata Ivana Jenka, svoje pesmi pa je iz rokopisa brala Marija Kern. / Foto: Igor Kavčič

Zgodbe

Izidor Trojar je obudil spomin na staro mamu, ki je bila model slikarju Ivanu Groharju. Stran 18

Zanimivosti

Jan Bizjak skrbi za hortikulturno urejenost zelenih javnih površin v blejski občini. Stran 19

MultiKulti

Dr. Reginald Vospernik, ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu ... Stran 20

Od petka do petka

Morje v Žusterni je bilo od petka do srede onesnaženo s fekalijami in neprimerno za kopanje. / Foto: Gorazd Kavčič

Predsednik NSi Matej Tonin je napovedal prenovljen program stranke in usmeritev v sredino. / Foto: Gorazd Kavčič

Ministrca za infrastrukturo Alenka Bratušek gradbincem ne dovoli, da izigravajo sistem. / Foto: Gorazd Kavčič

Onesnaženo morje

Na kopališčih Žusterna pri Kopru in Mandrač Molet so zaznali fekalno onesnaženje, zaradi česar sta Arso in Nacionalni institut za javno zdravje do srede odsvetovala kopanje v tem delu morja.

JASNA PALADIN

Rdeča zastava na kopališču

Meritvesozaznalevečkratno povečanje števila bakterij E. coli ob iztoku v Žusterni, izmerjene vrednosti so bile kar dvakrat višje od dovoljene. V hudournik, ki se izteka v morje, so se izlile odpadne vode iz bližnje fekalne kanalizacije, do izliva pa je prišlo v okviru čiščenja zamašenega kanalizacijskega jaška v neposredni bližini hudournika. Vzrok za zamašitev je bil večji tekstilni predmet, ki so ga uporabniki odvrgli v kanalizacijski sistem. Skrb vzbujajoč je tudi podatek, da je na območju med Moletom in mejo z izolsko občino kar 26 hiš, ki še niso priključene na javno kanalizacijsko omrežje in se torej njihove odplake stekajo v greznice. Zaradi onesnaženja morja je nekaj kopalcev poiskalo tudi zdravniško pomoč zaradi želodčnih in prebavnih težav. Kopanje na omenjeni plaži je bilo odsvetovano od petka in vse do srede, ko so rezultati izrednega monitoringa kopalne vode pokazali, da so se razmere na kopališču in kopalnem območju izboljšale, povečanega onesnaženja morja pa ni bilo več zaznati. Rdečo zastavo bodo s kopališča sicer

odstranili šele z današnjim dnem.

Prenovljen program Nove Slovenije

Ob 19. obletnici ustanovitve NSi je predsednik stranke Matej Tonin napovedal prenovljen in osvežen program, ki ga bodo člani potrjevali predvidoma na novembrskem kongresu. Po njegovih besedah je inspiracija stranke oblikovanje nove Slovenije, kjer bodo pravila enaka za vse in bo mogoče dostojno živeti. »Sprememba bo šla v pozicioniranje NSi v sredino,« je Tonin pojasnil na novinarski konferenci. Pri tem se bodo z gledovali po evropskem sistemu vsebinskega umeščanja strank. Sredinski pogled zagovarjajo tako pri pogledu na ekonomijo kot pri pogledu na svet. Ponovno je izrazil pripravljenost NSi za projektno sodelovanje z vlado. Tega Tonin vidi v obliki sodelovanja »od zakona do zakona, od projekta do projekta«, in ne v podpisu kakšnega dogovora.

Javni razpis za Glinščico razveljavljen

Družba 2TDK je razveljavila razpis za gradnjo 170 metrov dolgega mostu čez dolino reke Glinščice pri gradnji drugega železniškega tira Koper–Divača. Po

besedah prvega moža Dušana Zorka se je uprava za to odločila, ker obstaja sum, da je prvotno izbrani ponudnik ponaredil reference, ponudbi drugih dveh pa sta bili neustrezni. Novi razpis nameravajo objaviti v najkrajšem možnem času.

Odločitev družbe 2TDK je podprla tudi ministrca za infrastrukturo Alenka Bratušek. »Trdno stojim za njihovimi odločitvami, da ne podlegajo gradbenemu lobiju. Kljub napadom nase ne bom dovolila, da gradbinci izigravajo sistem in na razpisih ponujajo tudi do štirideset odstotkov višje cene. Če bo treba, bomo pač večkrat ponavljali razpise. Ves denar, ki so ga v preteklosti dali za preplačane projekte, je šel in še vedno gre na škodo zdravstvenih storitev, nižjih pokojnin in slabšega javnega šolstva. Dokler bom jaz ministrca za infrastrukturo, takšnih starih praks in moljenja denarja na našem ministrstvu ne bom dovolila,« je na novinarski konferenci med drugim dejala ministrca Bratuškova.

Umrli je slikar Jure Cekuta

V 68. letu starosti je umrl slikar Jure Cekuta, ki ni bil znan le po svojem umetniškem ustvarjanju, ampak tudi po aferi Patrija in kandidaturi za predsednika

države leta 2002. V aferi Patrija 2 je bil obsojen na zaporno kazen. Uprava zapora na Dobu mu je julija na njegovo prošnjo zaradi slabega zdravja začasno prekinila prestajanje zaporne kazni.

Prva ženska pod sto desetimi metri

Slovenska potapljačica na vdih Alenka Artnik je dosegla nov svetovni rekord. Na tekmovanju v Karibskem morju, ki je bilo generalka za svetovno prvenstvo, se je v disciplini z enojno plavutjo potopila do 111 metrov. S tem je za štiri metre izboljšala prejšnji rekord in postala prva ženska, ki je presegla magično mejo 110 metrov.

Lekarne tarča izsiljevalskega virusa

Lekarna Ljubljana je bila v ponedeljek tarča napada izsiljevalskega virusa, ki je začasno onemogočil delovanje informacijskega sistema. Zaradi incidenta, ki so ga prijavili pristojnim organom pregona, so bile enote omenjene lekarne v začetku tedna zaprte, nato pa so zdravlila izdajali le s papirnati recepti. Kje je prišlo do vdora ter do česa so imeli napadalci dostop in ali so bili to tudi osebni podatki, bo pokazala natančna preiskava, ki je že v teku.

Slovinci v zamejstvu (706)

Na Rebrco prihajajo športniki

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Mladinski center na Rebrci, v katerega so predvsem po zaslugi župnika v Železni Kapli Poldija Zundra preuredili skoraj 800 let staro graščino oziroma komendo, julija in avgusta ne počiva. V soboto, 3. avgusta, se je od Rebrce poslovila druga skupina mladih umetnikov, ki so v dveh skupinah štirinajst dni tam živeli in ustvarjali. Letošnje srečanje mladih umetnikov in njihovih mentorjev je bilo nekaj posebnega, saj je bilo jubilejno, štirideseto. Rebrca je postala fenomen in taka bo, zatrjujejo odgovorni, tudi ostala.

Mladi umetniki in njihovi mentorji so odšli. V začetku tega tedna so jih nadomestili mladi športniki, stari od 6 do 13 let, ki se navdušujejo za nogomet, košarko,

odbojko, atletiko in seveda jezike. To pove tudi naslov počitniškega tabora: Teden jezikov in športa ali po nemško Woche der Sprachen und des Sports. Njegova organizatorja sta Slovenska športna zveza, krovna organizacija vseh slovenskih in dvojezičnih športnih društev na Koroškem in Športna akademija Krona. Poleg športa je cilj tabora tudi učenje slovenščine ter spoznavanje prvih besed italijanščine. Sploh pa znanje

obeh jezikov ni pogoj za udeležbo. V uresničevanje programa so vključeni priznani športni strokovnjaki in trenerji, mlade športnike pa obiskujejo tudi znani koroški športniki. Teden jezika in športa na Rebrci so podprli tudi urad zveznega kanclerja na Dunaju, dežela Koroška, Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter nekateri donatorji.

Slovenska prosvetna zveza iz Celovca in Krščanska

V nedeljo, 11. avgusta, ob 14. uri se bo v Svetem mestu nad Suho / Neuhausu pri Pliberku začelo 31. mednarodno srečanje »vižarjev«, samoukov v igranju na harmoniko. Za jedačo in pijačo bo skrbela družina Hirm. V sredo, 14. avgusta, bo ob 20. uri na gori Svete Eme nad Globasnico tradicionalno literarno in glasbeno srečanje »Trivium – Tri poti – Drei Wege«.

Več kot osemsto let star grad oziroma »komenda« na Rebrci je sedaj Mladinski center, ki je še potreben obnove. Ustanovitelj centra kapelski župnik Polde Zunder računa tudi na pomoč države in dežele.

kulturna zveza iz Celovca pa že sedaj vabita na gledališko in koncertno tehnično delavnico, ki bo med 4. in 6. septembrom v K&K centru v Šentjanžu v Rožu. V delavnici se bodo mladi in starejši kulturni ustvarjalci

učili osnov odrske tehnike (luč, zvok) s pomočjo poklicnih in izkušenih mentorjev. Zadnji večer bo koncert skupine Bališ, ki ga bodo ozvočili in osvetlili tečajniki ter tako svoje znanje preizkusili v praksi.

Po svetu

Protislovni Boris Johnson

Po odstopu britanske premierke Therese May jo je v vladni rezidenci na Downing Streetu 10 nasledil kontroverzni Boris Johnson. V naslednjih mesecih bomo tako priča novemu in napornemu obračunu v zadevi brexit ...

MIHA NAGLIČ

Boris pred brexitom

Kdo je Boris Johnson? Alexander Boris de Pfeffel Johnson se je rodil 19. junija 1964, po stroki in poklicih je (bil) novinar, politik, urednik, pisatelj, zgodovinar, esejist, bloger in še kaj. V letih 2008–2016 je bil župan Londona, 2016–2018 pa je bil zunanji minister Združenega kraljestva. Slovijo po odmevnih izjavah. »Sem za svobodni trg, strpen, široko liberalen (čeprav morada ne ultra-libertarijanski), nagnjen k zaslugam na temelju tradicij, proti reguliranju, za priseljence, lastne noge, alkohol, lov in motorje ter pripravljen braniti do smrti pravico verovati v reinkarnacijo.« To je samo ena od nekonvencionalnih izjav Borisa Johnsona, ki je 23. julija postal novi premier Združenega kraljestva. Zanimivo je prebrati, kakšen je (bil) njegov odnos do EU, preden je postal eden glavnih zagovornikov brexita. »Videl sem, kako se je EU spreminjala. Biti prisoten je bilo nekaj čudovitega, Berlinski zid je padel, Francozi in Nemci pa so se morali odločiti, kako se bodo na to odzvali, kaj bo Evropa naredila, in prišlo je do tega fantastičnega pritiska, ustvariti

enotno politiko, najti odgovor za zgodovinski nemški problem, in vse to je v konservativni stranki povzročilo neverjetne napetosti; tako je vse, kar sem pisal iz Bruslja, bilo kot kamen, ki ga vržeš čez vrtni zid in potem prislunješ, kako trešči na rastlinjak tam v Angliji, vse, kar sem poslal iz Bruslja, je imelo ta neverjeten, eksploziven učinek na konservativno stranko, dalo mi je, če lahko tako rečem, precej čuden občutek moči.« Kakšna je njegova dosedanja podoba v javnosti. »Johnson je v britanski politiki in novinarstvu kontroverzna figura. Njegova biografija Sonia Purnell ga je opisala kot 'izredno nekonvencionalnega, vendar pa prepričljivega politika v obdobju po Blairu' v britanski politiki. Dodala je, da ga v Veliki Britaniji 'ljubijo milijoni in ga vsi priznavajo'. Johnson, po srcu 'širokemu preseku javnosti', ima stik z volivcem, ki ga drugi konservativci niso zmožni. 'Ljudje ga imajo radi, ker jih spravi do smeha', tako da je 'priljubljen na vrhu in na dnu konservativne stranke'. Med volitvami za župana leta 2008 je Johnson 'polariziral mnenja do skrajnosti', kritiki pa so v njem videli 'malo klovna in rasista in malo slabo in bigotno osebo'. Guardian

ga je na primer opisal kot 'dvornega norca, telebana, v samega sebe zagledanega sociopata in serijskega lažnivca', laburistka Hazel Blears pa v njem vidi 'neprijetnega desničarskega elitista, z odbijajočimi pogledi in kriminalnimi prijatelji'. V zadnjem času je Johnson vzbudil primerjave z ameriškim predsednikom Donaldom Trumpom. Junija 2016 ga je Nick Clegg opisal kot 'Donald Trump z latinsko vadnico', njegov kolega, konservativni poslanec Kenneth Clarke pa kot 'lepšega Donalda Trumpa'. Martin Selmayr je možnost izvolitve Johnsona in Trumpa opisal kot 'grozljiv scenarij'. Čeprav je bil Johnson večkrat kritičen do Trumpa, preden je postal predsednik ZDA, je Trumpa kot predsednika hvalil, vendar se z mnogimi njegovimi odločitvami ne strinja. The Economist mu je konec leta 2018 ob nagradah za najslabše britanske politike podelil najvišje priznanje ('politik, ki je najbolj uspešno razočaral svojo stranko in državo'). The Economist je opisal Johnsona kot enega od arhitektov brexit 'katastrofe': 'V veliki množici možnih nagrajencev je bilo najti samo enega izjemnega kandidata. Kot zunanji sekretar ni uspel. Ko je

bil v vladnem kabinetu, se je pričkal z gospo May. Zelo je dvigal prah proti njemu ravnanju iz zadnjih vrst v parlamentu in v svoji dobičkonosni kolumni, ne da bi prišel na dan s kako pravo alternativo. Demagog, ki ni državnik, je najbolj neodgovorni politik, kar jih je država videla že vrsto let...« (Vir: Wikipedija)

Darvinizem in tečerizem

»Dejstvo je, da smo darvinistična bitja. Naše telo in naše možgane je oblikoval naravni izbor, ta okrutno brezbrizni urar. To pa še ne pomeni, da nam mora biti to všeč. Prav nasprotno, ne jaz ne noben moj prijatelj ne bi želel živeti v darvinistični družbi. Na sto kilometrov in več bi se izognil družbeni ureditvi, ki bi slonela na 'darvinistični' politiki, nekakšnem pretiranem, podivjanem tečerizmu.« Avtor teh besed je slovit Richard Dawkins (1941), britanski evoliucijski biolog in znanstveni publicist. Prav zanimivo bi bilo vedeti, kako bi jih komentiral Boris Johnson, po stranki dedič Margaret Thatcher.

Poletje 2019

Namesto sklepa: ne pozabimo, da smo sredi poletja!

Zunanji minister Boris Johnson in prestižni avtomobil Aston Martin britanske izdelave in v barvah britanske zastave; fotografiran pred britansko ambasado v Tokiu 21. 7. 2017 / Foto: Wikipedija

Ameriški predsednik Ronald Reagan in britanska premierka Margaret Thatcher, vzornika novodobnih konservativcev, fotografirana v Ovalni pisarni Bele hiše 16. 11. 1988

Poletni piknik v parku HaYarkon, Tel Aviv, ob 12. obletnici Hebrejske Wikipedije, 10. 7. 2015 / Wikipedija

Za boljšo šolo (33)

Šola stoji in pade z učiteljem

IVKA SODNIK

Kljub sodobni učni tehnologiji, vse bolj dostopnim informacijam na spletu in vedno bolj izobraženim staršem je vloga učitelja v šoli še vedno izjemno pomembna in nenadomestljiva. Dobrega učenca naredi dober učitelj, bi lahko rekli. In da šola stoji na učiteljih, še vedno velja. Učenci pričakujejo in dobro vedo, kateri učitelji so zares usposobljeni in imajo tudi primerne značajske lastnosti. Za učitelje pravijo, da morajo biti poštene in pravični. Biti morajo primerno strogi in nepopustljivi do nedelovnih in nesramnih učencev. Do učencev morajo biti spoštljivi in tudi od njih zahtevati primerno in spoštljivo vedenje. Poučevati morajo zanimivo in vsem razumljivo. Znati se

morajo pošaliti. V razredu morajo znati vzpostaviti red in disciplino. Imeti morajo avtoriteto in sposobnosti vodenja. Najpomembnejše pa je, da imajo otroke radi.

Strokovnoznanje in spretnosti, osebnostne lastnosti in učiteljev odnos do dela ter do življenja so zagotovo temeljni učiteljevega poklica. Učitelji morajo dobro poznati učno snov, ki jo poučujejo, pa tudi sodobne oblike in metode poučevanja. Vse pomembnejše postajajo tudi učiteljeve socialne spretnosti in poznavanje ter obvladovanje sodobnih ekonomskih, kulturnih in jezikovnih raznolikosti današnje družbe. Zaradi zahtevnosti tega poklica in usodnega pomena za mlade generacije in našo prihodnost

ne more biti vsakdo učitelj. V večini razvitih držav zato že pred začetkom študija veliko pozornosti namenijo psihološkemu profilu kandidatov za pedagoški študij. Pri nas tega ni, štejejo samo ocene in točke na maturi, kar je velika škoda. Tudi sam pedagoški študij ni dovolj kvaliteten, saj bodoče učitelje bolj kot za poučevanje usposablja za prenos faktografskih podatkov na učence. Predvsem pa v času študija primanjkuje prakse. Tudi pripravništvo je pomanjkljivo urejeno. Učitelj začetnik ne bi smel takoj samostojno poučevati, pač pa samo pod vodstvom mentorja, starejšega in izkušenega učitelja. Naziv mentor bi smeli dobiti samo tisti učitelji, ki

odlično poučujejo in se za mentorstvo posebej usposabljujejo. In takšnih mentorjev v našem šolskem sistemu zelo primanjkuje. Mladi učitelji se zavedajo, da so slabo pripravljeni na poučevanje, ker imajo premalo metodičnega znanja in premalo prakse. Povsem neizkušeni se znajdejo sami v razredu in pogosto doživljajo hud stres, ki jim lahko vzame veselje do poučevanja in zbudi odpor in nezaupanje do otrok. Prav tako niso dovolj usposobljeni za vodenje in vzgojo otrok. Poklic učitelja je danes izjemno zahteven, saj prihajajo v šolo otroci »permisivno vzgojenih staršev«, kot radi rečemo otrokom, ki hočejo imeti tudi v šoli glavno besedo in pričakujejo, da bodo

vselej središče dogajanja. Učiteljevo delo postaja vedno bolj kompleksno, zato bo moral šolski sistem veliko bolje poskrbeti za učitelje, ne samo za njihove plače. Da se bodo v kadrovske šole vpisovali pravi ljudje, da bomo izbrane dobro izšolali in jih v delo vpeljali pod skrbnim vodstvom kvalitetnih mentorjev. Da bodo strokovne institucije skrbne za stalno izobraževanje in usposabljanje učiteljev. Zelo pomembna sta mreženje učiteljev in izmenjava dobre prakse. Učitelji morajo redno dobivati povratne informacije o kakovosti svojega poučevanja in biti glede na rezultate svojega dela primerno nagrajeni. Ne iščimo idealnih, vzgajamo dobre učitelje.

Zgodbe

Franca je bila Groharjev model

Izidor Trojar z Jesenic je obudil spomin na svojo staro mamo Franco Prezelj, ki je bila model slikarju Ivanu Groharju. Upodobil jo je tudi kot Marijo na eni najbolj znanih slik Sveta družina. Pa je bilo med slikarjem in mlado lepoticco iz Sorice še kaj več? »Rad si mislim, da je bil Grohar moj stari oče. A dokaza nimam,« pravi Trojar.

URŠA PETERNEL

»V Sorici je živela Frančiška Prezelj. Bila je visoka, pa so ji rekli 'ta velika Franca'. Včasih je bila model slikarju Ivanu Groharju ...« Takole začenja pripoved o svoji stari mami Izidor Trojar z Jesenic, ki že več desetletij skuša razvozlati skrivnost Groharjevega odnosa s Franco, mlado lepoticco iz Sorice, ki jo je eden največjih slovenskih slikarjev upodobil na več svojih slikah. Franca je tako upodobljena tudi kot lik Marije na olju na platnu z naslovom Sveta družina iz leta 1896. Franca je takrat imela 18 let, slikar Grohar 29.

Kot je kasneje pripovedovala Frančina hči Marija (mati Izidorja Trojarja), je Grohar pri slikanju za modele pogosto uporabljal domačine iz Sorice. Ob Franci je za sliko Sveta družina poziral še neki domačin, oblečen v rjav plašč. Slikar je sliko ustvarjal več dni zapored. Franca je v rokah držala

Izidor Trojar s fotografsko reprodukcijo slike Ivana Groharja Sveta družina, na kateri je kot Marija upodobljena Trojarjeva stara mama Franca Prezelj.

'štručenco', to je lesen model, ki se uporablja pri peki kruha, da je slikar narisal prste, kot da drži Jezuščka. Na sliki je tudi ovca, v ozadju Betlehem, desno zgoraj pa slikarjev podpis in letnica nastanka slike. Nekateri menijo, da je obraz Jožefa slikar ustvaril po svoji podobi.

Sliko je Grohar razstavil v izložbi nekega ljubljanskega trgovca, a ni bila prodana, zato jo je prinesel nazaj v Sorico. Tam je ostala do leta 1902, ko so jo po Groharjevi aferi z društveno blagajno (obtožen je bil, da je vzel denar, da je šel na ogled k italijanskim slikarjem) zarubili in odpeljali v Ljubljano.

Po dolgih letih, za božič leta 1969, pa je Frančina hči Marija na naslovnici časopisa Družina zagledala odtisnjeno sliko. Izrezala jo je in okvirila kot veliko dragoceno ...

Njen sin Izidor pa je skušal poiskati izvirno sliko. Našel jo je v Mestnem muzeju Ljubljana, kjer so mu

izdelali barvno fotografsko reprodukcijo slike in mu dali dovoljenje za njeno uporabo. Reprodukcijsko danes hrani Izidor Trojar na svojem domu na Jesenicah.

Izidor Trojar z veliko ljubezni ohranja spomin na svojo staro mamo Franco, v več zapisih je popisal spomine na njena mlada leta in na njeno življenje.

A še bolj kot usoda slike je zanimiva skrivnostna, nikoli do konca raziskana zgodba o odnosu med Groharjem in Franco. Kot pripoveduje Trojar, sta Grohar in Franca vrsto let živela v isti hiši, Franca mu je služila kot model, leta 1904 pa je rodila nezakonsko hčer Marijo. In čeprav je bil oče uradno neznan, Trojar predvideva, da je bila Marija v resnici Groharjeva hči. Ivan Grohar je bil tako – najbrž – Trojarjev stari oče. »Rad si mislim, da

je bil Grohar moj stari oče. A dokaza nimam,« doda Trojar.

Franca se ni nikoli poročila, leta 1904 je kot revna nezakonska mati z nekajmesečno hčerko odšla v Podbrdo, kjer se je preživljala kot dojlja pri najbolj premožni družini v kraju (reko se jim je Pri peku), prala pa je tudi oblačila delavcem, ki so gradili predor. Kasneje sta v begu pred fašisti zbežala na Jesenice in tam tudi ostali. Franca je umrla stara 63 let na Slovenskem Javorniku, pokopani so jo na Koroški Beli, zatem pa njene posmrtnne ostanke prenesli na pokopališče na Blejski Dobravi.

Tudi slikar Grohar se ni nikoli poročil, živel je v skromnih razmerah in za jetiko umrl v bolnišnici v Ljubljani leta 1911. Za sabo je pustil neprecenljive umetnine in nekaj dolgov, ki jih je poravnal njegov veliki prijatelj Richard Jakopič. Pokopan je na Žalah, nagrobnik pa so mu postavili na Navju.

Ukvarjal bi se z raziskovanjem

Dijak mednarodne mature na Gimnaziji Kranj Tevž Lotrič je na petdeseti Mednarodni fizikalni olimpijadi v Izraelu osvojil zlato medaljo in v absolutni konkurenci 360 dijakov iz 78 držav osvojil 17. mesto.

MATEJA RANT

Od evropskih tekmovalcev so se pred njim višje uvrstili le trije Rusi, so ob dosežku Tevža Lotriča poudarili v Društvu matematikov, fizikov in astronomov (DMFA) Slovenije in dodali: »To je neizpodbitno največji dosežek posameznika iz Slovenije v polstoletni zgodovini tega tekmovanja in šele tretja zlata medalja za Slovenijo.«

Tevž Lotrič je letos končal tretji letnik v programu mednarodne mature na Gimnaziji Kranj. Za ta program se je odločil, ker mu bo to olajšalo študij v tujini, je pojasnil in dodal, da je prednost tega programa tudi v tem,

Na fizikalni olimpijadi sta se izkazala še dva gorenjska dijaka. Klemen Bogataj z Gimnazije Škofja Loka je osvojil bronasto medaljo, Alešu Globočniku z Gimnazije Kranj je do pohvale zmanjkala ena točka. Dva dijaka Gimnazije Škofja Loka sta lep uspeh dosegla tudi na biološki olimpijadi v mestu Szeged na Madžarskem. Bor Krajnik je prejel bronasto odličje, Sebastjan Kordiš pa priznanje.

da imajo samo šest predmetov, tako da se lahko resnično posvetiš stvarim, ki te zanimajo. Ob obveznih predmetih, to je matematiki, slovenščini in angleščini, si je sam izbral še fiziko, kemijo in filozofijo. Fizika, kar bi lahko sklepali tudi iz njegovega uspeha na olimpijadi, je eden njegovih najljubših predmetov. »Rad imam sicer vse, kar je povezano z matematiko, informatiko ali fiziko, ker so zadeve logične in je marsikaj mogoče spoznati s pomočjo sklepanja. Fizika pa mi je še posebno všeč, ker je najbolj uporabna, matematika hitro lahko postane abstraktna,« je razložil Tevž Lotrič. A samo šolska snov mu je pri fiziki

prelahak izziv, zato je na začetku lanskega šolskega leta kar sam začel po pouku raziskovati tudi zahtevnejše stvari, kar je bilo tako že del njegovih priprav na fizikalno olimpijado. »Kasneje, sploh po uspehu na državnem tekmovanju, pa sem se udeleževal tudi priprav, ki jih je organiziralo Društvo matematikov, fizikov in astronomov.« V začetku junija se je udeležil tudi evropske fizikalne olimpijade, kjer je prav tako osvojil zlato medaljo in peto mesto med vsemi tekmovalci.

Na mednarodno olimpijado v Izraelu je tako odpotoval res dobro pripravljen, je pojasnil Tevž Lotrič. Tam ga je čakalo naporeno dvodnevno tekmovanje. »Prvi dan je bil posvečen teoretičnemu delu, pri katerem imaš za tri naloge na voljo pet ur. Čeprav se sliši veliko, pa čas kar v celoti izrabiš, saj so naloge zelo zahtevne.« Teoretični del je tekmovalcu lahko prinesel trideset točk, še dodatnih dvajset točk pa je lahko zbral pri

Tevž Lotrič / Foto: Primož Pičulin

eksperimentalnem delu. Pri prvem eksperimentu so tekmovalci opazovali odboj laserja na disku in raziskovali splošno difrakcijo, pri drugem pa so preverjali zakona, ki pravita, da sta toplotna in električna prevodnost

kovin zelo povezani, je razložil Tevž Lotrič, ki je zbral trideset točk in pol ter se tako uvrstil med dvanajstino tekmovalcev, ki so domov odšli z zlatimi medaljami.

Uspeh na tokratni olimpijadi mu je dal nov zagon,

tako da se bo takoj po koncu počitnic znova začel pripravljati na tekmovanja iz fizike ter tudi matematike, saj upa, da se mu bo znova uspelo uvrstiti v olimpijski ekipi za obe olimpijadi, tako fizikalno kot matematično. Tudi letos je namreč takoj po zaključku fizikalne olimpijade pot nadaljeval v London na matematično olimpijado, kjer si je prislužil častno omembo. »Po izkušnji na olimpijadah spoznaš, koliko truda nekateri vložijo v delo tudi zunaj šole, zato nimaš razloga, da se tudi sam ne bi ob šolskem delu ukvarjal s tistim, kar te res zanima.« Zelo si želi, da bi se z raziskovanjem lahko v prihodnosti ukvarjal tudi pri svojem poklicu. Ta čas pa si bo končno lahko privoščil nekaj počitnic. »V glavnem jih bom preživel na morju, konec avgusta pa me letos čaka še maturantski izlet po državah nekdanje Jugoslavije,« se že veseli Tevž Lotrič, ki v prostem času trenira tenis, igra košarko in teče.

Zanimivosti

Blejskim parkom vračajo življenje

Doktor agronomije Jan Bizjak s sodelavci skrbi za hortikulturno urejenost zelenih javnih površin v blejski občini. »Bledu je že sama narava dala izjemno darilo. Z urejeno okolico, odnosom do urejenih površin, skrbjo za stoletna drevesa in z zasaditvijo novih, z urejanjem travnatih površin, gredic pokažemo, da to znamo ceniti in da smo hvaležni za to, kar imamo,« je poudaril poklicni blejski vrtnar, ki je že od otroških let zelo povezan z naravo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Četudi gre samo za eno samo drevo, je prav, da ohraniš njegovo življenje, je prepričan Jan Bizjak, ki je s Petrom Vukotičem ne tako dolgo nazaj rešil propada japonski javor, ki bi ga investitor na neki lokaciji na Bledu zaradi gradnje posekal. »Javor ne raste tako hitro, a ta je zagotovo star več kot trideset let. Cel projekt je bil, da smo ga izkopal in prepeljali ter na novo zasadili na območju osrednjega blejskega parka.« Precej se je Jan Bizjak poglobil v zgodovino blejskih parkov, saj so ti v preteklosti že imeli pomembno vlogo in so bili ena blejskih znamenitosti. Na začetku prejšnjega stoletja so bili parki v lasti lastnikov vil, urejali so jih njihovi vrtnarji. Osrednji park, ki leži pod sedanjo občinsko stavbo, je leta 1890 uredil švedski arhitekt Karl Gustav Svensson, leto kasneje sta vrtnarja, brata Matevž in Joža Čop, po vzoru Svenssona zasnovala še zdraviliški park. Pomembna prelomnica je bilo leto 1938, ko je takratni župan vzel posojilo, parke odkupil in jih odprl za javnost. Po vojni so bolj ali manj ohranjali obstoječe stanje. V osrednjem delu parka niso samo avtohtone vrste dreves, ampak tudi drevesne vrste, ki prihajajo iz drugih delov sveta, kot so ginko, čuga, srebrna smreka, tulipanovec. Ohranjeni so divji kostanji, a obsežnejšim novim zasaditvam teh Jan ni naklonjen, ker je divji kostanj občutljiv na množico boleznih. Zadnje večje zasaditve so bile na začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je nov zasaditveni načrt pripravil Janez Petkoš. Tedaj so od dreves zasadili največ tisoč, ki

Jan Bizjak / Foto: Tina Dokl

je v Sloveniji zaščiteno drevo. »Tisa je lepo, nezahtevno, trdoživo zimzeleno drevo. Edina njena slabost je strupeno seme,« je pojasnil blejski vrtnar, ki si s sodelavci na Infrastrukturi Bled prizadeva, da Bledu z okolico vrnejo podobo zelenega raja. Ne samo za turiste, ampak predvsem za domačine, ki se sprehajajo okrog jezera in radi občudujejo naravo. »Še spodbudnejše je, da bomo tudi zaradi poslušne občine zasajanje nadaljevali v prihodnjih letih, da bo Bled vse bolj zelen in cvetoč, kot si to zasluži.«

Mogočna bela topola

Spomladi je ob jezerski obali cvetelo pet tisoč narcis, ki so jih barvno dopolnjevale spominčice in marjetice, modra in bela barva. Obiskovalci so dejansko dobili občutek »pomladi na Bledu«.

Poleti prevladujejo rumena, vijolična in bela kombinacija. »To je kulisa umetnice narave, njenih cvetočih travnikov, v kateri lahko opazimo veliko teh kombinacij; bele ivanjščice, penuše in rmani, rumene nokote, zlatice in regratovi cvetovi, vijolične detelje, grabljišča in žajblji. Pri zasaditvah imam rad umirjeno-pestro, najraje kombiniram trajnice in enoletnice, zasajamo pa po različnih višinah, tako kot si v naravi sledijo gozd z visokimi drevesi, nižje grmovnice in pokrivna podrast s cveticami, ki preprečuje izhlapevanje in erozijo.« Tudi na travnikih boste v pestri mavrični paleti rastlin našli od nizkih pokrovnih plazečih belih detelj pa vse do metrskih trav in cvetic. V cvetličnih gredah so jeseni najlepše hermeline, okrasne trave in astre, in če je lepa jesen, so v polnem razcvetu

še dalje, tagetesi, verbene, begonije. V zimski pravljici svoje mesto dobijo mačeha in rese. »Všeč mi je "star" način zasajevanja, ki posnema naravo. Kombinacije listavcev in iglavcev s cvetočimi grmovnicami in cvetličnimi gredami in urejenimi zelenicami, ki poskrbijo za piko na i. Iglavci so najlepši pozimi – ena od čudovitih blejskih jelk ima več kot sto let, listavci pa so najlepši spomladi in jeseni, ko zamenjajo svojo barvito obleko.« Med najstarejšimi drevesi v parku kraljijeta mogočna bela topola, ki sta bila najverjetneje zasajena okrog leta 1890. Že pred tridesetimi leti sta v višino merila 36 metrov, njun obseg pa je presegal štiri metre.

Plevela ne zanima njegov doktorat

Jan Bizjak je Leščan. Študiral je na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kot najboljšemu študentu v generaciji so mu na fakulteti ponudili mesto mladega raziskovalca. Še pred zaključkom doktorata se je pridružil ekipi v Garden Village na Bledu in zasadil sadno-zelenjavni in zeliščni vrt, čigar posebnost je, da si njihovi gostje pridelke lahko naberejo in pripravijo. Zanj je skrbel dobra tri leta, njegovo delo so prepoznali na Infrastrukturi Bled in ga lani povabili k sodelovanju. Tudi sam je začutil, da si Bled zasluži dolgoročen pečat na področju hortikulturne ureditve. »Na koncu verjamem, da bomo izoblikovali čudovito zeleno kuliso,« je prepričan Jan Bizjak, ki ima, kot pravi, odlične sodelavce in pridne znanja željne študente, ki k njemu prihajajo na prakso. Četudi z doktoratom v žepu je prepričan, da tudi pletje plevela potrebuje njegov par rok. »Vsak poklic in vsako delo in opravilo je oz. bi moralo biti enako vredno in cenjeno, najpomembnejše pa je, da ga opravljaš z zglednim in spoštljivim odnosom in v njem uživaš.«

Kmetija mu je dala drug pogled na življenje

»Hvaležen sem, da sem imel možnost odraščanja na kmetiji. Pomagal sem pri raznoraznih opravilih: košnji, pobiranju hrušk ... Dobil sem delovne navade in zdrav kmečki pogled na

življenje, hvaležen odnos do hrane, ki jo sam pridelam. Moje navdušenje nad vsem, kar je povezano z naravo, se je z leti samo krepilo. Minulo zimo sem bil vključen v zelo lep projekt v Halozah in na Kumu, v oživiljanje travniških sadovnjakov. S prijateljem Janijem Gačnikom sva bila izbrana na natečaju, tamkajšnjim ljudem pa smo v okviru slovensko-evropskega projekta strokovno pomladili 650 visokodebelnih dreves, lastniki sadovnjakov pa so za mladičev nasadov prejeli še mlade sadike visokodebelnih dreves starih sort. Ena mojih velikih želja je, da bi se vrnilo sajenje visokodebelnih travniških sadovnjakov; na poti na Blejski grad smo s sodelavci na pobudo župana in občine na primer že zasadili tepke. V Sloveniji bi glede na naravne danosti s tem zasadili begove, preprečili erozijo in ji vrnilo čudovito kuliso. Poleg tega je delo z naravo, četudi samo uro na dan, najboljša antistresna terapija.« Navdušen je nad tem, da je občina Bled družinam novorojencev letos prvič poda-

in da se jim vrača zaupanje, ki je bilo porušeno z občutkom, da se vsepovprek samo "žaga". Je pa to dolgotrajen proces, ker delamo na vseh aspektih: drevesih, cvetočih grmovnicah, rožah, travnatih zelenicah v celotni blejski občini in ne le v blejskih parkih. Letos se nam je pridružil še Borut Škarja, arborist, plezalec, tako da dejansko lahko celo leto delamo na drevesih, jih strokovno negujemo, skladno z arborističnimi smernicami. Povezuje mo se z lokalnimi izvajalci in dobavitelji, zato sadike rož in v manjši meri tudi dreves kupujemo pri lokalnih pridelovalcih,« je še pojasnil Bizjak in v smehu dodal, da najtisti, ki si prisvojijo cvetlice v blejskem parku, raje pridejo kar k njemu ponje, da jih ne bo treba ponovno saditi.

Ko bo vse urejeno, bo odnos ljudi spoštljivejši

O vsakem drevesu bi imel kaj povedati. Vrbe žalujke so od nekdanj prisotne ob vodi in nekaj najlepšega je, ko njene veje padajo v vodo in ribam ter racam nudijo senco.

Rožnate nove gvineje in bele begonije. Vsak letni čas je odet v svoje prepoznavne barve. / Foto: Tina Dokl

mila sadike starih sort jablan. Doma v Lescah v prostem času s partnerico Nino ureja kolekcijski sadovnjak starih odpornih sort sadnih dreves in jagodičevja z namenom, da bo ljudi lahko izobraževal o izbiri, zasajanju in cepljenju tolerantnih sort, izmenjavi cepičev, pravilni rezi rastlin in podobno. Z vizijo, da bi s pomočjo naravne selekcije v naravi obdržal samo odporne oziroma tolerantne sadne vrste in sorte, na način kot to že tisočletja vzorno in uspešno počne mati narava. »Tudi na Bledu smo v tem kratkem času naredili veliko lepega. Mislim, da so to začeli prepoznavati tudi domačini

»Vedno je treba imeti v mislih, da ni pomembno samo tisto, kaj je dobrega za ljudi, ampak za vsa živa bitja,« je prepričan. Svoje navdušenje do rastlin in spoštljivega odnosa do zelenega in urejenega okolja rad prenaša na druge, veliko predava o tem in piše članke. »Moja vizija je, da ko bodo na Bledu zelene zelo lepo urejene (ravno se ukvarjamo z njihovo sanacijo po postavitvi naimkalnega sistema), in ko bodo vsi deli parka taki, kot si zaslužijo, potem bo tudi odnos ljudi do zelenic, cvetličnih gred in okolja nasploh, spoštljivejši,« je prav tako prepričan Jan Bizjak.

Posvečajo se vsem vidikom: drevesom, cvetočim grmovnicam, rožam in travnatim zelenicam v celotni blejski občini, ne samo v blejskih parkih. / Foto: Tina Dokl

Z jezikom smo ali nismo

Dr.
Reginald
Vospersnik

Tako z besedami pisatelja Florjana Lipuša smisel truda za ohranitev jezika na Koroškem – pa ne le tam – kratko in jasno povzame dr. Reginald Vospersnik, dolgoletni ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Zaveden Slovenec, predan pedagog, pronicljiv mislec in intelektualec širokega duha se je sredi poletja ustavil na kratkem obisku v Radovljici.

MARJANA AHAČIČ

Sredi poletja je v Radovljico na obisk prišel dr. Reginald Vospersnik, dolgoletni ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, sicer pa tudi znan in spoštovan kulturni in politični delavec na Koroškem. V mesto je prišel, da bi se srečal z Juretom Sinobadom, bibliotekarjem in zgodovinarjem, ki je spomladi v svoji novi knjigi objavil faksimiliran natis prve knjižne izdaje Miklove Zale in prepis dramatisacije te zgodovinske povesti, ki je v prvi polovici prejšnjega stoletja v brezštevilnih uprizoritvah navduševala Slovence doma in po svetu. Povest je pred dobrim stoletjem dramatisiral Jakob Špicar, ki se je leta 1884 rodil v Skočidolu na Koroškem, nato pa dolga leta živel in ustvarjal v Radovljici.

Doktor Vospersnik, vi ste Špicarja osebno poznali, kajne?

Poznal sem ga, z družino smo bili osebno povezani, tako jaz kot moja mama. Špicarjevi so vedno, kadar so prihajali v svojo prvotno domovino, običajno v Podravlje, moj domači kraj, in Skočidol, ki je sosednja vas, kjer je bil Špicar rojen – njegova žena Maria pa v bližnjih Dolah – prišli tudi k nam na obisk. Špicar je bil zelo odločen mož. V Radovljici ga seveda nisem doživel, pač pa potem v njegovem stanovanju v Ljubljani, na Cankarjevi 5, se še spomnim. Imela sta z ženo Marico veliko, staro stanovanje in zdi se mi, da je portret Prešerna, ki sem ga danes videl v radovljiški knjižnici, nekoč visel pri njem doma v Ljubljani.

Glede na to, kaj vse je v življenju počel, je imel ogromno energije. Se ga tudi vi spominjate kot takšnega?

Seveda, zelo ustvarjalen je bil. Imam na kupe gradiva o njem in njegovem delu, saj sem tudi kdaj pa kdaj kaj napisal o njem, v slovenskem in nemškem tisku.

Kaj vidite kot posebno kvaliteto Špicarjevega dela?

Bil je ljudski pisatelj, pa nikakor v slabšalnem smislu; bil je človek, ki je pisal za preproste ljudi. Miklova Zala je, kot veste, doživela nešteto uprizoritev, od Jesenic naprej, kjer so jo na oder postavili krstno, in potem seveda na Koroškem.

Dr. Reginald Vospersnik v radovljiški knjižnici

Predvsem je pomembna narodno-obrambna posebnost, ki jo najdemo v domači vseh njegovih delih.

Kaj je ljudi tako prevzelo, da so tako trumoma hodili na uprizoritve Miklove Zale?

Prav gotovo spektakularnost uprizoritev. Načeloma so jih pripravljali na prostem, s konjeniki in kostumi – tega se na podeželski oder niti ne bi dalo postaviti. Igre se spomnim kot zelo dolgovezne, a nikakor ne dolgočasne; prireditev je trajala tri do štiri ure, s kakšnim odmorom vmes ... Včasih je bila predstava dogodek leta. Gremo gledat igro, so rekli ljudje.

Kako danes poznajo Miklovo Zalo na Koroškem?

Skorajda je ne poznajo. Zdaj jo je Jure Sinobad nekoliko populariziral s tem, da jo je izdal v knjižni obliki. Mohorjeva je pred leti izdala nemški prevod, h kateremu sem prispeval uvodne besede, ampak mladim to ne pomeni več dosti. Delo se jim zdi starinsko, če bi delo prebirali ali gledali, bi jih verjetno danes motila Sketova in Špicarjeva antisemitska tendenca. Terseglav, na primer, je v njej negativno prikazani vaški žid, jud, opremljen z vsemi klišeji, ki jih poznamo.

Kakšna je kulturna povezava med Slovenijo in Koroško v zadnjih letih?

Kulturne vezi vsekakor so, čeprav zaradi geografskih okoliščin, ki jih predstavljajo Karavanke, manj intenzivne kot na Tržaškem in Goriškem. Običajno

imajo naša domača koroška društva kako partnersko društvo v Sloveniji; Radiše so recimo povezane s Kro-po, če navedem primer iz radovljiške okolice.

Občutite, da se je v tem smislu kaj spremenilo, odkar smo vsi del Evropske unije?

Prestop meje je zdaj samoumeven, kar je seveda velika prednost. Stiki v skupni Evropi so postali še bolj živahni in samoumevni.

Se vam zdi, da si Slovenci na tej strani meje bolj želimo stikov s Korošci kot vi z nami?

Ta izrazita težnja povezovanja danes ni več tako živa kot nekdanj, ker postajajo stiki samoumevni. Spomnim se, da je v šestdesetih in sedemdesetih letih obstajal kulturni sporazum med celovškimi gledališčem in ljubljanskim gledališčem o izmenjavi predstav. Danes ga ni več, ker so izmenjave nekaj običajnega. Danes je tudi (skoraj) samoumevno, da imajo nemški koroški zbori v repertoarju vsaj eno slovensko pesem. Če na primer zbora iz Heiligenbluta in Železne Kaple, če navedem dva geografska ekstrema, drug drugega povabita na prireditev, je normalno, da bo nemški zbor naštudiral in na koncertu zapel tudi kako slovensko pesem. Kot poklon koroškemu Slovincem.

Kaj se je spremenilo, da je to postalo nekaj običajnega?

Vzdušje se je spremenilo. V sedemdesetih letih smo imeli spor zaradi krajevnih napisov; tedanji deželni

glavar Sima je dal postaviti nad dvesto dvojezičnih krajevnih napisov, ki so jih nemško-nacionalne sile v nekaj nočeh nasilno odstranile. Sledile so dolgoletne debate o tem, koliko napisov naj bi bilo in v katerih krajih. A to je zdaj z nad 170 napisov, ki jih imamo, rešeno, in danes ni več tema, o kateri bi se govorilo, kar je za Slovence na Koroškem veliko olajšanje. Vzdušje v deželi nam je zdaj bistveno bolj naklonjeno. Moja žena, ki je prav tako kot jaz upokojena učiteljica, vodi že vrsto let tečaj za zainteresirane nemško govoreče Korošce. Zanimanje je nadvse razveseljivo. Predvsem prihajajo starejše gospe in gospodje, ki odkrivajo svoje korenine. Spomnijo se babice, deda iz Kamnika, z Jesenic ... in želijo oživiti jezikovno to svoje slovenstvo.

Večje zanimanje za slovenščino se čuti tudi v dvojezični šoli, kajne?

Seveda, tam še posebno. V sedemdesetih letih smo zaznali ogromen upad prijavnosti k dvojezičnemu pouku, saj je na koncu obiskovalo le še manj kot 15 odstotkov vseh otrok dvojezični pouk. No, število zdaj spet narašča in je doseglo že okrog petdeset odstotkov šoloobveznih otrok. Skrb vzbujajoče pa je to, da večina otrok, ki se šolajo na dvojezičnih šolah, ne prihaja iz družin, v katerih bi bila pogovorni jezik slovenščina. Motiv staršev, ki otroke vpisujejo v dvojezične šole, je odkrivanje korenin, gospodarska korist, turizem ..., ne le narodnostni, ampak tudi praktični.

Kako pogosto pa vi pridete v Slovenijo? Kaj je tisto, kar vas najbolj vleče?

Prijatelji, veliko znancev ... In skupni projekti; prav zdaj izdajamo knjigo, liriko Erika Prunča, nekdanjega profesorja in predstojnika Inštituta za izobraževanje prevajalcev in tolmačev v Gradcu. Pri njegovi prvi pesniški zbirki Tihožitja sem sodeloval že leta 1965, po njegovi smrti pa se mi je oglasila vdova in mi povedala, da je v njegovi zapuščini našla novo pesniško zbirko. Zbrane pesmi, ki so že v tisku, bosta skupaj izdali Mohorjeva in Slovenska matica. Tudi v tem je neka simbolika, saj je bil Prunč vedno zelo povezan s Slovenijo, bil je tudi dopisni član SAZU in častni senator ljubljanske univerze.

Kaj bi nam, Gorenjcem, iz zakladnice koroške literature priporočili v poletno branje?

Na vsak način je med mojimi priporočili vedno Florjan Lipuš, morda Odstranitev moje vasi ali pa Zmote dijaka Tjaža, njegova prva knjiga, s katero je postal znan. Kajpada tudi Maja Haderlap in njen Angel pozabe, koroški avtor pa je seveda tudi Peter Handke, ki je tudi eden od tistih, ki se je šele kasneje, v svojem zrelem obdobju, zavedel svojih slovenskih korenin. Pa naj tu omenim še našega novega direktorja dunajskega Burgtheatra Martina Kušaja, ki je študiral v Ljubljani, kjer se je naučil odlično slovensko. Da se direktor take prestižne ustanove, kot je Burgtheater na Dunaju, v javnosti s ponosom prizna kot Slovenec, to so znaki spremenjene atmosfere na Koroškem. Kaj takšnega še pred nekaj leti ne bi bilo mogoče. Verjamem, da je Martin Kušaj eden tistih, ki se najbolj zavedajo povezovalne vloge kulture.

Se torej strinjate, da je kultura tista, ki nas najbolj povezuje?

Jezik in kultura, to nas povezuje, kaj pa drugega! Ali kot je v svojem govoru, ko je prejel Prešernovo nagrado, rekel pisatelj Florjan Lipuš: »Z jezikom smo ali nismo«. To je na najkrajšo formulo spravljen smisel našega truda, prizadevanj za ohranitev jezika. Tega se slovenski starši na Koroškem še zmeraj premalo zavedajo.

»Na vsak način je med mojimi priporočili vedno Florjan Lipuš, morda Odstranitev moje vasi ali pa Zmote dijaka Tjaža, njegova prva knjiga, s katero je postal znan. Kajpada tudi Maja Haderlap in njen Angel pozabe, koroški avtor pa je seveda tudi Peter Handke, ki je tudi eden od tistih, ki se je šele kasneje, v svojem zrelem obdobju, zavedel svojih slovenskih korenin.«

Na robu

Zgodba, ki je ne bi smelo biti

MILENA MIKLAČIČ

usode

»Pogosto se razjezim, ko poslušam debate, kakšni so videti pedofili. Ljudje si jih predstavljajo, da so to ali pijanci, nasilneži ali lopovi, ki so na poti v zapor,« modruje Janka in nadaljuje:

»Na videz smo bili čisto normalna družina: oče je bil vodja bančne podružnice, mama pa je delala v računovodstvu. Brat, ki je bil dve leti mlajši, je bil davnovček. Imeli smo hišo, nekaj vrta, njivo in sadovnjak. Redili smo kokoši in prašička. Na oknih so se šopirile bršlinke, bili smo med prvimi v

kraju, ki smo posadili ameriške borovnice. Mama je na črno vodila računovodske posle nekaterim obrtnikom, ata pa je vsaj dvakrat tedensko balinal. Bila sem povprečnega videza, imela sem preveč skupaj zraščene zobe. Le moji lasje so bili košati, skodrani kot pri Skodrani Suzy. Tako se je imenoval nek film, ki sem ga nekoč videla na televiziji.

Starša sta si skrb za otroka "pravično" razdelila. Z bratom je bilo več dela, zato je zanj skrbela mama. Jaz sem bila pridna in ubogljiva, zato me je porinila v očetovo naročje. Kadarkoli sem jo za kaj prosila, me je zavrnila in me poslala k njemu.

Ne spominjam se točno, zakaj, a v plenice sem lulala in kakala še pri štirih letih. Ko me je ata previjal, sem zmeraj kričala. Pogosto se nisem umirila niti, ko so me posadili med igrače in mi ukazali, naj bom tiho in se igram.

Za peti rojstni dan sem dobila čokoladno torto, na kateri je pisalo: Bodi vesela, rada se smej, srček pa vedno zaklenjen imej! Ko so sorodniki odšli domov, me je oče vzel v naročje in me odnesel v svojo posteljo. Mislim, da se je takrat zgodila prva večja zloraba, ki je še do danes nisem pozabila. Oče me je slekel, in me posadil na mednožje. Njegove dlake so me

bodle v ritko. Predvidevam, da si je mednožje bril in da so mu takrat, ko me je zlorabil, dlake že toliko pognale, da so bile kot ostre bodice. Jokala sem in klicala mami, a je ni bilo. Pa vem, da je spala v sosednjem prostoru. Zakaj ni prihitela na pomoč, nisem nikoli izvedela. Sta imela tih dogovor, da bo lahko izrabljala mene v zameno, da pusti njo pri miru? Ne vem. Obesila se je, preden sem toliko odrasla, da bi jo lahko vprašala.

Ob sobotah je ata klal kure. Ne le domače, tudi druge. Prinašali so mu jih od vsepovsod. Mama jih je potem očistila v kropu. Nama z bratom ni dovolila, da bi gledala. Po petem rojstnem dnevu pa me je ata nepričakovano prišel iskat in mi ukazal: "Tukaj stoj in glej!" Tresla sem se od strahu. Vsakič, ko je sekira padla na kokošjo glavo in jo odkrhnila, me je pogledal, kot bi mi hotel reči: "Če boš kaj izčvekala, bo tudi tvoja glava odletela!" Kokoši se mi še danes gnusijo. Prav tako se mi gnusijo vse živali, ki imajo perje.

Bolj ko sem odrasčala, več si je oče upal. Med počitnicami, konec tretjega razreda je že poskušal iti "do konca". Na bolečino sem se že tako navadila, da niti kričala nisem več. Mama je začela piti in tudi za brata se ni več

brigala. Obiskoval je posebno šolo, med tednom je bil v internatu, v petek pa je hodil ponj ata.

V šoli sem bila tiha, držala sem se zase. Ko sem bila vprašana, iz sebe nisem spravila niti besedice. Učiteljice se je zdelo čudno. Kontrolne naloge sem zmeraj pisala odlično, ustne ocene pa so bile med ena in dve. Večkrat je naročila, naj mama pride v šolo, a je nikoli ni bilo.

Mislim, da so se učitelji "tolažili", da smo malo čudni zaradi brata, pa se zato niso z menoj ukvarjali več, kot je bilo treba. Škoda. Če bi se, potem v sedmem razredu ne bi zanosila.

Oče me je odpeljal k zdravniku in mu razlagal, da se mu zdi, da sva nekaj imela z bratom. Zdravnik je kimal in ne da bi me kaj vprašal, četo drži, me je poslal v bolnišnico na splav. Tisti teden je oče izjemoma sekal glave kokošim že v četrtek. Nič mu ni bilo treba reči. Vedela sem, kaj pomeni "sprememba urnika": "Če boš v bolnišnici zinila, kdo je za nosečnost kriv, se ti bo zgodilo enako."

Še zmeraj imam pred očmi prizor iz ordinacije. Ležala sem na ginekološkem stolu, ginekologinja pa je očetu razlagala o intenzivnem spolnem nagonu, ki ga imajo davnovčki. Sproščeno

sta kramljala, kot da me ne bi bilo zraven.

Jeseni istega leta se je mama obesila v svinjaku. V sebi nisem čutila ne obžalovanja ne bolečine. Vseeno mi je bilo. Ljudje so prihajali v hišo in tolažili očeta, ki je ostal sam s kriplom in čudaško hčerko.

Kmalu si je našel drugo žensko, a ne iz domače vasi. Domov je ni pripeljal, ker doma je imel mene. Po splavu spolnih odnosov nisva več imela, zadovoljevati sem ga morala z usti.

Končno se je prikazala luč na koncu tunela! Zaključila sem osemletko in treba se je bilo odločiti za eno od srednjih šol. Odločila sem se za vrtnarsko srednjo šolo. Pa ne zato, ker bi me vrtnarjenje privlačilo, temveč zato, ker je bila ta šola najbolj oddaljena od našega kraja.

Tisto leto so v rojstni vasi delali vodovod in kanalizacijo. Eden od najbolj zaslužnih za ta projekt je bil oče. Dobil je tudi občinsko priznanje. V Celju sem začela pisati dnevnik. Iz učenke, ki je imela v osnovnošolskem spričevalu same dvojke, sem se spremenila v odličnjakinjo.

Po maturi, ki sem jo opravila z odliko, sem očeta prijavila. Policist, ki me je zaslíhal, je hotel vedeti vse podrobnosti o tem, kaj se je

dogajalo med menoj in očetom. Gledala sem v tla in molčala. Trudila sem, da bi mu razložila, kako je bilo, a iz mene ni prišla niti ena sama beseda.

"Pejt se ti drgam zajebavat!" mi je, ko ga je minilo potrpljenje, zabrusil in me nagnal skozi vrata.

Vstala sem in odtavala skozi vrata, kot bi bila mesečna.

Še dobro, da nisem imela časa misliti nase, saj sem si morala poiskati službo. Najprej sem se zaposlila kot sobarica, potem sem našla delo v recepciji, pol leta sem nadomeščala varuško v nekem vrtcu. V dveh letih sem prihranila toliko, da sem se lahko vpisala na fakulteto.

Psihoterapevta sem poiskala šele pred tremi leti, ko mi je sestrična sporočila, da je umrl brat. Čisto me je vrglo. Na dan so privreli spomini. Ni mi bilo lahko. Moja duša je bila prepolna potlačenih travm. Še zmeraj sanjam, kako bom nekoč zvezala očeta, potem pa mu bom počasi in po centimeter rezala s telesa meso. Vse dotlej, dokler ne bom prišla do srca, ki pa ga bom vrgla kokošim.

Sem pa še zmeraj samska, ne prenesem dotika odraslih oseb. Zelo trpim in res ne vem, kaj bi bilo z menoj, če mi psihoterapevt ne bi pomagal in mi stal ob strani.«

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Lovrenc Pogačnik in slovenščina v cerkvi

PETER COLNAR

Med Kranjčani, ki so ostali v zgodovinskem spominu davne preteklosti, je tudi jezuitski pridigar Lovrenc Pogačnik, ki se je rodil 5. avgusta 1698 v Kranju. Med drugim je zanimivo njegovo delovanje, v katerem je uporabljal tudi slovenščino. Tako je vplival na delo nekaterih drugih duhovnikov. Umrl je v Zagrebu 11. novembra 1768.

V Ljubljani je končal gimnazijo in študij filozofije, študij moralne teologije ter kanoničnega prava. Dne 14. oktobra 1723 je stopil na Dunaju v jezuitski noviciat. Slovesno zaobljubo je opravil v Ljubljani 2. februarja 1734. Kot slovenski pridigar je deloval največ v Ljubljani (od 1727 do 1762) pa tudi po drugih krajih avstrijske jezuitske pokrajine, kjer so potrebovali slovenskega pridigarja, kot na primer v Gorici,

Celovcu in Trstu. Tri leta je bil načelnik ljubljanske Bratovščine smrtne trpljenja Kristusovega, dvanajst let katehet in istočasno štirideset let slovenski pridigar.

Leta 1762 se je za vedno poslovil od Ljubljane. Dve leti je bil pridigar v Trstu, konec leta 1764 pa so ga poslali v Zagreb, kjer je ostal do smrti 11. novembra 1768. Zaradi svoje šibkosti in izčrpanosti je lahko opravljal le službo spirituala laičkih bratov, ki jim je vsak večer dajal točke za meditacijo.

Njegovo znanje jezikov je tako kot običajno pri slovenskih jezuitih obsegalo slovenščino, nemščino, latinščino, italijanščino in toliko hrvaščine, da je v Zagrebu lahko spovedoval. Sloves o njegovi vnemi je bil odličan, vendar kot vodja Bratovščine smrtne trpljenja Kristusovega še ni uvidel, da

bi ta bratovščina potrebovala slovenski in nemški tekst.

Pero slovenščine so mu potisnile v roke šele mnogo let pozneje potrebe v ljubljanskem ordinariatu. Pripisujejo mu tri spise, natisnjene leta 1757 v Trstu. Najpomembnejša teh knjig je prvi obredniški kompendij (predpisana snov) s slovenskimi teksti. Gre za neurdni priročnik, ki naj bi nadomeščal tisti obrednik, ki ga je oskrbel škof Künburg z mislijo, da je treba v ljubljanski škofiji posebnosti oglejskega obreda nadomestiti z rimskim, obenem pa upoštevati tudi potrebe domačega okoliša. Šlo je za to, da je bilo treba prilagoditi poleg latinskega tudi nemško besedilo, namenjeno za krst, obhajilo in poroko, ter pesem, ki jo je na velikonočno jutro v narodnem jeziku pel zbor v ljubljanski škofiji.

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- V časopisu Slovenski učitelj je bil 5. 8. 1876 zapelejen dopis Iz Gorenjskega, v katerem je dopisnik napadel šolskega nadzornika. Kasneje je bila zapelejena tudi cela številka časopisa – zaradi kratkega poslovenjenega spisa Šiba zabranjena, zapor tudi zabranjen.
- V Breznici pod Lubnikom se je 7. 8. 1887 rodil jezikoslovec, profesor, prevajalec in šolnik Lovro Sušnik. Med prvo svetovno vojno je bil ranjen na ruskem bojišču. Po vojni je služboval na gimnaziji v Kranju in klasični gimnaziji v Ljubljani. Po upokojitvi se je posvetil jezikoslovnim vprašanjem in bil honorarni sodelavec SAZU pri pripravi gradiva za Slovar slovenskega knjižnega jezika.
- V Tržiču se je 9. 8. 1826 rodil kolar in ljudski pesnik Vojteh Kurnik. Umrl je 3. 11. 1886.

Pogačnik je potrebo po slovenskem besedilu pošteval samo pri krstu, kjer je imel Vero in Oče naš v slovenščini. Tega se je držal tudi pri obhajilu, kjer se je

lahko duhovnik na vernika obračal v slovenskem jeziku. Tako pa ni bilo pri poroki in velikonočnem obhodu, vendar pa je dodal molitve za umirajoče.

Veuve Clicquot

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

To je znamka enega najboljših francoskih šampanjcev in v prevodu preprosto pomeni vdova Clicquot. Je zgodba o vztrajnosti, podjetnosti, drznosti in kvaliteti. Barbe-Nicole Clicquot Ponsardin, rojena 1777 v Reimsu, je odraščala v premožni družini tekstilnega magnata in se šolala v bližnjem kraljevem dekliškem liceju. Poročila se je v času napoleonskih vojn. Njen tast je imel malo podjetje za penecé vino v Reimsu. Posli takrat niso cveteli in Barbe-Nicole je bilo komaj 27 let, ko je ovdovela. Ljudje so pričakovali, da se bo morda vnovič poročila, a 'veuve Clicquot' se je lotila za tisti čas nezasišlanega posla. Prevzela je možovo klet, saj je imela kot vdova pravico, da posluje z

bankami in sklepa pogodbe. Imela je sposobnega potnika, ki je z uspehom trkal na vrata evropskih vladarskih hiš in navduševal s pijačo mehurčkov, ki takrat na pogled ni bila dosti privlačna – bila je sivkasto rožnate barve zaradi usedlin kvasovk. S svojim več kot nadarjenim kletarjem Antonom von Müllerjem, po rodu Nemcem, je leta 1813 iznašla klasično metodo pretresanja, s katero je bilo mogoče odstraniti usedlino kvasovk. Šampanjec je bil zdaj veliko lepše barve, nič več moten in s prevelikimi mehurčki. Doku-povala je zemljo na najboljših legah, saj so njeni vinogradi v bližnji okolici kmalu merili štirideset hektarov. Ko si je Evropa celila rane po Napoleonovem dokončnem porazu, je 1814 najla ladjo in preko vseh prepek spravila krepke zaloge šampanjca do Sankt Peterburga; rusko plemstvo se je podložniško vdajalo zapeljivi tekočini. Leta 1820 je izvozila v svet že 175.000 steklenic. Ko je v Kaliforniji izbruhnila zlata mrzlica, je vzcvetelo novo tržišče. V Franciji in v svetu je zaslovela kot 'velika dama šampanjca'. Leta 1843 je kupila in prenovila grad Boursault v istoimenskem kraju, približno štirideset kilometrov od Reimsa, kamor se je tudi vselila, saj se je njeno bogastvo nenehno večalo. Rada je brala, se izobraževala, včasih celo kaj spletla in se, ko se je leta

1864 upokojila, igrala s pravnukinjo. Poslov ni predala družini, saj je vedela, da je njen zet sanjač in – tako so govorili – tudi kockar. Imela je družabnika, ki je pozneje podjetje odkupil – ime pa je ostalo in še ostaja znotraj velikega koncerna. Dandanes je v kleti 24 kilometrov urejenih hodnikov, polnih nepreglednih različnih vrst šampanjcev. Leta 1972 so ustanovili tudi nagrado 'veuve Clicquot' za inovativne podjetnice, ki se podeljuje v osemnajstih državah.

Grizljajček k šampanjcu ali penini

Za 6 oseb potrebujemo: 6 listov solate, 24 rezin bagete, 100 g masla, 1 večjo prekajeno postrv, 100 g sladke smetane, 1 žlico naribanega hrena, 4 polovičke marelic ali breskev (lahko vloženi), sol, nekaj vejic koprca.

Solatne liste operemo in osušimo. Rezine bagete tenko namažemo z maslom. Postrv filetiramo, dobro očistimo koščic in natrgamo na 24 delcev. Sadeže narežemo na majhne kockice. Smetano stepemo, rahlo osolimo in previdno vmešamo hren in koščke sadežev.

Na namazane rezine damo listič solate, nanj položimo košček postrvi, na vrh pa kanček smetane s hrenom in koščki marelice/breskve. Okrasimo z vejico koprca.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Natikači so že lahko poletno razkošje za noge, dokler ostanejo v dolini. Zgovorne karikature Marka Kočevarja so na ogled v Slovenskem planinskem muzeju pod naslovom Nazaj v planinski raj ≠ instant planinski raj. Kako je torej tudi v hribih, pa tako ne bi smelo biti? S. K. / Foto: Tina Dokl

Sloviti Jelenov klanec v Kranju je med kolesarji takoj za Vrščem pri nas najbolj znan in opevan klanec v državi, ki vsakemu ljubitelju kolesarstva, tako profesionalnim tekmovalcem kot nedeljskim rekreativcem, vzbuja občutke strahospoštovanja. Na dirkah je po navadi prihranjen za konec in nemalokrat se prav na njem odloča o zmagovalcu. Pot navkreber zahteva mnogo energije, spust pa obilo zbranosti ter previdnosti – pogumni in iznajdljivi mladenič je na nedeljski dirki blažil hitrost na svoj način. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (498)

Vodnik v Posočje

MIHA NAGLIČ

»Posočje je območje severozahodne Slovenije, ki mu daje ime pa tudi podoba, ritim in lepota reka Soča s svojimi stranskimi pritoki in dolinami. Glede na geografske, kulturne, etnološke in zgodovinske danosti ga delimo na Zgornje, Srednje in Spodnje Posočje. Zgornje Posočje sega od izvira Soče do Tolmina, Srednje se nadaljuje do vstopa Soče na Goriško ravan, Spodnje Posočje pa imenujemo svet med ožino pri Solkanu in izlivom Soče v Jadransko morje. Če se od izvira Soče v Trenti popeljemo ob njeni strugi, nas med potjo pričaka nekaj večjih in pomembnejših krajev, kot so Bovec, Kobarid, Tolmin, Most na Soči, Kanal ob Soči, Nova

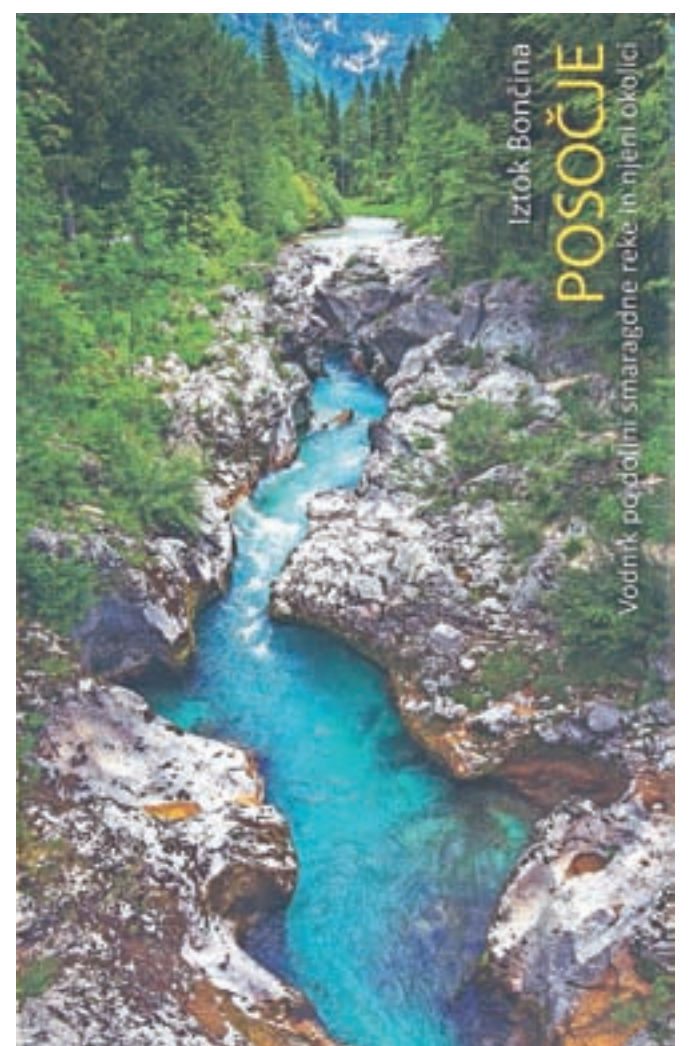
Gorica. Domačini o njih pogosto govorijo v smislu širše regije, zato so se uveljavili izrazi, kot so Bovško, Kobariško, Tolminsko. Tudi pokrajine ob drugih večjih slovenskih rekah, kot so Sava, Drava, Mura, Krka, Kolpa in še mnoge druge, se seveda ponašajo s številnimi in raznovrstnimi naravnimi zanimivostmi. Vendar pa bi naziv najlepše slovenske reke večina Slovencev pa tudi tujih obiskovalcev brez vsakršnega dvoma podelila reki Soči oziroma 'bistri hčeri planin', kot jo je imenoval pesnik Simon Gregorčič. Njen razigrani tok, razčlenjena struga, ozke in strme soteske, globoka korita, predvsem pa smaragdne dni, zeleno modri odtenki vode jo uvrščajo med najbolj prepoznavne, občudovane

in obiskane evropske reke. Čeprav je Soča razmeroma kratka, saj od izvira do izliva meri le 137 kilometrov, pa na poti do Jadranskega morja svojo podobo pogosto spreminja, od divjega, razpenjenega hudournika do nežne, počasne in umirjene reke. V zadnjih letih je v Sloveniji, pa tudi v Evropi postala sinonim za vodne športe. Spomladi, poleti in jeseni si jo v polni meri privoščijo mnogi adrenalinski navdušenci, ki se po njenih brzicah spuščajo z gumijastimi čolni, kajaki in rečnimi bobi (hydrospeedi) ali pa se trudijo premagati ozke soteske in slapove med kanjoninom.

Iztok Bončina, Posočje: vodnik po dolini smaragdne reke in njeni okolici, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2019, 160 strani

Športniki pa niso bili prvi zanesenjaki, ki so odkrili tolmune in brzice na Soči. Že zdavnaj pred njimi so njeno bogastvo izkoriščali ribiči muharji, ki jih privlači predvsem znamenita soška postrv ...« (str. 6–7)

Gorenjci živimo v gornjem Posavju, ob pritokih Save, ki je v primerjavi s Sočo reka veliko večjega formata. Vendar nas Soča in Posočje vznemirjata prav zato, ker sta drugačna, ker dišita po Sredozemlju in nas nenehno vabita na našo zahodno stran, v Mediteran. In na teh sredozemskih poteh nam pride prav tudi tale simpatični vodnik.

razpredrilo GG

PRAZNIK IDRIJSKEGA ŽLIKROFA (1)

OKUSNA IDRIJSKA SPECIALITETA

Konec avgusta – natančneje 24. avgusta – v Idriji organizirajo Praznik idrijskih žlikrofov. Za organizacijo prireditve stoji Mladinski center Idrija, ki želi, da bi idrijski žlikrofi kot dediščina preživel in ostali zanimivi tudi za zanamce. Spoznajte torej stoletno zgodbo jedi, ki iz tradicije prehaja v sodobnost.

Alenka Brun

Žlikrofi so okusne in edinstvene polnjene testenine in danes pripovedujejo tudi zgodbo o lokalnih surovinah, o »zero waste« miselnosti stoletja, preden je postala popularna, o težkih razmerah v hribovitih Alpah ter o migracijah, s katerimi so v Idrijo prišle polnjene testenine ter se tu na unikaten način izoblikovale v žlikrofe. »Idrijski žlikrofi utelešajo skromnost, iz katere nastaja vrhunskost. To je navsezadnje bistvo Idrije, saj je iz preprostih osnov – v primeru žlikrofov so to moka, jajca in krompir – uspela ustvariti zelo samosvoje in razpoznavne rešitve,« pravi Tilen Božič, Matevž Straus in Drejc Kokošar, organizatorji omenjene prireditve pod okriljem Zveze društev Mladinski center Idrija, s katerimi smo se pogovarjali.

V osnovi priprava okusnih idrijskih žlikrofov ni težka, a si morate zanjo vzeti čas. / Foto: arhiv organizatorja dogodka

Idrijski žlikrof je zaščiten.

Idrijski žlikrofi so že od leta 2002 nacionalno zaščiten jed, povrh vsega pa so v letu 2010 prejeli tudi evropsko zaščito kot zajamčena tradicionalna posebnost. S tem se je idrijskim žlikrofum priznal poseben status v nacionalni kulinariki, ta zaščita pa pogojuje tudi podroben postopek izdelave po tradicionalni recepturi in na tradicionalen način. Le

tisti proizvajalci, ki se držijo tega postopka, pridobijo certifikat in pravico do uporabe imena idrijski žlikrofi.

Zakaj žlikrofi in ne žlinkrofi? Ljudje še sprašujejo po idrijskih žlinkrofih?

Takih se vsako leto nekaj najde. Obe besedi sta izvedenki iz nemške besede Schlipkrapfen, ki je prav tako jed na avstrijskem Koroškem

in Tirolskem. V lokalnih dialektih se je ime popačilo, žlinkrofi so pogostejši na Gorenjskem, predvsem pa na Savinjskem, kjer imajo lastne izpeljanke žlinkrofov, ki se od idrijskih žlikrofov razlikujejo po tem, da so večji in imajo drugačno polnilo. Bistvo idrijskih žlikrofov je namreč polnilo iz krompirja, ocvirkov, drobnjaka in majarona.

Kako se je vse skupaj začelo? Kakšna je zgodba idrijskih žlikrofov? Njihovo obliko naj bi navdihnil Napoleonov klobuk – to drži?

Najbolj verjetno razlago izvora idrijskih žlikrofov je postavil Karel Bezeg, raziskovalec idrijskih šeg in običajev, ki je leta 1956 po pogovorih s starejšimi Idrijčani ugotovil, da so žlikrofi v Idrijo prišli okrog leta 1814 z rudarsko rodbino Wernberger, ki se je na območje preselila iz takrat ogrskega (sedaj romunskega) rudniškega območja Oravica v Banatu. Polnjene testenine so sicer tipična rudarska (hribovska) hrana, poznamo jih tako v Alpah kot tudi v Karpatih, tako da je lahko tudi rodbina Wernberger sam način priprave že prej v Romunijo prinesla iz Tirolske ali Koroške, kar priča tudi ime žlikrofi, ki izhaja iz nemške besede, kar smo že omenili. Žlikrofi so svojo unikatno obliko dobili nekako proti koncu 19. stoletja, nadev pa se je verjetno ustalil šele v 20. stoletju. Čeprav resnično spominjajo na Napoleonov klobuček, pa je verjetno oblika nastala iz praktičnega razloga – da se žlikrofi ne razkuhajo oziroma razpadejo. Vsekakor pa so dokaz iznajdljivosti idrijskega človeka.

Posebej znani so idrijski žlikrofi z bakalco.

Idrijski žlikrofi so bili v težkih časih rudarstva praznična jed, ki

Idrijski žlikrofi z bakalco so zelo prepoznavni, vam pa na Prazniku idrijskih žlikrofov v domači Idriji te kombinirajo tudi z drugimi okusi.

se je kuhala ob posebnih priložnostih. V preteklosti, ko je bilo meso na mizi bolj poredko, je bila omaka iz koštrunovega mesa prava poslastica. Bila je tako dobra, da so vanjo pomakali – »bakali« kruh, iz česar se je kasneje izpeljalo ime bakalca. Danes bakalco pripravljajo iz ovčetine, številna zelišča pa ji dajo čisto poseben okus. Lahko pa žlikrofe pripravimo tudi z govejim golažem, pogosta je tudi priprava s pečenko oziroma pečenkino omako, z gobovo omako, še najbolj enostavna ter tudi zelo tradicionalna postrežba idrijskih žlikrofov pa je z ocvirki in drobnjakom.

Idrijski žlikrofi so lahko samostojna jed, lahko pa tudi priloga. Kaj opažate: po katerih prilogah ljudje najraje posegajo?

Kuharske metode se spreminjajo in tudi žlikrofi, kot izrazito tradicionalna jed, gredo v korak s časom. Na Prazniku idrijskih žlikrofov smo v minulih letih že videli različne poizkuse, kako idrijske žlikrofe postaviti v sodoben čas, a s spoštovanjem do tradicije. Različni kuharski mojstri so z edinstvenimi

prijemi pripravili žlikrofe na povsem nov način: s teranovo omako, v posebni smetanovi omaki s tartufato in parmezanom, v omaki svežega paradižnika s starano gavdo ... Pri organizaciji prireditve venomer spodbujamo ponudnike, da pripravijo nove, unikatne omake, s katerimi idrijski žlikrofi dobijo povsem nove, sveže okuse. Letos nam nekaj posebnega obljublja kuharski mojster mlajše generacije – Črt Butul.

Kaj pa priprava idrijskih žlikrofov: je zapletena?

V osnovi ni, je pa zamudna. Posebej je namreč treba pripraviti testo in ga razvaljati na primerno debelino. Pripraviti je treba še polnilo iz krompirjeve mase, ocvirkov in začimb ter ga oblikovati v ravno prav velike kroglice. In potem je tu najbolj precizen del: pazljivo zavijanje in oblikovanje majhnih polnjenih testenin, z lepo specifično kapico. In ker dober jedec poje vsaj trideset žlikrofov, nekateri pa tudi petdeset in več, so morale naše none in mame ob posebnih priložnostih tako pripraviti tudi več kot petsto žlikrofov.

JAKA

Glasbeni zaključek v Trziču

Bliža se zadnji glasbeni večer v Trziškem muzeju. V petek, 23. avgusta 2019, bodo ob 20.30 nastopile Katrinas, skupina treh vrhunskih glasbenic, ki jih povezujejo skupne glasbene vizije in ustvarjalni zagon. Obiskovalci bodo lahko prisluhnili večglasni vokalni glasbi, ki ljudem prenaša pozitivno sporočilnost. Dan kasneje, v soboto, 24. avgusta 2019, pa se bo s Festivalom Paradiž zaključil cikel glasbenih večerov. Lahko se boste družili ob vrhunski glasbi, pijači in hrani. Ob 18.30 bo namreč na sporedu Kuhna na prostem, kjer boste na dvanajstih stojnicah lahko preizkusili specialitete lokalnih ponudnikov. Ob hrani in pijači bo tudi pestro ulično dogajanje in Godalkanje s Slovenian Fiddle Gang, ob 20.30 pa napovedujejo veliki koncert Big Banda RTV Slovenija z Nuško Drašček in Romano Krajnčan ter posebnim gostom – Ladom Bizovičarjem.

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Vse se bo dogajalo z razlogom in niti najmanjše malenkosti ne boste prepustili naključju. V ljubezni boste previdnejši in ne boste obljubljali stvari, ki jih kasneje ne bi mogli izvesti. Točke na partnerjevi strani si boste pridobili z ustrežljivostjo.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Z vsemi izzivi se boste spoprijeli brez omahovanja. Cilji, ki so pred vami in si jih želite doseči, so trdni in tudi odskočna deska za prihodnost. Čeprav bo šlo le za posebno razpoloženje, boste v ljubezni uživali in boste sproščeni.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Sklepanje prijateljskih vezi brez zadržkov je ena izmed vaših prijetnih lastnosti. V teh dneh bo izrazitejša, saj boste željni spoznavanja novih ljudi in z lahko se boste odpri. Prosti čas boste namenili pripravam na bližajoči se dopust.

Rak (22. 6.–22. 7.)

V tednu, ki prihaja, boste zelo čustveno razpoloženi. Ne pozabite na tiste, ki so vas pred časom vabili v svojo bližino. V sebi imate več kot dovolj ljubezni, tako da ste lahko sproščeni in se lahko predate čustvom in romantiki.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Določena zadeva se ne bo rešila po načrtu. Seveda pa vam to ne sme vzeti poguma. Še pred koncem tedna vas bo prešnila ideja in nič vas ne bo ustavilo pri uresničevanju. Nekdo bo pri vas iskal pomoč, ki je ne boste mogli odkloniti.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Pogovor z osebo na delovnem mestu vas pripelje do zanimivega spoznanja. Vprašali se boste, ali ste bili v preteklosti dovolj pošteni do sebe. Čas, ki si ga boste vzeli za urejanje okolice, boste kvalitetno izkoristili, saj bodo novo podoba vsi opazili.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Kljub bremenom boste imeli dovolj energije, da boste našli pravo rešitev. Tudi sam čas bo pokazal svoje in mirne duše se boste lahko sprostili. Premišljevanje o dopustu bo obrodilo sadove in kmalu se vam obeta potovanje.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Zaradi dobre novice se boste nalezli dobre volje v domačem okolju. Nekoliko slabše vzdušje na delovnem mestu vam ne bo pokvarilo dobrih dni, saj boste tudi tam zdaj našli razlog za veselje. Priložnost za povišico se vam nasmiha v kratkem.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Z vsem slišanim se ne boste mogli preprosto strinjati, tako kot je to v vaši navadi. Stvarem boste želeli priti do dna in podati svoje mnenje, čeprav boste sprva neodločni. Krivica okoli vas vas bo žalostila in obremenjevala. Torek bo srečen dan.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Ste v večnem pričakovanju boljšega jutri. Smola pa je v tem, da se vi sami niste še nič spremenili. Sedeti križem rok in čakati na boljše čase je iluzija, v kateri se preveč radi skrivate. Naredite temu konec in zakorakajte v prihodnost.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Obeta se vam obdobje osebne sreče. Na čustvenem področju se pripravite na dobre spremembe, ki vam lahko zelo spremenijo življenje. Poslovno se nikar toliko ne obremenjujte, saj ne bo tako tragično, kot bo videti na prvi pogled.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Razcepljeni med dvema osebama boste samski razmišljali, kateri od njiju bi najprej dali priložnost. Malenkosti bodo tiste, ki bodo vplivale na vašo končno odločitev. Vzeli si boste več časa za službene obveznosti, ki jih bo tokrat malce več.

TA JE DOBRA

Prehitra vožnja

Moški srednjih let si kupi novega porscheja in se odpelje na prvo vožnjo.

Najprej previdno pritisne na plin in števec za merjenje hitrosti takoj pokaže 160 km/h.

»To je pravi užitek,« pomisli in doda še malo plina.

Naenkrat pa v ogledalu zagleda modro policijsko luč.

»Saj me ne morejo ujeti,« pomisli in pritisne do 260 km/h.

Potem pa si reče: »A nisi malo prestar za take štose?«

Zmanjša hitrost in ob cesti počaka policijo.

Policist počasi pride do avta in po pregledu dokumentov reče:

»Gospod, služba se mi konča čez pet minut. Ne bom vas kaznoval, če mi poveste en pameten razlog, zakaj ste hoteli pobegniti.«

Voznik porscheja ga začudeno pogleda in reče:

»Moja žena je prejšnji teden pobegnila s policistom, pa sem mislil, da mi jo hočete vrniti!«

»Hvala lepa in srečno pot,« odvrne policist, mu vrne dokumente in odide.

Pingvin in kenguru

Po Avstraliji skače kenguru in se vsakih sto metrov ustavi. Iz njegove vreče pokuka pingvinček in bruha kot nor.

Na Antarktiki med skupino pingvinov sedi kengurujček, občasnno kihne in zagodrnja: »Klinc pa taka izmenjava študentov!«

Na zmenku

»Kako je bilo kaj na prvem zmenku z novim fantom?«

»Grozno! Pripeljal se je z rolls-royceom iz leta 1949!«

»To je pa zelo drag avto. In kaj ti ni bilo všeč?«

»On je prvi lastnik!«

LAŽJI SUDOKU

8	5			2			4
	4				6	7	
	7		1	3			5
5		2	8	1	7	9	
			2	4			
		3	9	6	5	7	8
1			4	6		8	
	2	8					5
9			7			3	6

Rešitev:

9	1	6	2	7	9	6	4
2	5	1	6	8	3	2	9
6	8	9	5	7	2	6	1
3	1	8	9	6	5	7	4
1	9	7	4	2	6	8	3
5	2	1	8	9	7	3	6
8	6	3	1	4	2	5	7
7	4	9	6	5	1	3	8
4	3	2	7	9	8	1	5

TEŽJI SUDOKU

9			8	6			1
			3		8		
	2	7		4			9
4					6		
			5	7	3		
		9					2
1			4			2	9
		3		9			
7			2	3			

Rešitev:

9	1	7	5	8	2	9	6	4
5	2	6	1	8	6	7	2	3
6	8	2	9	5	7	4	1	3
2	1	8	7	9	6	5	3	4
7	9	6	4	2	3	1	5	8
5	8	1	2	8	6	4	7	3
4	3	9	5	1	2	7	6	8
1	2	9	8	7	3	5	4	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

DRUŽABNA KRONIKA

MESNI ROKENROL

Letos avgusta 7 Burger iz Kamnika praznuje peti rojstni dan. Odločili so se, da petletniku nazdravijo javno: na svojem dvorišču so organizirali veliko rokovsko zabavo. Nastopila je tudi prepoznavna slovenska rokovska skupina San Di Ego.

Alenka Brun

Andrej in Mojca Žvanut sta tista, ki se podpisujeta pod 7 Burger, Andrej pa je glavni »krivec« za okusne burgerje. Ne izhaja iz kulinaričnih vrst, njegova glavna dejavnost je ozvočenje, a do kreiranja burgerjev goji posebno strast. In če temu dodamo še talent, ki mu ga očitno ne manjka, pa pozitivno trmo – saj ko se neke stvari loti, jo zelo natančno razišče, potem ni čudno, da je bila rojstnodnevna zabava 7 Burgerja dobro obiskana.

Pravi, da sodelujejo tudi s slovenskimi malimi pivovarji, posebno vez pa gojijo

z domačo Maister Brewery, kjer so zvarili pivo, prav za k njihovim burgerjem.

»V redni ponudbi imamo sedem burgerjev, ob posebnih priložnostih – kot je ta – pa pripravimo tudi kakšno specialiteto, kjer pa si damo duška z različnimi sestavinami. Tokrat je to Hellraiser,« razlaga Andrej. Namreč, pri njih dobijo burgerji imena po znanih grozljivkah, trilerjih, iz sveta legendarnih metal bendov. In Hellraiser je naslov trilerja, ki so ga v slovenščino prevedli z Gospodar pekla. V njem najdemo vrhunsko meso angus, pečeno na njihovih žarih, pečeno na njihovih žarih, dimljene čilije in seveda posebno omako, ki je pri burgerjih vedno pomembna. Obiskovalci zabave pa

so lahko poskusili še enega novinca: Madbringer – tako se je imenoval drugi studijski album slovenske težko-metalne skupine Pomaranča. Tu pa so vrhunskega mesu delali družbo prazni jurčki in prav posebna omaka.

7 Burger je bil del prvega vala odprtih tovrstnih lokalov pri nas. V Ljubljani se je sicer odprl lokal z burgerji, 7 Burger v Kamniku so odprli mesec dni kasneje. Po pol leta, letu dni pa je začelo številno tovrstnih lokalov naraščati.

Ljudje najbolj poznajo njihov osnovni 7 Burger. »Je tudi najbolj dodelan, najbolj predstavlja nas – vse, kar delamo,« meni Andrej. Vedno pa se v receptih za

dober burger najdejo male skrivnosti mojstrov, a pri njih je zelo pomembno, da je vrhunsko meso pečeno na pravih žarih, Andrej pa stavi tudi na harmonijo okusov; da se na koncu vse sestavine med seboj povežejo v celoto.

In če se vrnemo k zabavi: večerni del rojstnodnevne roke »fešte« so dopolnili še nastopi dveh predskupin, dolenskih DeBeat ter Moravčanov Mates, višek pa je bil zagotovo nastop znanih San Di Ego. A že takoj ko so na oder prišli DeBeat, smo vedeli, da se Kamničanom obeta glasbeni dogodek za sladokusce. Prišli pa niso samo domačini, slavje je privabilo ljubitelje roka, mesnih dobrot in piva tudi z drugih krajev Slovenije.

Andrej Žvanut

Mojca Žvanut in Nataša Draksler

Iskreno razposajeno osebje 7 Burgerja

Kot predskupina so prvi na oder prišli DeBeat.

Rojstnodnevno zabavo je spremljal zanimiv, a v bistvu enostaven sistem strežbe: na vrsti je številka 12 ...

Posebne omake, dober žar, kakovostno meso ..., a na koncu se morajo sestavine povezati v okusno celoto.

VRTIMO GLOBUS

Dakotin nasmeh dobil novo podobo

Igralka **Dakota Johnson (29)**, ki je v seriji filmov Petdeset odtenkov sive gledalce očarala s prikupnim razmikom med prvima dvema zoboma, je odstranila to estetsko pomanjkljivost. Oboževalci so nad odločitvijo zelo razočarani, saj jih veliko meni, da jo je prav ta špranja delala posebno. Dakota je pojasnila, da se ni namenoma odločila za dentalni poseg ter da je tudi sama žalostna, da je njen posebni nasmeh izginil.

Vzel si je odmor od družabnih omrežij

Najbolj seksi zemljan leta 2012 **Channing Tatum (39)** je svojim oboževalcem sporočil, da se posavlja od družabnih omrežij. Kot je pojasnil, ta negativno vplivajo na njegovo kreativnost. »Poskušal sem dobiti navdih, toda iskreno že nekaj let čutim, da mi ne gre najbolje. Zaživel bom v pravem življenju, proč od telefona. Verjetno se bom na neki točki vrnil, toda takrat želim videti smisel v tem,« je pojasnil Tatum, ki se že nekaj mesecev videva s pevko Jessie J.

Debbie se sooča s preteklostjo

Debbie Harry (73), pevka ameriške skupine Blondie in pionirka pankovsko-rokerske scene, v svoji avtobiografiji Face It med drugimi piše tudi o travmatični izkušnji, ko jo je v zgodnjih sedemdesetih posilil ropar. »Zamaskiran neznanec je vlomil v hišo in iskal vredne predmete. Zbral je vse kitare in Chrisovo kamero, nato pa me je posilil,« je povedala pevka, ki pravi, da so jo ukradene kitare bolele bolj kot posilstvo.

Stella Maeve v veselim pričakovanju

Ameriška igralka **Stella Maeve (29)**, najbolj poznana po vlogi Julie Wicker v seriji Čarodeji, pričakuje prvega otroka z devetnajstletnim zaročencem, igralcem **Benjaminom Wadsworthom**. Veselo novico sta objavila s fotografijo na Instagramu in tako razkrila, da je igralka noseča tri mesece. Par se je zaročil maja letos in bil na račun razlike v letih velikokrat tarča kritik.

Mladim podjetnikom v novi sezoni projekta Štartaj Slovenija se bo na Pop TV pridružila nova voditeljica oddaje Maša Pavoković. Delo na televiziji in sploh ustvarjanje televizijske oddaje ji vsakič predstavlja nov izziv, ki se ga vedno znova veseli. / Foto: arhiv Pop TV

Prvič gostili godce iz slovenske Istre

Tradicionalna prireditev ob semanjem dnevu na Sv. Ožboltu, ki poteka prvo nedeljo v avgustu, je letos prvič gostila ljudske godce iz slovenske Istre.

MAŠA LIKOSAR

Sveti Ožbolt – Kot je pojasnila Hiacinta Klemenčič, predsednica Prosvetnega društva Škofja Loka Sotočje, glavnega organizatorja prireditve, je bil koncept 23. Srečanja ljudskih pevcev in godcev nekoliko drugačen

kot pretekla leta. »Letos smo v goste prvič povabili ljudske pevce in godce iz slovenske Istre, natančneje tričlansko godčevsko skupino Zingelci, ki prihaja iz Bertokov pri Kopru. Klasičnega razpisa, kot je bil pretekla leta, tokrat ni bilo,« je pojasnila Klemenčičeva in dodala:

»Tako obiskovalcem kot organizatorjem je bil nekoliko drugačen program izredno všeč. Seznanili smo se z novo glasbo, slišali pa smo tudi nekaj že poznanih ljudskih pesmi. Najbolj zanimivo se mi je zdelo istrsko narrečje. Besedila so vsebovala nekaj italijanskih besed, ki jih morda nismo razumeli, a sporočilo, ki je ključnega pomena, smo lahko vseeno prepoznali.«

Skupina Zingelci, ki deluje pod mentorstvom raziskovalca in poustvarjalca ljudske glasbe Marina Kranjca, je predstavila ljudsko glasbo in ples iz severne Istre, ki se nekoliko razlikuje od glasbe centralne in južne Istre. »Zingelci se primorsko reče ljudskim godcem. Naše melodije so predvsem poznane v centralnem delu Evrope in imajo več alpskega vpliva. Godli smo ples mazurko, valček, zibensrit, špic polko ter dva plesa, ki drugje nista poznana

– mafrina in šaltin,« je povedal Marino Kranjac in še pojasnil, da klasično istrsko godčevsko skupino sestavljajo violina, diatonična harmonika in mali bas. Kranjac je zaigral tudi na zanimiv instrument, imenovan mjeh oz. dude, ki je narejen iz kozje kože in piščali, ki imajo dve vrsti melodičnih luknjic. V duetu z ženo Alenko Kranjac pa je zapel še pesem Ljubica moja, kaj bo to. »Poleg jezika je ljudska glasba naša identiteta oz. osebna izkaznica, zato je nujno, da jo ohranjamo in negujemo ter prenašamo na naslednje generacije,« je še povedal Kranjac.

Pred osrednjo prireditvijo je pred cerkvijo sv. Ožbolta potekala sv. maša, ki jo je daroval loški župnik Matej Nastran. Cilka Bohinc in Helena Hren iz Društva upokojencev Poljanska dolina sta uprizorili kratko igro, kjer sta prikazali, kaj se zgodi, če se v loških hribih

Hiacinta Klemenčič v družbi članov skupine Zingelci Andrea Alessia in Marina Kranjac / Foto: Tina Dokl

Obiskovalci so zaplesali na ljudske melodije. / Foto: Tina Dokl

srečata mestna gospa iz Ljubljane in preprosta ženska iz Poljanske doline. Nastopili so še ansambel Bajtarji iz Selške doline ter citrat Stane Bončina in pevka Blažka Pogčnik. »Ljudska glasba je

del naše kulture, in če je ne bomo gojili, bomo kot narod izumrli. Je namreč eden od dejavnikov, ki določa našo kulturno dediščino in nas loči od drugih,« je sklenila Hiacinta Klemenčič.

vedno in povsod s tabo
TVOJI NAJLJUBŠI...

RADIO KLANJ 97.3
GORENJSKI megasrček

Hostel Bled bo tudi študentski dom

SUZANA P. KOVAČIČ

Bled – Hostel Bledec je zaradi dotrajanosti in zato prepotrebne prenove letošnje poletje zaprt. Lani jeseni ga je po sklepu vlade v upravljanje dobila Višja strokovna šola za gostinstvo, velnes in turizem Bled. »Poslovni načrt še pripravljamo in v prvi fazi bomo jeseni, če bo šlo vse po načrtih, dali možnost vselitve našim študentom, ki so zdaj večinoma nastanjeni

v zasebnih namestitvah ali pa se vozijo. Prihodnje leto bomo vrata ponovno odprli za hostel, kar pomeni, da bi bil Bledec v času študijskih mesecev študentski dom, ostale mesece pa hostel,« je pojasnil direktor Višje strokovne šole za gostinstvo, velnes in turizem Bled Peter Mihelčič. V prenovi bodo vključili bogato tehnično dediščino gorenjskih podjetij, ki jih bodo predstavili tematsko po posameznih sobah.

Po ponovnem odprtju bodo prvi stanovalci študentje Višje strokovne šole za gostinstvo, velnes in turizem Bled. / Foto: Tina Dokl

Land art in video tabor v Žlebeh

Žlebe – Od 26. do 28. avgusta bo v sklopu projekta Hiša na hribu v Žlebeh pri Medvodah potekal Land art in video tabor. Obiskovalci bodo pridobivali prve umetniške korake videa in land arta, hkrati pa bo tabor prepojen z vsebinami o skupinskem delu, skupinskem ustvarjanju in skupnem bivanju. Potekal bo pod mentorstvom izkušene video ustvarjalke Valerie Wolf Gang, tehnične mojstrice na filmskem področju Urše Bonelli Potokar, land art ustvarjalke Mateje Kavčič in dolgotrajne vizualne ustvarjalke Zvonke T Simčič. Rok za prijavo na tabor je 12. avgust. Informacije: Zavod CCC (Zvonka T Simčič, 041/214 097).

Jubilej Prostovoljnega gasilskega društva Dovje

Dovje – S slavnostno sejo v Aljažavem prosvetnem domu na Dovjem se je včeraj začelo praznovanje 130-letnice Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Dovje. Danes ob 17. uri bo sektorska vaja z mednarodno udeležbo, sledilo bo večerno rajanje z Mitjem Šinkovcem, Lukom Ažmanom in PGD Dovje. V soboto, 10. avgusta, ob 15.30 bosta parada in osrednja prireditev, potem pa veselica v družbi skupine Calypso.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 10. 8.

15.20 ANGRY BIRDS FILM 2, sinhro.
19.20, 21.45 HITRI IN DRZNI: HOBBS IN SHAW
13.10, 17.10 LEVJI KRALJ, sinhro.

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 10. 8.

18.50 ANGRY BIRDS FILM 2
13.30, 15.30, 17.30 ANGRY BIRDS FILM 2, sinhro.
14.50, 16.50 ANGRY BIRDS FILM 2, 3D, sinhro.
13.40, 16.10, 19.30 RAZISKOVALKA DORA
19.00 BTS BRING THE SOUL
18.00, 20.40, 21.30 HITRI IN DRZNI: HOBBS IN SHAW
20.10 LEVJI KRALJ
15.30, 16.40, 17.50 LEVJI KRALJ, sinhro.
14.15 LEVJI KRALJ, 3D, sinhro.

22.30 STUBER: DIVJA VOŽNJA
20.50 SPIDER-MAN: DALEČ OD DOMA
14.20 SKRIVNO ŽIVLJENJE HIŠNIH LJUBLJENČKOV 2, sinhro.
21.10 PREVARANTKI

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 9. 8.

21.00 Kino nad mestom: ANGELSKI DELEŽ (vstop prost)

Sobota, 10. 8.

21.00 Kino nad mestom: ZVEZDA JE ROJENA (vstop prost)

Nedelja, 11. 8.

21.00 Kino nad mestom: BOJEVNICA (vstop prost)

Ponedeljek, 12. 8.

21.00 Kino nad mestom: GAJIN SVET (vstop prost)

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

V Bašlju je vsak dobrodošel

Turistično društvo Bašelj praznuje petdeset let, že štiriinidesetič po vrsti pa bodo izvedli osrednjo prireditev, Kmečki praznik pod Storžičem. Letos mineva tudi dvajset let, odkar so na vrh Strožiča spet postavili križ.

DANICA ZAVRLI ŽLEBIR

Bašelj – Vse to bodo proslavili prihodnji konec tedna: v soboto, 17. avgusta, dvajseto obletnico postavitve križa in maš na Storžiču, podelili bodo priznanja tistim, ki so se petdesetkrat vzpeli na Sv. Lovrenc, nadaljevali bodo z veselico z ansamblom Zvita feltna. V nedeljo, 18. avgusta, pa bo Kmečki praznik pod Storžičem, na katerega so povabili tudi predsednika države Boruta Pahorja, uprizorili bodo stare kmečke običaje, igrali jim bodo Veseli Begunjčani.

Zdajšnja predsednica društva Jana Smolej pove, da so bili leta 1969 pod imenom TD Bela Bašelj še združeni v skupnem društvu z Belo in Trstenikom, takratni predsednik Bečan je bil s Trstenika. Pozneje se je društvo preimenovalo v TD Bašelj. »Društvo so pred menoj vodili sami moški: za Bečanom Tone Blažina, Franci Gašperlin, Srečo Roblek, Marjan Roblek, Jože Roblek in Rado Roblek,« pove osma na čelu TD Bašelj. »V mandatu Sreča Robleka so zgradili brunarico, kmetje so prostovoljno dali les in vse tudi

se je pozneje preimenoval v Kmečki praznik pod Storžičem, kajti ovčarski bal so imeli že Jezerjani. Prva veselica ni uspela zaradi dežja, ob osmih zjutraj so stali pred kapelico in gledali, kaj bo. Ker je lilo kot iz škafo so vse pospravili in vso hrano in pijačo preselili k Tomščevim, kjer je bila v prostorih današnje žage zabava za celo vas. Veselica je bila predstavljena za en teden in skoraj vsaka se je končala s pretepom.«

Z veselicami je povezanih tudi mnogo anekdot, ki še leta in leta zabavajo Bašljanje. Za vse, ki sodelujejo, pozneje pripravijo ekskurzijo, kjer se rodi veliko idej za naslednje leto, pove zdajšnji župan Rok Roblek, tudi Bašljan in član turističnega društva. Včasih pa je bil vsak ponedeljek po veselici tradicionalni nogometni turnir. Nekoč so igrali celo proti takratnemu prvoligašu, Naklemu. Tudi ženske so imele nogometno ekipo. V Bašlju so se dogajali tudi smučarski skoki. Danes stočlansko turistično društvo prireja vrsto dogodkov. Imajo še pevski zbor Storžič, igralsko skupino, inštrumentalni ansambel, pletejo adventne venčke, prirejajo pohode

Jana Smolej

Ena iz zgodovine bašljanskih smučarskih skokov

mednarodno kuhinjo ... in ob številnih dejavnostih smo najbrž še katero pozabili. Vse so namenjene druženju krajanov, pod »blagovno znamko turistično društvo« je namreč označeno domala vse dogajanje v tej vasi pod Storžičem. K temu pritegnejo še druga društva v vasi, sodelujejo tudi nečlani. In kar je še posebej zanimivo – k dogajanju povabijo tudi prišleke in jim tako dajo možnost, da živijo s krajem.

»Pri mednarodni kuhinji povabimo vse na novo priseljene v Bašlju, ker pri nas je vsak dobrodošel,« poudari Jana Smolej. »Namen dogajanja v okviru turističnega društva je ohraniti

povezanost krajanov in tudi ohranitev naših korenin, zgodovine in izročila, da to ne utone v pozabo. Vse delamo prostovoljno za svojo in blaginjo svojih otrok, kot so to delali naši predniki, za kar smo jim iskreno hvaležni.«

Tako bližajoča bašljaska veselica ni kakršna koli, pač pa veselica z vsebino. Vsako leto se osredotočijo na prikaz katerega od kmečkih običajev. Lani so se zaradi razglasitve mednarodnega dneva čebel posvetili čebelarstvu, letos ob okroglem jubileju bodo zajeli čim večji spekter starih kmečkih opravil in prikazali proces »od njive do mize«.

Po veselici se vsako leto odpravijo na ekskurzijo. / Foto: Arhiv TD Bašelj

S skakalnega stolpa jih je pregnala šele nevihta

Najbolj znana akrobatska skupina Dunking Devils je na jeseniškem bazenu Ukova snemala videospot, zatem pa za obiskovalce kopalnice izvedla še nekaj adrenalinskih skokov s stolpa. Vse do nevihte ...

URŠA PETERNEL

Jesenice – Jeseniško kopalnišče Ukova se lahko pohvali z edinim še odprtim skakalnim stolpom v državi. Visok je deset metrov, nekajkrat v sezoni na njem potekajo tekmovanja v skokih v vodo, radi pa ga obiščejo tudi člani najbolj znane akrobatske skupine Dunking Devils. V torek so tako na stolpu snemali videospot za njihov »dom«, to je Trampolin park Woop.

Kot je povedal Maks Veselko, so za potrebe snemanja sicer skakali s skakalne deske, po snemanju pa so se povzpeli še na vrh stolpa in pripravili 'odprti trening', ki je bil namenjen obiskovalcem. »Naši člani so se preizkusili v skakanju z višine in nadgradili svoje akrobatsko znanje, za obiskovalce bazena pa je bila to popestritev, saj takšnih trikov Jesenice ne vidijo vsak dan,« je povedal Veselko.

Kot je dejal, so bili doslej na Ukovi že petič, tudi tokrat – že tretjič! – pa je njihovo 'seanso' prekinila nevihta. »Vsekakor se bomo še vrnili na Ukovo, saj nam je skakanje v vodo z višine zelo pri srcu, poleg tega pa je to edini odprti skakalni stolp v Sloveniji, ki ga je treba izkoristiti v namen športa in zabave in ohraniti kot simbol kulturne dediščine,« je še dodal Veselko.

Dunking Devils so v svetu vodilna akrobatska skupina, njeni začetki segajo v leto 2004. So svetovni

Jeseniško kopalnišče Ukova ima edini še delujoči skakalni stolp v državi, visok je deset metrov. / Foto: Gorazd Kavčič

Dunking Devils so izvedli nekaj adrenalinskih atrakcij z vrha stolpa.

prvaki v akrobatskem zabijanju, Guinnessovi rekorderji v najvišji salti z zabijanjem in najdaljšem skoku

z zabijanjem s trampolina. Do sedaj so nastopili že več kot 1800-krat v kar 47 državah sveta. Poleg z energijo

nabitih šovov so poznani tudi po viralnih videih, ki imajo že več kot sto milijonov ogledov.

Po novem Bohinjska noč

ALENKA BRUN

Bohinj – Bliža se največja zabava poletja v Bohinju, jutri, v soboto, 10. avgusta, Pod Skalco na Ribčevem Lazu, kjer bodo na odru nastopili CoverLover, v goste pa prihaja tudi Jan Plestenjak. Za končno zabavo bo poskrbela Veseljakova petkova pumpa v družbi DJ Johnyja. Med 22. in 23. uro bo sledila vodno-svetlobna predstava na gladi jezera ter presenečenje na bohinjski ladjici. V tem času bo cesta čez most pri cerkvi Janeza Krstnika zaprta. Tradicionalno bodo tudi letos na jezeru spustili svečke v jajčnih lupinicah ter zakurili kres na vodi.

začela v zgodnjih večernih urah s programom za otroke, nadaljevala pa na tradicionalnem prizorišču Pod Skalco na Ribčevem Lazu, kjer bodo na odru nastopili CoverLover, v goste pa prihaja tudi Jan Plestenjak. Za končno zabavo bo poskrbela Veseljakova petkova pumpa v družbi DJ Johnyja. Med 22. in 23. uro bo sledila vodno-svetlobna predstava na gladi jezera ter presenečenje na bohinjski ladjici. V tem času bo cesta čez most pri cerkvi Janeza Krstnika zaprta. Tradicionalno bodo tudi letos na jezeru spustili svečke v jajčnih lupinicah ter zakurili kres na vodi.

Kino nad mestom vabi na teraso

Škofja Loka – Od danes do torka je znova na sporedu Kino nad mestom, ki je za obiskovalce brezplačen. Kino Sora in Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka na teraso otroškega in mladinskega oddelka Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka (terasa Name) letos vabita na ogled petih filmskih uspešnic. Začelo se bo danes ob 21. uri, ko si bo moč ogledati komično dramo Angelski dež. Jutri bo na sporedu romantična drama Zvezda je rojena, v nedeljo pa drama Bojevnica. V ponedeljek si bo moč ogledati mladinski film Gajin svet, za zaključek pa bo v torek na sporedu še komedija Bog, kaj smo spet zgrešili?. Vse predstave se bodo začele ob 21. uri.

Zbilje bodo tri dni obarvane ameriško

Zbilje – V začetku leta 2017 so se združili organizatorji dveh največjih ameriško obarvanih dogodkov v Sloveniji. Tako se sedaj slovenski kantri festival Wild West Fest ter BBQ-tekmovanje in festival ameriškega BBQ-ja (peke oz. dimljenja mesa na žaru) združena predstavljata pod imenom Wild West Fest (On Fire). Potekal bo od danes do nedelje ob Zbiljskem jezeru. Pripravili so delavnice in tekmovanje v kantri plesih, koncerte, delavnice peke na žaru, mednarodno tekmovanje v BBQ, kulinarično ponudbo, rodeo, metanje podkve, ogled ameriških avtomobilov ...

Postani Franc Košir za en dan

Na Koroški Beli bodo septembra pripravili prireditev, s katero bodo obudili spomin na legendarnega Avsenikovega trobentača in humorista Franca Koširja. Vabijo trobentače, humoriste in imitatorje.

URŠA PETERNEL

Koroška Bela – Na Koroški Beli v septembru pripravljajo prireditev, s katero bodo ponovno obudili spomin na legendarnega Franca Koširja (1931–1991), trobentača in humorista Ansambla bratov Avsenik. Kot je v imenu organizatorjev, PGD Koroška Bela in KD Možnar Koroška Bela, povedal Robert Sušan, bo prireditev nosila naslov Postani Franc Košir za en dan. Nanjo bi radi privabili čim več trobentačev, humoristov ali imitatorjev, ki bi skupaj z ansamblom Veseli Begunčani obudili spomin na Franca Koširja, ki je bil rojen na Koroški Beli. Prireditev bo potekala v soboto, 21. septembra, prijave pa zbirajo do 15. avgusta na elektronskem naslovu: moznar.kb@gmail.com.

»Naša želja je, da bi sodelovali trobentači iz Slovenije in tujine, ki bi sredi 'Koširjeve' vasi zaigrali Koširjevo skladbo skupaj z ansamblom Veseli Begunčani. Veseli bomo tudi humoristov, ki bi znali povedati šalo, kot jo je znal naš Košir, ter njegovih imitatorjev. S prijavo na prireditev bo tako vsak

postal Franc Košir za en dan,« je dejal Sušan.

Trobentači bodo po prijavi prejeli notne zapise 12 Koširjevih skladb, iz katerih bodo nato izbrali dve ali več za igranje z ansamblom, s humoristi in imitatorji pa se bodo dogovorili o vsebini njihovih nastopov. »Vsakega posebej bomo zelo veseli. Prijavnine ni. Prireditev ni tekmovalnega značaja. Na prireditev pa že zdaj vabimo tudi vse ljubitelje Avsenikove glasbe in trobente Franca Koširja. Ne samo da bomo uživali ob legendarnih in ponarodnelih polkah in valčkih, na prireditvi bo premierno predstavljena tudi prva knjiga o članu Ansambla bratov Avsenik, knjiga o Francu Koširju, ki jo bo predstavil avtor ter Koširjev osebni prijatelj Tone Fornezzi Tof,« je še napovedal Sušan.

Na Koroški Beli so zelo ponosni na Franca Koširja, lani so postavili spominsko ploščo v njegov spomin in pripravili prvo prireditev v njegov spomin, na kateri so se zavezali, da bodo spomin nanj, na njegovo trobento in narodno-zabavno glasbo ohranjali še naprej, je dejal Sušan.

Na lanski prireditvi na Koroški Beli je nekaj anekdot o očetu Francu Koširju povedal tudi njegov sin Klemen.

Kamničani so Kamkolo sprejeli zelo dobro

Kamnik – Sistem izposoje električnih koles Kamkolo, ki ga je Občina Kamnik z odprtjem petih postaj in tridesetih koles zagnala v začetku junija, je med Kamničani naletel na presenetljivo dober odziv. Doslej se je registriralo že 570 uporabnikov, kolesa pa so si izposodili že več kot 5560-krat. Povprečno je vsak dan zabeležen skoraj devetdeset izposoj, povprečna izposoja enega kolesa pa traja 55 minut. Sicer pa so si uporabniki kolo doslej največkrat izposodili pri blokkih na Duplici (1605-krat), 1368-krat pri Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik, 1128-krat na avtobusni postaji, 854-krat pri Qlandii in 604-krat pri Domu kulture Kamnik. Občina bo v začetku jeseni odprla še eno izposojevalnico ob železniški postaji, ker pa so Kamničani že večkrat izrazili željo po dodatnih postajah in kolesih, na občini že intenzivno razmišljajo o širitvi sistema.

ANKETA

Počitnice na oratoriju

MAJA BERTONCELJ

V času poletnih počitnic potekajo številnih župnijah potekajo oratoriji. Tradicionalno ga pripravijo tudi v Župniji Reteče. Imajo ga ta teden in je jubilejni, dvajseti. Program je zato še bolj pester in se bo z zaključno prireditvijo ob obletnici končal jutri.

Patricija Volčič:

Tudi letos sem vodja oratorija. Obiskuje ga 99 otrok. Sprejememo tudi predšolske. Veliko se dogaja. Imamo različne delavnice, igre, pojemo ... Pripravili smo tudi nočni oratorij.

Vid Kermelj:

Animator sem tretjič. Je kar pestro. Treba se je pripraviti, da so otroci zaposleni. V užitek mi je delati z njimi. Najboljši del dneva so delavnice. Oratorij je dobra popestritev dogajanja v župniji.

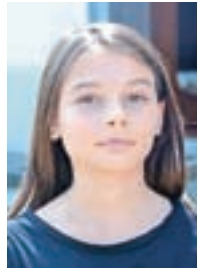
Sara Gartner:

Animatorica sem drugo leto. Super je, čeprav je seveda tudi naporno. Pripravili smo veliko različnega dogajanja, tako da otrokom ni dolgčas. Lepo je videti njihove zadovoljne, vesele obraze.

Nace Maver:

Na oratoriju sem drugič. Komaj sem že čakal, da se bo začel. Všeč mi je, ker imam tukaj veliko prijateljev. Najboljše so mi velike igre. Tudi sicer se veliko dogaja. Še se ga bom udeležil.

Zala Podobnik:

Drugič sem na oratoriju. Najbolj se veselim nočnega oratorija, ko bomo prespali v naravi. Imamo se super. Delamo veliko različnih stvari. Zanimivo je tukaj preživeti del počitnic.

Romali iz Žirov na Trsat

Romarji društva Šmar Žiri so se 27. julija odpravili na petdnevno peš romanje na Trsat, kjer stoji Bazilika Svete Device Marije.

MAŠA LIKOSAR

Žiri – Na romanje se je podalo šestindvajset pohodnikov, med njimi je najmlajši štel 55 let, najstarejši pa 78 let, prihajali pa so iz petnajstih različnih župnij. V petih dneh so prehodili 130 kilometrov, njihov cilj pa je bilo romarsko središče Trsat, del mesta Reka na Hrvaškem, kjer na 135 metrov nadmorske višine stoji Bazilika Svete Device Marije. »Naša pot je večinoma potekala po neokrnjeni naravi. Vodila nas je na vrh Medvedjega Brda, mimo presihajočega Petelinjega jezera, nad Ilirsko Bistrico, kjer smo se ustavili na Črnih njivah,« je pojasnila ena izmed pohodnic Nuša Svolfjšak. Mejo so romarji prestopili v Novokračinah, na hrvaškem ozemlju pa jih je očaralo mestece Kastav, ki je od Reke oddaljeno deset kilometrov. Preko Velega vrha so se spustili v kanjon Rječine in tisti najbolj hrabri so celo zaplavali v reki. Na cilju se jim je pridružilo še petindvajset romarjev, ki so se pripeljali na Trsat z avtobusom iz Žirov. Po krajšem počitku so si skupaj ogledali svetišče,

Romarji društva Šmar Žiri / Foto: Nuša Svolfjšak

takoj zatem pa so šli k maši, ki jo je daroval žirovski župnik Andrej Jemec. Romanje smo zaključili z večerjo na kmetiji Ivankotovih in se 31. julija z avtobusom vrnili domov.

»Na Trsat so se romarji odpravili že prvo leto ustanovitve našega društva, ki bo drugo leto zabeležilo dvajsetletnico obstoja in je edino društvo v Sloveniji, ki je sestavljeno po civilnem

in kanonskem pravu,« je pojasnil predsednik in božjepotnik društva Matjaž Oblak ter nadaljeval: »S tovrstnimi romanji ohranjamo dediščino prednikov, obenem nas prenavljajo in bogatijo. Z romanja se vedno vrneš nekoliko drugačen, saj ko hodiš, imaš čas razmišljati o sebi in o življenju nasploh. Med romarji vedno veje optimizem, združuje nas raznolikost, molitev

ter prošnje in zahvale, ki jih kot kristjani nosimo k sveti Devici Mariji. Smo kot mozaik ali t. i. puzzle, vsaka enota tako različna, a le skupaj lahko tvorimo lepo sliko oziroma celoto.« Nuša Svolfjšak je še dodala: »Sreča je, ko se nekaj dni družiš z ljudmi, s katerimi imaš ista hotenja in občutja. Molitev in veselje sta bila sestavni del romanja in taki trenutki so neprecenljivi.«

Izviri pod Veliko planino niso več čisti

Občina Kamnik izvaja analizo vodnih virov na in pod Veliko planino, v katerih je že zaznati sledi človeške dejavnosti.

JASNA PALADIN

Kamnik – Na območju Kamniško-Savinjskih Alp zadnji dve leti potekajo analize vodnih virov. Najprej so člani Jamarskega kluba Kamnik v okviru projekta Vodne zgodbe Kamniško-Savinjskih Alp analiziranih sedemdeset izvirov, nato pa je Občina Kamnik naročila še dodatne analize petnajstih vodnih izvirov pod velikoplaninsko planoto.

»Analize so pokazale, da so nekateri izviri že ogroženi oziroma so v njih prisotne sledi človekove dejavnosti. Problematični so zlasti izviri, ki se napajajo z območja velikoplaninske planote. Stanje je skrb vzbujajoče, še posebej zato, ker gre za vodovarstveno območje

oziroma območje, od koder priteka voda v glavno zajetje pitne vode v občini Kamnik – Iverje. Na Veliki planini se posamezna območja (Veliki stan, Mali stan, Gojška planina, Konjščica ...) oskrbujejo z vodo iz manjših vodnih virov, ki so na planini. Zaradi pašništva in čedalje bolj intenzivnega turizma obstaja nevarnost, da so ti vodni viri onesnaženi. Zato se je občina odločila za naročilo analize vodnih virov na Veliki planini, ki doslej še niso bili vključeni v raziskave oziroma analize,« sporočajo z občine, kjer bodo poleg klasične kemijsko-fizikalne analize opravili tudi mikrobiološko analizo ter malakološko analizo, ki pokaže dolgotrajno kakovost vode.

Palačinke in limonada za Rožleta

Šmartno v Tuhinju – Animatorji oratorija v Šmartnem v Tuhinju že nekaj let pripravljajo dobrodelne akcije. Doslej so ob glavni cesti že trikrat prali avtomobile in delili limonado ter dvakrat pekli palačinke, izkupiček prostovoljnih prispevkov pa so podarili društvu Rdeči noski. Dobrodelno akcijo bodo pripravili tudi letos, in sicer v soboto, 10. avgusta, od 16. do 19. ure ob Osnovni šoli Šmartno v Tuhinju, ko bodo delili palačinke in limonado, prostovoljne prispevke pa bodo v celoti namenili enajstletnemu Rožletu Valjavcu iz Kranja, ki se bori z rakom.

Zapora ceste na Spodnjem trgu

Škofja Loka – Zaradi dostave materiala za prenovo strehe na objektu na Spodnjem trgu bo jutri, v soboto, 10. avgusta, in v soboto, 17. avgusta, od 7. do 12. ure popolna zapora občinske ceste Stari Petrol–Zminec na območju Spodnjega trga. Na škofjeloški občini se občanom in ostalim udeležencem v prometu zahvaljujejo za razumevanje.

Popolna zapora ceste zaradi izgradnje krožišča

Bitnje – Zaradi izgradnje krožišča bo to nedeljo, 11. avgusta, popolna zapora cestnega odseka Kranj–Škofja Loka. Cesta bo zaprta med 6. in 18. uro. V času zapore bo obvoz mogoč po državnih cestah na relaciji Zg. Bitnje–Škofja Loka–Jeprca–Kranj in obratno. V primeru padavin bodo dela opravljena v nedeljo, 18. avgusta.

vremenska napoved

Ob koncu tedna bo prevladovalo sončno poletno vreme brez neviht. Danes zjutraj bo po kotlinah nekaj megle. Najbolj vroče bo v soboto. V nedeljo zjutraj in dopoldne bo prehodno nekaj več oblačnosti.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

16/29 °C

SOBOTA

16/32 °C

NEDELJA

18/30 °C

